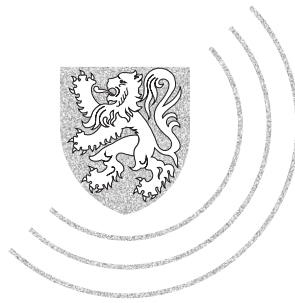

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

7 januari 2002

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Isabel Vertriest en de heren Jacky Maes, Patrick Lachaert en Jos Bex –

**houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997
betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990,
van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen,
van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij,
van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht
van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen
eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning
en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu
tegen de verontreiniging door meststoffen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het voorliggende voorstel van decreet wijzigt het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna genoemd "Decreet Natuurbehoud"). De wijziging is het gevolg van een ingebrekestelling van 1 juli 1999 en een 'Met Reden Omkleed Advies' van 10 februari 2000 waarin de Europese Commissie stelt dat de bestaande wetgeving in Vlaanderen, waaronder vooral het bovenvermelde Decreet Natuurbehoud, maar ook het bosdecreet van 13 juni 1990 en het jachtdecreet van 24 juli 1991, niet volstond om de te bereiken resultaten van *Richtlijn 92/43 van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna* (verder genoemd "Habitatrichtlijn") en van *Richtlijn 79/409 van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand* (verder genoemd "Vogelrichtlijn"), te realiseren.

De bezwaren van de Europese Commissie hadden onder meer betrekking op de omzetting van artikel 1, artikel 4, lid 5, artikel 5, lid 4, artikelen 6 en 7, artikelen 10 tot en met 16, artikelen 22b en 22c en artikel 23, lid 2, van de Habitatrichtlijn. Bij brief van 12 mei 2000 van de permanente vertegenwoordiger van België bij de Europese Unie kondigde het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie aan dat een aantal regelgevende initiatieven zouden worden genomen om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Commissie. Deze initiatieven werden gevat in een stappenplan dat op 7 april 2000 werd goedgekeurd door de Vlaamse regering. Dit plan geeft aan dat op korte termijn wordt gestreefd naar de totstandkoming van een decreet dat o.m. het Decreet Natuurbehoud zal wijzigen in functie van de omzetting van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Beide richtlijnen kwamen tot stand vanuit het besef dat de economische samenwerking en ontwikkeling niet losgekoppeld konden worden van de bescherming van het milieu en het natuurlijk erfgoed. Dit besef leidde, met de inwerkingtreding in 1987 van de Europese Akte, tot de uitdrukkelijke toekenning aan de Europese Gemeenschap van het leefmilieu als nieuwe bevoegdheid. Deze bevoegdheid werd neergeschreven in de artikelen 130 R tot 130 T van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (verder genoemd "EG-Verdrag"). De algemene doelstellingen van de Europese Gemeenschap (art. 2 van het EG-Verdrag), evenals de lijst van haar taken (art. 3 van het EG-Verdrag) werden echter niet gewijzigd. Wat de

doelstellingen betreft, gebeurde dit wel in 1993. Het dat jaar in werking getreden Verdrag betreffende de Europese Unie (EU-Verdrag), ondertekend te Maastricht in 1992, bracht de milieubescherming in artikel 2 van het EG-Verdrag. Tegelijk preciseerde en verruimde het EU-Verdrag het toepassingsgebied van de in de artikelen 130 R tot 130 T van het EG-Verdrag (nu art. 174 tot 176 EG-Verdrag) vervatte milieubevoegdheid. Vervolgens heeft het Verdrag van Amsterdam (1997) de beginselen van duurzame ontwikkeling en milieubescherming in het EG-Verdrag verder uitgewerkt door de eisen inzake milieubescherming naar voor te schuiven als een beginsel waarmee de Europese Gemeenschap bij de uitwerking van al haar taken steeds rekening moet houden. Deze eisen moeten namelijk worden geïntegreerd in de omschrijving en uitvoering van het beleid en het optreden van de Gemeenschap in andere domeinen, in het bijzonder met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling (art. 3 C EG-Verdrag, nu art. 6 EG-Verdrag).

De twee belangrijkste pijlers in de context van de integratiebeweging van het natuurbehoud in de andere sectoren, zijn de Vogel- en de Habitatrichtlijn. Voor het aannemen van de eerste, in 1979, kon de Europese Raad zich enkel baseren op artikel 235 van het EG-Verdrag (nu art. 308 EG-Verdrag). De laatste wijziging van de Vogelrichtlijn is evenwel, net als de Habitatrichtlijn, gebaseerd op artikel 130 S van het EG-Verdrag (nu art. 175 EG-Verdrag).

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen tot het behoud van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europees grondgebied (art. 2, eerste lid van de Habitatrichtlijn). De draagwijdte van de op grond van de Habitatrichtlijn te nemen maatregelen wordt gepreciseerd in art. 2, leden 2 en 3 van de richtlijn: deze "beogen de natuurlijke habitats en de wilde dier- en plantensoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen". Daartoe voorziet de Habitatrichtlijn in de aanwijzing van speciale beschermingszones (Natura 2000-netwerk), de uitwerking van een preventie-, beoordelings-, herstel- en beheerskader voor deze zones (artikelen 3 tot en met 11) en maatregelen ter bescherming van de soorten van Bijlage IV en V van de Habitatrichtlijn, tegen vangst, jacht en handel (artikelen 12 tot en met 16). Tot het uit te werken speciaal beschermingsregime behoort zowel het nemen van positieve en pro-actieve instandhoudingsmaatregelen voor de speciale beschermingszones als het nemen van maatregelen ter voorkoming van kwaliteitsverlies van habitats en van aan-

zienlijke verstoring van soorten waarvoor de speciale beschermingszones zijn aangewezen. Bij de te nemen maatregelen wordt expliciet gesteld dat rekening gehouden moet worden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden. In hetzelfde verband stelt de EU-commissaris voor milieu “dat een goed beheer van de “Natura 2000” gebieden van essentieel belang is voor de instandhouding ervan. Wil deze aanpak met succes worden bekroond dan is in eerste instantie de actieve participatie vereist van al wie in deze gebieden woont en daarvan afhankelijk is.” (Europese Commissie, *Beheer van “Natura 2000”-gebieden – De bepalingen van artikel 6 van de habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)*, Luxemburg, 2000, blz. 3 ; hierna vermeld als de “Leidraad van artikel 6”).

De Vogelrichtlijn beoogt de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied. Hiertoe voorziet zij in een aantal maatregelen analoog aan die in de Habitatrichtlijn : er dienen speciale beschermingszones te worden aangewezen waar speciale beschermingsmaatregelen moeten getroffen worden en de nodige maatregelen moeten genomen worden zowel ter beperking van de vangst van, de jacht op en de handel in die vogelsoorten, als voor het behoud van de leefgebieden van die vogelsoorten. Opgemerkt dient te worden Dat de Vogelrichtlijn aanmerkelijk ouder is dan de Habitatrichtlijn, maakt de interpretatie van de eerste in het licht van de tweede – ook aan de hand van de jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie – er niet eenvoudiger op. Bovendien zagen inmiddels niet alleen de Leidraad van artikel 6 het daglicht, maar ook richtlijnen die met de voormelde richtlijnen interfereren, waaronder de recentelijk goedgekeurde Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het leefmilieu van bepaalde plannen en programma’s (hierna planMERrichtlijn genoemd).

Het verband tussen de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn situeert zich op drie punten.

Het instandhoudingsstelsel uitgewerkt in de Habitatrichtlijn is in grote trekken vergelijkbaar met het stelsel van de Vogelrichtlijn. De betrokken bepaling (artikel 6) van de Habitatrichtlijn vindt haar pendant in artikel 3 en 4 van de Vogelrichtlijn.

Er heeft in beperkte mate een integratie van de regelingen van beide richtlijnen plaatsgevonden. De gebieden die als speciale beschermingszones werden aangewezen krachtens de Vogelrichtlijn,

maken nu integrerend deel uit van het Natura 2000-netwerk, opgericht in het kader van de Habitatrichtlijn.

Overeenkomstig artikel 7 van de Habitatrichtlijn, zijn de procedurebepalingen van artikel 6, leden 2 tot en met 4, van de Habitatrichtlijn tevens van toepassing op de speciale beschermingszones in uitvoering van de Vogelrichtlijn.

In het geheel van maatregelen opgelegd door de richtlijnen komt de integratiedoelstelling uit het Verdrag van Amsterdam het meest ambitieus en verregaand tot uiting in de instelling van een Europees netwerk van beschermde gebieden onder de naam "Natura 2000". De lidstaten worden in dit kader verondersteld om volgens een welbepaalde procedure en op grond van objectieve en wetenschappelijke criteria en aan de hand van de ter beschikking van de lidstaat staande wetenschappelijke gegevens over flora, fauna en habitats speciale beschermingszones aan te duiden. De Habitatrichtlijn voorziet in maatregelen die het behoud en het beheer van zulke gebieden regelen. Hiermee wordt de relatie tussen het natuurbehoud en allerlei vormen van bodemgebruik in andere sectoren vastgelegd. Deze gebiedsgerichte maatregelen, die vooral in artikel 6 van de Habitatrichtlijn terug te vinden zijn, kunnen ingedeeld worden in 3 belangrijke groepen bepalingen. Artikel 6, lid 1, voorziet in het treffen van de nodige instandhoudingsmaatregelen en is hoofdzakelijk gericht op positieve en pro-actieve ingrepen (vb. beheersplannen, natuurrichtplannen, verbods- en gebodsbepalingen,...). Artikel 6, lid 2, bepaalt dat kwaliteitsverlies van habitats en aanzienlijke verstoring van de soorten moeten worden vermeden. De nadruk ligt hier vooral op preventie. Artikel 6, leden 3 en 4, voorzien in een procedurele fasering met passende beoordeling en feitelijke waarborgen ten aanzien van plannen en projecten die significante gevolgen (: betekenisvolle effecten) kunnen hebben voor het Natura 2000-netwerk.

Dit neemt niet weg dat bij de maatregelen om de instandhouding van speciale beschermingszones te realiseren het proportionaliteitsbeginsel bij de beperking van het eigendomsrecht in acht genomen wordt zoals dit gewaarborgd wordt door artikel 16 van de gecoördineerde grondwet gelezen in samenhang met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals het erkend is door het Europees Hof van Justitie als algemeen principe van de communautaire rechtsorde. Voor de interpretatie kan

verwezen worden naar de uitspraak van het arbitragehof van

Dit neemt niet weg dat bij de maatregelen om de instandhouding van speciale beschermingszones te realiseren het proportionaliteitsbeginsel bij de beperking van het eigendomsrecht in acht genomen wordt zoals dit gewaarborgd wordt door artikel 16 van de gecoördineerde grondwet gelezen in samenhang met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals het erkend is door het Europees Hof van Justitie als algemeen principe van de communautaire rechtsorde. Voor de interpretatie van dit principe in het kader van het natuurbehoud kan verwezen worden naar het arrest 18/99 van het arbitragehof van van 10 februari 1999.

Het is niet de bedoeling van de Vogel- en Habitatrichtlijn om van speciale beschermingszones per definitie natuurreservaten te maken. Wel stellen de richtlijnen dat de lidstaten binnen de speciale beschermingszones passende maatregelen moeten treffen voor de bescherming, de instandhouding en het herstel van de habitats, de habitats van soorten en de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen. De lidstaten zijn vrij in hun keuze van de passende maatregelen die zij geschikt achten, voor zover de maatregelen voldoen aan de ecologische vereisten van de habitattypes en soorten waarvoor deze gebieden werden aangewezen. Via deze maatregelen moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitattypes en de leefgebieden van de te beschermen soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor deze beschermingszones zijn aangewezen.

In Vlaanderen werden reeds bepaalde maatregelen genomen voor de bescherming, de instandhouding en het herstel zoals bedoeld in de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Het Vlaamse Gewest wees bij een besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 speciale beschermingszones aan overeenkomstig de Vogelrichtlijn. In uitvoering van de Habitatrichtlijn (art. 4.1) heeft het Vlaamse Gewest, bij beslissing van de Vlaamse regering van 14 februari 1996, aan de Europese Commissie een eerste reeks van gebieden voorgesteld als mogelijke gebieden van communautair belang. Dit voorstel werd herzien en aangevuld bij beslissing van de Vlaamse regering van 4 mei 2001. Intussen werden een hele reeks maatregelen genomen, verspreid over diverse wetgevingen, die de instandhouding en bescherming

van de soorten en de habitats van de soorten in de speciale beschermingszones nastreven. Deze maatregelen worden hierna overlopen.

- 1) *een nagenoeg algemeen verbod op de jacht op waterwild en op het gebruik van loodhagel bij de jacht op waterwild ;*
- 2) *MER-plicht voor bepaalde infrastructuur-, landbouw-, landinrichtings- en waterhuishoudingsprojecten ;*
- 3) *natuurvergunningsplicht voor het wijzigen van vegetatie en van kleine landschapselementen ;*
- 4) *verbod op permanente auto- en motorcrossterreinen ;*
- 5) *verscherping van bemestingsnormen ;*
- 6) *adviesverplichtingen in het kader van de vergunningsprocedures voor het bekomen van stedenbouwkundige vergunningen, verkavelingsvergunningen en milieuvergunningen ;*
- 7) *adviesverplichtingen in het kader van de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen.*

Sommige van de hierboven vermelde maatregelen gelden uitsluitend in speciale beschermingszones aangewezen in uitvoering van de Vogelrichtlijn, terwijl andere ervan zowel gelden in deze speciale beschermingszones als in de gebieden die voorgesteld zijn aan de Europese Commissie als mogelijk gebied van communautair belang in uitvoering van de Habitatrichtlijn. Elk op zich bieden zij bescherming tegen een bepaalde storende factor of een bepaalde vorm van aantasting door toedoen van de mens. Het geheel van maatregelen is echter tot op heden te fragmentarisch en te beperkt in draagwijdte om een algemeen samenhangend juridisch geheel van maatregelen te kunnen vormen dat een beschermingsniveau garandeert dat voldoet aan de eisen van de Vogel- en Habitatrichtlijn zoals dit door deze Richtlijnen aan de lidstaten is opgedragen.

Het cruciale element in de opmerkingen van de Commissie betreft de omzetting van artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Terzake biedt de Leidraad van artikel 6 meer duidelijkheid. Alhoewel deze leidraad het standpunt van de diensten van de commissie weergeeft en niet bindend is. Er moet immers benadrukt worden dat in laatste instantie alleen het Europees Hof van Justitie gemachtigd is een richtlijn te interpreteren. Een correcte omzetting van vooral artikel 6, leden 3 en 4, van de Habi-

tatrictlijn vereist een bijsturing van alle decretale procedures waarbij de overheid een toestemming verleent voor plannen of projecten die een betekenisvol effect op speciale beschermingszones kunnen veroorzaken. Dit juridisch ingrijpen heeft dus noodzakelijkerwijze een veel ruimere draagwijdte dan een louter sectorale regeling binnen de natuurbehoudswetgeving en omvat een integratie van deze bepalingen in alle decretaal voorziene vergunnings- en toestemmingsprocedures die een invloed kunnen hebben op een speciale beschermingszone. Het gaat daarbij onder meer om de procedures die in de ruimtelijke ordening zijn voorzien voor vaststelling van ruimtelijke structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en gemeentelijke plannen van aanleg (in de overgangperiode van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening), evenals de procedure van verlening van stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen. Verder heeft dit ook betrekking op het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (procedure van verlenen van milieuvergunningen). Maar ook andere wetgevingen kunnen hierdoor gevat worden : te denken valt aan de procedurebepalingen van onder meer het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (hierna afgekort als “Mestdecreet”) en de wetgeving inzake ruilverkaveling en landinrichting Kortom, de omzetting van artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrictlijn raakt alle voorziene vergunnings-, toestemmings- en goedkeuringsprocedures betreffende activiteiten, plannen en programma’s die een betekenisvol effect zouden kunnen hebben op speciale beschermingszones of op gebieden voorgesteld aan de Europese Commissie als mogelijk gebied van communautair belang in uitvoering van de Habitatrictlijn. Evenwel worden met programma’s niet beleidsverklaringen bedoeld.

De omzetting van artikel 6 van de Habitatrictlijn, vnl. de leden 3 en 4 van dat artikel, realiseren door alle wetgevingen aan te passen die op één of andere wijze gevat kunnen worden door de Habitatrictlijn, zou echter een zeer omslachtige, complexe en tijdrovende werkwijze zijn. Dit ontwerp van decreet opteert dan ook voor een meer eenvoudige methode om de implementatie van de Habitatrictlijn vorm te geven, namelijk door een globale decretale procedure te voorzien in het Decreet Natuurbehoud, die verder uitgewerkt dient te worden door besluiten van de Vlaamse regering. Er wordt dus geopteerd voor één decretale omzetting in het

Decreet Natuurbehoud, en niet voor diverse wijzigingsbepalingen ter aanpassing en aanvulling van de diverse betrokken wetgevingen.

Deze keuze voor één decretale regeling in het Decreet Natuurbehoud biedt volgende voordelen :

1. principe van eenvoud en – zeer belangrijk – uniformiteit van de regelgeving ;
2. rekening houden met toekomstige decretale regelingen : de globale decretale regeling in het Decreet Natuurbehoud geldt ook t.a.v. bepalingen in eventuele toekomstige nieuwe decreten en/of decreetswijzigingen m.b.t. vergunningen, toestemmingen en machtigingen voor activiteiten, en met betrekking tot goedkeuring van plannen en programma’s ;
3. niet alle toestemmingsprocedures m.b.t. activiteiten, plannen of programma’s hebben een decretale basis : m.a.w. voor dergelijke beslissingen kan bij gebrek aan decreet geen decretale aanpassing doorgevoerd worden, terwijl ze eveneens aan art. 6, lid 3, van de Habitatrictlijn moeten voldoen ;
4. de implementatie kadert in de context van het Decreet Natuurbehoud.

Anderzijds heeft een globale regeling in het Decreet Natuurbehoud als nadeel dat de implementatie van de Habitatrictlijn niet expliciet zichtbaar wordt gemaakt in de andere wetgevingen die erdoor gevat worden. In het bijzonder voor de procedures die gevat worden door artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrictlijn, heeft deze methode als nadeel dat deze belangrijke procedurevoorwaarden niet uitdrukkelijk in de betrokken wetgeving zelf terug te vinden zijn. Er zal m.a.w. in die gevallen steeds toepassing moeten worden gemaakt van zowel de procedurevoorschriften in de betrokken basiswetgeving (bv. de wetgeving inzake ruimtelijke ordening, het Bosdecreet, ...) én van de specifieke procedurevoorwaarden die gelden voor de speciale beschermingszones, en die worden uitgevaardigd op grond van artikel 36ter van het Decreet Natuurbehoud. De integratie is dus niet volkomen op het niveau van de wetgeving. Deze situatie mag niet leiden tot een voor de rechtsonderhorige onduidelijke situatie. Het is dus de taak van de betrokken administraties en vergunningverlenende overheden om, desgevallend met behulp van informatie van het Instituut voor Natuurbehoud, een correcte en klantvriendelijke toepassing te maken van de procedureregels met bijhorende termijnen.

Naast de omzetting van de Vogel- en Habitatrictlijn in intern recht, beoogt dit decreet ook een aantal verbeteringen en aanvullingen in het decreet Natuurbehoud op te nemen.

Deze wijzigingen betreffen :

- een nadere regeling van de natuurvergunningplicht : de natuurvergunningplicht voor wijzigingen van vegetatie en van kleine landschapselementen, en in het bijzonder het ruimtelijke toepassingsgebied ervan, wordt op een gedetailleerdere wijze decretaal verankerd. Dit sluit aan bij de schrapping door het decreet van 26 april 2000 van de stedenbouwkundige vergunningplicht voor rooiing van kleine landschapselementen uit het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening ;
- een nadere regeling van de toegankelijkheid in het VEN en in natuurreservaten : de wijzigingen in artikel 13, § 1, van het Decreet Natuurbehoud en in artikel 3, § 1, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij K.B. van 16 maart 1968, geeft aan de Vlaamse regering dezelfde mogelijkheden voor het regelen van de toegankelijkheid van de natuurreservaten en van het VEN (of onderdelen ervan) als diegene die ze reeds heeft voor het regelen van de toegankelijkheid in bossen zodat de regeling van de toegankelijkheid in al deze gebieden op een uniforme wijze kan gebeuren ;
- een harmonisering en verduidelijking van de verschillende bepalingen in het decreet die betrekking hebben op de maatregelen die de administratieve overheid, met inbegrip van het Vlaamse Gewest, kunnen nemen of opleggen en dit waar nodig met betrokkenheid van grondeigenaars of -gebruikers en mede rekening houdend met de omzetting van de Vogel- en Habitatrictlijn ;
- een verbetering van het bestaande vergoedingsstelsel wanneer een hogere kwaliteit wordt bereikt dan de basismilieu- en natuurkwaliteit indien er actieve inrichtings- of beheersmaatregelen worden uitgevoerd door de eigenaar of gebruiker. Daarnaast zal in uitvoering van hetaanvullend regeerakkoord (2001) voor de onroerende goederen gelegen in het VEN een decretaal initiatief worden genomen tot volledige of gedeeltelijke ontheffing van (het Vlaamse aandeel) van de onroerende voorheffing en van de successierechten ;
- een aanpassing van de artikelen betreffende de zorgplicht en het integratiebeginsel : bij de bepalingen betreffende vermijdbare en onvermijdbare schade worden ondermeer de bepalingen gescheiden die betrekking hebben op vergunningsaanvragen enerzijds en op meldingen anderzijds en worden de bepalingen die enkel betrekking hebben op het VEN verplaatst naar het hoofdstuk V gebiedsgericht beleid ; een wijziging van de afbakingsprocedure van VEN en IVON : thans wordt een openbaar onderzoek voorzien voor de afbakening van zowel het gehele VEN als de natuurverwevingsgebieden, ongeacht de al dan niet groene bestemming van de betrokken gebieden. Waar dit aangewezen is, wordt de procedure van het openbaar onderzoek ook afgestemd op de regeling van het openbaar onderzoek in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening ;
- een optimalisering van het instrument natuurinrichting ;
- de verfijning van de regeling inzake natuurrichtplannen ;
- een afstemming van zowel de beheersplannen als de beschermingsbesluiten in uitvoering van het decreet houdende bescherming van landschappen op de natuurrichtplannen ;
- enkele wijzigingen betreffende natuurreservaten, toezichtsbevoegdheden, enz. waarvan de draagwijdte in de artikelsgewijze toelichting aan bod zal komen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel voegt een aantal definities toe aan artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. De meeste van deze definities zijn gebaseerd

op de definities uit de Habitatrictlijn.

Artikel 2, 1°

De nieuwe definitie die hier voorgesteld wordt voor het begrip “habitat” beoogt, samen met o.m. artikel 2, 3°, tegemoet te komen aan de bezwaren geuit in de punten 5, 6, 7 en 11 van het met redenen omkleed advies. De voorgestelde definitie voegt de twee definities samen die de Habitatrictlijn bevat inzake habitats, namelijk die van “natuurlijke habitat” en van “habitat van een soort”, zonder deze evenwel letterlijk over te nemen. Zou men dit laatste namelijk wel doen, dan moet het Decreet Natuurbehoud op meerdere plaatsen gewijzigd worden en wordt de tekst moeilijker leesbaar. Verder is de definitie afgestemd op de definitie van “natuurlijk milieu” uit het Decreet Natuurbehoud (“elementen” i.p.v. “factoren” en “natuurlijk milieu” i.p.v. “milieu”). Om de dwarsverbinding te maken met de Vogelrichtlijn is tevens het begrip “woongebieden” van een vogelsoort van de betrokken richtlijn aan deze definitie toegevoegd.

Artikel 2, 2°

Dit onderdeel van artikel 2 brengt een beperkte wijziging aan in de definitie van “kleine landschapselementen” (art. 2, 6°, Decreet Natuurbehoud) : het woord “bosjes” wordt uit deze definitie geschrapt. Met “bosjes” bedoelde men elke kleine oppervlakte met bomen waarop het bosdecreet van 13 juni 1990 niet van toepassing is. Men had en heeft immers enkel lijn- en puntvormige elementen voor ogen. Lijnbeplantingen en houtkanten vallen inderdaad niet onder het Bosdecreet (zie art. 3, § 3, punt 3, bosdecreet). De term “bosjes” is echter bijzonder ongelukkig gekozen. Het Bosdecreet geldt namelijk voor *alle* grondoppervlakten waarvan bomen het belangrijkste bestanddeel vormen, *ongeacht de grootte van die oppervlakten*, tenzij zij uitgesloten zijn van dat toepassingsgebied op grond van art. 3, § 3, van het bosdecreet. Bijgevolg is het Bosdecreet in principe ook van toepassing op “bosjes”, terwijl de wijziging ervan ook aan de natuurvergunningsplicht is onderworpen. Om verdere verwarring inzake het toepassingsgebied van de natuurvergunningsplicht te voorkomen, wordt voornoemde term geschrapt uit art. 2, 6° van het Decreet Natuurbehoud. Hij dient niet vervangen te worden door een andere aangezien in de exemplatieve opsomming van art. 2, 6° ook reeds “bomen”

en “houtkanten” vermeld worden, terwijl zij beiden, als lijn- en puntvormige elementen, niet aan het Bosdecreet zijn onderworpen.

Artikel 2, 3°

In de definitie van “natuurbehoud” wordt de relatie gelegd met de definities inzake de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten.

Artikel 2, 4°

- De toevoeging aan art. 2 van het Decreet Natuurbehoud van punt 31 : De zorgplicht uit artikel 14 heeft als uitgangspunt de kennis of ‘de redelijkerwijs te verwachten kennis’ inzake natuur. Een algemeen geldende code van goede natuurpraktijk is dan ook een zeer nuttig instrument om de zorgplicht op een éénduidige en rechtszekere wijze in te vullen.
- Door punt 33 toe te voegen aan art. 2 van het Decreet Natuurbehoud, wordt het begrip “huiskavel” gedefinieerd. Dit begrip wordt namelijk ingevoerd in het Decreet Natuurbehoud door de nieuwe § 6 van artikel 13 van dat decreet. De definitie sluit aan bij de definitie van het gelijknamig begrip uit het Mestdecreet, met dien verstande dat onder het begrip vergunde woning ook de vergunde woning van een niet landbouwer wordt bedoeld.
- De toevoeging aan art. 2 van het Decreet Natuurbehoud van punt 34 geeft voor het Vlaamse Gewest invulling aan de punten 86 en 87 van het Met Redenen Omkleed Advies waarin wordt gesteld dat in het Belgische recht geen definitie van “instandhouding” opgenomen is. De voorgestelde definitie is vrijwel letterlijk uit de Habitatrictlijn overgenomen (met uitzondering van de vervanging van “natuurlijk habitat” door “habitat”, vanwege de in dit decreet voorgestelde definitie van habitat). De inhoud van het begrip “instandhouding” is trouwens vermeld in de memorie van toelichting bij het Decreet Natuurbehoud (Parlementair Stuk 690 (1996-1997), nr. 1, pag. 5, 2° alinea) waarbij de tekstpassage de facto een bijna letterlijke overname is van de definitie uit de Habitatrictlijn.

Verder zijn van belang de volgende conclusies uit de interpretatiegids van de Europese Commissie

“Beheer van ‘Natura 2000’-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)” (hierna de “Leidraad van artikel 6” genoemd) :

- a) De staat van instandhouding van een habitat of soort in een bepaald gebied moet worden beoordeeld in het licht van de bijdrage die dat gebied levert tot de ecologische samenhang van het netwerk, dus :
- hetzij ten opzichte van de begintoestand op het moment dat de gegevens met betrekking tot het gebied op het “Natura 2000”- standaardgegevensformulier werden ingediend, indien de staat van instandhouding op dat moment gunstig was ;
 - hetzij ten opzichte van de doelstellingen inzake verbetering van de staat van instandhouding welke op het moment van de totstandbrenging van het netwerk werden medegedeeld wanneer de staat van instandhouding op dat moment niet gunstig was. Wanneer de Gemeenschap financiële middelen ter beschikking stelt voor de verbetering van de staat van instandhouding van een habitat of soort in een gebied, is het alleszins met die verbeterde staat van instandhouding dat rekening moet worden gehouden.
- b) in ieder gebied dient de staat van instandhouding in overeenstemming te zijn met de natuurlijke dynamiek van de betrokken habitats en soorten. Monitoring van de staat van instandhouding van habitats en soorten waarin artikel 11 van de Habitatrichtlijn voorziet, is hierbij van groot belang.”

De definitie van punt 34 dient samen gelezen te worden met deze van de punten 41 en 42.

- De invoering door punt 36 van het begrippencomplex “natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone” lost (gedeeltelijk) de punten 131, 132, 135, 138, 143, 144 en 149 van het met redenen omkleed advies op :
- een onvolledige invulling van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn ;
- het criterium “vermijdbaarheid van de schade aan natuur” is niet in overeenstemming met het criterium “aantasting van de natuurlijke kenmerken” ;

- in het geval van een melding of kennisgeving, is het zich eenvoudigweg gedragen naar een code van goede natuurpraktijk zonder dat daarbij de bevoegde instantie een regelgevingsbesluit moet aannemen, niet conform de Habitatrichtlijn ;
- artikel 19 van het decreet Natuurbehoud heeft slechts betrekking op de hydrologische invloed en is slechts van toepassing op bepaalde gebieden binnen het VEN.

Er zijn verschillende mogelijkheden om deze bezwarenreeks op te lossen. Er had onder meer geopteerd kunnen worden voor de wijziging van definitie van “natuurlijk milieu”.

Twee belangrijke opmerkingen :

- 1) in principe had in de definitie van natuurlijke kenmerken “het begrip gunstige staat van instandhouding” opgenomen kunnen worden. De passende beoordeling is immers verbonden aan de instandhoudingsdoelstellingen die gebaseerd moeten zijn op een gunstige staat van instandhouding van de habitats. Maar het lijkt aangezien om dit aspect in rekening te brengen bij de passende beoordeling zelf ;
- 2) er is niet gekozen voor de term “gebied”, zoals gebruikt in artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, maar voor “speciale beschermingszone” omdat dat duidelijker is. Een gebied is gewoon een afgebakende speciale beschermingszone en geen onderdeel ervan omdat voor Vlaanderen de speciale beschermingszones niet altijd een grote oppervlakte hebben. Indien dat wel het geval zou zijn, kan beter gesproken worden van een “deelgebied”.

Uit punt 4.6.3. van de Leidraad van artikel 6 blijkt dat het begrip “natuurlijke kenmerken van een gebied” moet worden gerelateerd aan de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. Bij de beantwoording van de vraag of die natuurlijke kenmerken in het gedrang worden gebracht, moet de evaluatie worden toegespitst op – en beperkt tot – de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat de ongunstige gevolgen van een plan of project voor de natuurlijke kenmerken van een gebied uitsluitend een kwestie zijn van landschapsontsiering, of uitsluitend typen van habitats of soorten betreffen die niet in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn

opgenomen. In dergelijke gevallen is er geen sprake van schadelijke gevolgen in de zin van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, althans voorzover de samenhang van het “Natura 2000”-netwerk daarvoor niet in het gedrang wordt gebracht.

Anderzijds wijst het gebruik van de uitdrukking “natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied” in de Habitatrichtlijn erop dat het in deze bepaling ook gaat om de afzonderlijke speciale beschermingszones. Derhalve kan de vernietiging van een gebied of een deel daarvan nooit worden gerechtvaardigd met het argument dat de betrokken typen van habitats en soorten op het Europese grondgebied van de betrokken Lid-Staat hoe dan ook in een gunstige staat van instandhouding blijven verkeren. Vandaar dat in de definitie gebruik is gemaakt van een formulering in het enkelvoud “natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone”.

De Leidraad van artikel 6 verduidelijkt verder : “Wat betreft de betekenis die aan de woorden “natuurlijke kenmerken” moet worden gegeven : deze kenmerken worden geacht een gebied te karakteriseren dat gaaf en in ecologisch opzicht “volledig” is. In een dynamisch perspectief impliceert dit ook dat het betrokken ecosysteem “resistent” is (d.w.z. dat het zich na een verstoring kan herstellen) en het vermogen bezit zich te ontwikkelen in een voor de instandhouding ervan gunstige zin.

Een gebied kan geacht worden de vereiste natuurlijke kenmerken in hoge mate te bezitten wanneer de intrinsieke mogelijkheden om de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied te realiseren aanwezig zijn, het vermogen tot spontaan herstel en zelfvernieuwing bij veranderende omstandigheden gehandhaafd blijft, en slechts een minimum aan externe beheersmaatregelen vereist is.”

Bij het beschouwen van de “natuurlijke kenmerken van een gebied” is het daarom van belang rekening te houden met een brede scala van factoren en met effecten die zich in voorkomend geval op korte, middellange en lange termijn manifesteren.

- De toevoeging van punt 37 aan artikel 2 van het Decreet Natuurbehoud : Er wordt een definitie van natuurrichtplan opgenomen omdat in het Decreet Natuurbehoud op verscheidene plaatsen naar dit plan verwezen wordt (bvb. in artikel 9, § 1). De maatregelen die een natuurrichtplan kan bevatten, variëren naargelang de aard

van het gebied waarop het natuurrichtplan betrekking heeft. Wel zal het natuurrichtplan steeds een gebiedsvisie, al dan niet gedetailleerd uitgewerkt, bevatten. Eigenaars en grondgebruikers uit het betrokken gebied zullen bij de opmaak van het natuurrichtplan betrokken worden. Deze eigenaars/gebruikers kunnen ook op projectmatige basis betrokken worden bij de uitvoering. De concrete invulling van deze medewerking, die niet noodzakelijk op individuele basis moet gebeuren, kan geregeld worden door de Vlaamse regering.

- De definitie die in punt 38 wordt gegeven aan het begrip “plan of programma” sluit aan bij de verduidelijking in de Leidraad van artikel 6 dat aan het woord “plan” uit artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn een zeer ruime inhoud te geven valt. Vanzelfsprekend vallen er de ruimtelijke ordeningsplannen onder, ook indien het geografisch extensieve structuurplannen zijn die zelf niet rechtstreeks ten uitvoer worden gelegd, maar de basis vormen voor meer gedetailleerde bestemmingsplannen. Van beide soorten ruimtelijke ordeningsplannen wordt aangenomen dat ze onder artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn vallen, aangezien ze allebei relevante en betekenisvolle effecten op “Natura 2000”-gebieden kunnen hebben.

Ook van sectorale plannen kan worden gesteld dat ze vallen binnen de werkingssfeer van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn om dezelfde reden : ze kunnen betekenisvolle effecten hebben op een “Natura 2000”-gebied. Voorbeelden zijn plannen voor vervoersnetwerken, plannen voor het beheer van afvalstoffen en plannen inzake waterbeheer.

Wel moeten voornoemde plannen worden onderscheiden van de “plannen” die de aard hebben van een beleidsverklaring, d.w.z. beleidsstukken waarin de algemene beleidslijnen of intenties van een ministerie of ondergeschikt bestuur zijn neergelegd. Voorbeelden voor het Vlaamse gewest : beleidsnota’s, beleidsverklaringen, nota’s aan de Vlaamse regering, ...

Voor de interpretatie van het begrip plan merkt de Europese Commissie op dat op nuttige wijze een beroep kan worden gedaan op de plan-MERrichtlijn betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het leefmilieu van bepaalde plannen en programma’s (leidraad van artikel 6, blz. 32). De woorden ‘plan’ en ‘programma’ uit het voorstel van richtlijn zijn onderling verwisselbaar voor invulling

van het begrip ‘plan’ in het kader van de Habitatrichtlijn.

Voor de omzetting van artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn, waar dit handelt over ‘plannen’, wordt het begrip ‘plan of programma’ gehanteerd, zoals gedefinieerd in het voorontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende milieueffect- en veiligheidsrapportage. Dit voorontwerp beoogt immers o.m. de Plan-MERrichtlijn te implementeren door toevoeging aan het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid van een hoofdstuk over milieueffectrapportage over plannen en programma’s.

Het gebruik van het veelomvattende begrip ‘plan of programma’ is tevens aangewezen omdat de eventuele negatieve effecten op een speciale beschermingszones, of een gebied dat aldus is voorgesteld aan de Commissie, van plannen en projecten best in een zo vroeg mogelijk stadium worden ingeschat (bijv. reeds bij opmaak van strategische plannen voor havens) en niet eerst op het ogenblik van de wijziging van een plan van aanleg of de opmaak van een RUP. Op dat ogenblik heeft het project waarvoor een plan van aanleg wordt gewijzigd of een RUP wordt opgemaakt immers reeds zijn definitieve vorm gekregen. Een passende beoordeling die pas dan zou worden uitgevoerd, zou tot absoluut te vermijden problemen kunnen leiden. Dit toont ook aan dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de besluitvorming inzake een plan of programma de eventuele betekenisvolle effecten op een speciale beschermingszone worden ingeschat en passend beoordeeld.

– Punt 40 voegt het begrip “speciale beschermingszones” toe aan de lijst met definities van artikel 2 van het Decreet Natuurbehoud. Aldus wordt onder meer een oplossing gegeven voor de punten 30 en 87 van het met redenen omkleed advies waarin wordt gesteld dat de definitie van “speciale beschermingszone” niet als zodanig in het Belgische recht is ingevoerd. De invoering van deze definitie in het Decreet Natuurbehoud is nodig. Een probleem hierbij is dat “speciale beschermingszones” wel gedefinieerd is in de Habitatrichtlijn maar niet in de Vogelrichtlijn, alhoewel de term in de Vogelrichtlijn enkel gebruikt wordt in artikel 4 ; artikel 3 vermeldt de term “beschermingszones”. Men zou hier kunnen verwijzen naar de bijlagen van bepaalde besluiten, maar het is geen elegante oplossing om in een decreet aldus te verwij-

zen naar besluiten. Vandaar deze algemener geformuleerde definitie.

Belangrijk is dat het begrip “speciale beschermingszones”, zoals gedefinieerd in punt 40, enkel de volgende gebieden omvat : de gebieden aangewezen door de Vlaamse regering overeenkomstig artikel 4 van de Vogelrichtlijn en deze aangewezen door de Vlaamse regering overeenkomstig artikel 4.4 van de Habitatrichtlijn. De gebieden die door de Vlaamse regering aan de Europese Commissie op grond van artikel 4.1 van de Habitatrichtlijn zijn voorgesteld als mogelijke gebieden van communautair belang, vallen hier dus niet onder. De Habitatrichtlijn en de Leidraad van artikel 6 zijn op dit punt duidelijk :

- de bepalingen van artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn gelden pas voor die gebieden die aangewezen zijn door de Lid-Staat, na de erkenning door de Commissie als gebied van communautair belang ;
- de bepalingen van artikel 6, leden 2, 3 en 4, zijn van toepassing op een gebied vanaf het moment van de definitieve vaststelling door de Commissie van de lijst van de gebieden van communautair belang.

De Leidraad van artikel 6 stelt op dit punt :

“Het staat de Lid-Staten overigens vrij, de bepalingen van artikel 6, leden 2 tot en met 4, reeds eerder toe te passen, en er zijn Lid-Staten wier nationale wetgeving reeds in een dergelijke vervroegde toepassing voorziet”.

Volgens artikel 4 van de Habitatrichtlijn hadden de Lid-Staten hun nationale lijsten met voorstellen voor gebieden van communautair belang per 10 juni 1995 moeten indienen, en had de Commissie de communautaire lijst per 10 juni 1998 moeten vaststellen. Omdat de indiening van complete nationale lijsten vertraging heeft opgelopen, is het evenwel onmogelijk gebleken om de communautaire lijst per 10 juni 1998 vast te stellen.

Uit de tekst van de Habitatrichtlijn zou kunnen worden afgeleid dat de Lid-Staten met het bepaalde in artikel 6 geen rekening hoeven te houden zolang de communautaire lijst niet is vastgesteld. Andere bepalingen van het Gemeenschapsrecht, als uitgelegd door het Europees Hof van Justitie, dienen evenwel in aanmerking te worden genomen.

Artikel 10 (voorheen artikel 5) van het EG-Verdrag luidt als volgt :

"De Lid-Staten treffen alle algemene of bijzondere maatregelen welke geschikt zijn om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. Zij vergemakkelijken de vervulling van haar taak. Zij onthouden zich van alle maatregelen welke de verwezenlijking van de doelstellingen van dit Verdrag in gevaar kunnen brengen."

Het Europees Hof van Justitie heeft reeds meer dan eens gesteld dat zelfs bij ontstentenis van omzettingsmaatregelen en in gevallen waarin de naleving van specifieke, uit een richtlijn voortvloeiende verplichtingen niet aan de orde is, de nationale autoriteiten bij de interpretatie van de nationale wetgeving niettemin al het mogelijke dienen te doen om de doelstellingen van een richtlijn te realiseren.

Om die reden bepaalt artikel 24 van dit voorstel dat van zodra een gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone door de Vlaamse regering na een procedure van openbaar onderzoek definitief is vastgesteld (waarna het aan de Europese Commissie wordt voorgesteld), of als definitief vastgesteld wordt beschouwd, op dit gebied reeds een minimaal aantal van de maatregelen van toepassing zijn die gelden voor speciale beschermingszones (: nieuw artikel 36bis, § 14, Decreet Natuurbehoud) onder meer de passende beoordeling. Het betreft zowel maatregelen te nemen krachtens het Decreet Natuurbehoud, als maatregelen te nemen krachtens enkele andere decreten.

- De definities die de punten 41 en 42 toevoegen aan artikel 2 van het Decreet Natuurbehoud, werden overgenomen uit de Habitatrichtlijn.
- Bij de definitie van punt 43 kan opgemerkt worden dat het begrip "activiteit" hieruit zeer ruim is op te vatten. Het is niet beperkt tot de oprichting van bouwwerken of de exploitatie van inrichtingen. Het omvat allerlei handelingen, werken of wijzigingen in het natuurlijk milieu of landschap. Aldus zijn zowel het winnen van grondwater, het kappen van een boom, het ontginnen van een natuurlijke rijkdom, het draineren van een grond, het bemesten ervan, als het wijzigen van het microreliëf van de bodem te beschouwen als vergunningsplichtige activiteiten, telkens van zodra hiervoor een toelating, machtiging of vergunning vereist is krachtens

een wetgeving met inbegrip van regelgeving van gemeenten en provincies. Ook indien een activiteit verboden is, maar de wetgeving in kwestie voorziet in de mogelijkheid van een ontheffing van dat verbod, is het aanvragen van de ontheffing te beschouwen als een aanvraag betreffende een vergunningsplichtige activiteit. Deze ruime omschrijving is in het bijzonder van belang voor de toepassing van artikel 36ter, §§ 3 tot 6, dat dit voorstel wenst in te voegen in het Decreet Natuurbehoud ter omzetting van artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn.

Artikel 3

Dit artikel vervangt artikel 7 van het Decreet Natuurbehoud. In het eerste lid van het nieuwe artikel wordt het oude artikel 7 geherformuleerd. Zo wordt het voorwerp van dit artikel afgestemd op dat van artikel 6 (het beleid inzake natuurbehoud en het natuurlijk milieu) door een verwijzing naar laatstgenoemd artikel. Het beleid in kwestie moet bovendien niet enkel alle maatregelen nemen die nodig zijn voor de uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud, maar moet dit ook doen voor akten betreffende het natuurbehoud vastgesteld op grond van verdragen, ook al zijn die verdragen niet of niet exclusief op het natuurbehoud gericht. Tot de betreffende akten behoren dan ook de Vogel- en Habitatrichtlijn. Ook een andere bron van secundair Gemeenschapsrecht, zijnde de Europese verordening, kan tot die akten gerekend worden, telkens zij het natuurbehoud zou betreffen.

Het tweede lid van artikel 7 is volledig nieuw. Het beoogt uitvoering te geven aan artikel 2 van de Vogelrichtlijn en artikel 2, lid 3, van de Habitatrichtlijn. Krachtens laatstvermeld artikel moet in de op grond van de Habitatrichtlijn genomen maatregelen, die beogen de natuurlijke habitats en de wilde dier- en plantensoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen, rekening worden rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

In beide richtlijnen zijn twee groepen van te nemen maatregelen aan te duiden : de instandhoudingsmaatregelen t.a.v. de habitats, met name in de speciale beschermingszones, en de beschermingsmaatregelen t.a.v. soorten. De eerste zijn in de Habitatrichtlijn geconcentreerd in artikel 6, leden 1 en

2. Lid 1 legt de lidstaten op de nodige instandhoudingsmaatregelen te treffen voor de speciale beschermingszones aangewezen overeenkomstig artikel 4, lid 4, van de Habitatrichtlijn. Artikel 6, lid 1, geldt niet voor de speciale beschermingszones aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Toch dienen ook in die zones soortgelijke maatregelen ('speciale beschermingsmaatregelen': art. 4, lid 1, eerste alinea, en lid 2, Vogelrichtlijn) getroffen te worden én bevat artikel 2 van de Vogelrichtlijn een bepaling vergelijkbaar met die van artikel 2, lid 3, van de Habitatrichtlijn. Artikel 2 van de Vogelrichtlijn heeft het namelijk over 'rekening houden met economische en recreatieve eisen'. Bij het nemen van maatregelen op grond van de bepalingen ter omzetting van artikel 6, lid 2, van de Habitatrichtlijn, dat krachtens artikel 7 van de Habitatrichtlijn ook geldt voor speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn, dient evenzeer rekening gehouden te worden met de vereisten vermeld in artikel 2, lid 3, van de Habitatrichtlijn. Krachtens artikel 6, lid 2, dienen de lidstaten passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van de Habitatrichtlijn, een significant effect zouden kunnen hebben.

Met de in artikel 2 van de Vogelrichtlijn en artikel 2, lid 3, van de Habitatrichtlijn genoemde vereisten mag, volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, door de lidstaten geen rekening worden gehouden bij de aanwijzing van speciale beschermingszones of bij het voorstellen van gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszones. Op het tweede lid van het voorgestelde nieuwe artikel 7 van het Decreet Natuurbehoud kan ter zake dan ook geen beroep worden gedaan.

Tenslotte is het belangrijk om op te merken dat de vereisten van de Habitatrichtlijn de lidstaten verplicht om een bepaald resultaat te behalen.

Artikel 4

Artikel 9 wordt in het gewijzigde decreet nog meer dan vroeger reeds het geval was, een "scharnierartikel" waarin voor een aantal maatregelen de verhouding met de ruimtelijke bestemmingsvoorschriften wordt geregeld (§ 1) alsook de mogelijke aard van bepaalde maatregelen geconcretiseerd wordt (§ 2).

De vroegere eerste twee leden van artikel 9 vormen thans min of meer de eerste paragraaf van artikel 9.

Deze eerste paragraaf regelt de verhouding met de ruimtelijke bestemmingsvoorschriften wat betreft de algemene maatregelen bedoeld in artikel 8, 13 en hoofdstuk VI alsook wat betreft de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, § 1, § 2 en § 5, tweede lid.

In de eerste zin van paragraaf 1 is het woord "erfdienstbaarheden" vervangen door het woord "beperkingen". De bepaling dat werken of handelingen die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, niet absoluut mogen verboden of onmogelijk gemaakt worden, mag niet aldus gelezen worden dat er geen verbodsbepaling mag opgelegd worden betreffende een dergelijk werk of een dergelijke handeling. Deze verbodsbepaling mag er echter niet toe leiden dat de bestemming onmogelijk wordt gemaakt.

De primauteit van de ruimtelijke ordening wordt genuanceerd in onder meer volgende gevallen :

- a) De noodzakelijke maatregelen voor de instandhouding en de voorkoming van verslechtering van habitats en habitats van soorten waarvoor de speciale beschermingszones zijn aangewezen. Deze afwijkingmogelijkheid van de stedenbouwkundige voorschriften is echter niet onvoorwaardelijk en kan slechts van toepassing worden, nadat de bedoelde maatregelen op een gemotiveerde manier opgenomen zijn in een goedgekeurd natuurrichtplan. Het is aangewezen dat dit onderdeel van het natuurrichtplan door de Vlaamse regering wordt goedgekeurd. De primauteit van de ruimtelijke ordening blijft in hoge mate gegarandeerd, en zal men zich in de praktijk waarschijnlijk in een beperkt aantal gevallen moeten beroepen op deze afwijkingmogelijkheid. Dit zal zeker het geval zijn wanneer in de ruimtelijke planning in hoge mate rekening wordt gehouden met artikel 3, lid 2, punt b) van de Vogelrichtlijn, met name dat voor de bescherming, de instandhouding en het herstel van habitats en leefgebieden, de Lid-Staten in de eerste plaats een aantal maatregelen dienen te treffen waaronder "het onderhoud en ruimtelijke ordening overeenkomstig de ecologische eisen van leefgebieden binnen en buiten de beschermingszones ;
- b) Maatregelen inzake het regelen van het teeltplan en de landbouwbedrijfsvoering in gebieden met een agrarische bestemming.

Deze maatregelen worden als volgt verfijnd :

- Het derde lid van paragraaf 1 bevat een verduidelijking van de vroegere bepaling dat het teeltplan “conform de ruimtelijke bestemming” niet kon geregeld worden. Thans worden deze ruimtelijke bestemmingen voor alle duidelijkheid uitdrukkelijk genoemd. In het derde lid van paragraaf 1 worden ook enkele wijzigingen aangebracht aan de gevallen waarin de maatregelen bedoeld in het eerste lid het teeltplan en de landbouwbedrijfsvoering in de agrarische gebieden bij wijze van uitzondering toch kunnen regelen :
- De maatregelen in uitvoering van artikel 8, artikel 13, hoofdstuk VI en artikel 36ter, §§ 1 en 2, kunnen in het VEN het teeltplan en de landbouwbedrijfsvoering regelen aangezien dit in overeenstemming is met de hoofdfunctie natuur in deze gebieden.
- De opsomming van de bestemmingsgebieden waarin het teeltplan en de landbouwbedrijfsvoering betreffende historisch permanent grasland bij wijze van uitzondering toch kan geregeld worden, werd gecorrigeerd door schrapping van bepaalde groene bestemmingen. In deze groene bestemmingsgebieden – die dus niet behoren tot de gebieden met een agrarische bestemming – kan het teeltplan er immers in elk geval geregeld worden.
- De uitzondering wordt tevens uitgebreid tot het historisch permanent grasland gelegen in de beschermde duingebieden.
- Het teeltplan kan geregeld worden in elk historisch permanent grasland binnen de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale verdragen of overeenkomsten betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen zonder dat dit historisch permanent grasland moet opgenomen zijn op een lijst van de te beschermen habitats binnen deze gebieden. Deze schrapping is logisch daar in de toekomst de Vlaamse regering enkel nog wil werken met objectief en wetenschappelijk onderbouwde integrale speciale beschermingszones in uitvoering van de Vogelrichtlijn, en niet langer meer met integrale en niet-integrale speciale beschermingszones waar enkel een aantal bestemmingen en habitattypes beschermd zijn.

Verder werd met betrekking tot de historisch permanente graslanden het vroegere derde lid geschrapt omwille van vereenvoudiging.

In een tweede paragraaf geeft artikel 9 thans een overzicht van de mogelijke aard van de maatregelen die genomen kunnen worden in uitvoering van bepaalde bepalingen van het decreet natuurbehoud. Ook wordt voor bepaalde maatregelen, meer bepaald geboden opgelegd aan particuliere grondeigenaars of -gebruikers, een vergoedingsplicht voorzien. Onder een “gebodsbepaling” wordt het opleggen van een verplichting tot een handelen verstaan (bvb. de verplichting om heide in stand te houden en om dus bepaalde onderhoudsdaten te stellen).

In de tweede paragraaf wordt in 4° en 5° met “de overheid” niet enkel de administratieve overheid, zoals gedefinieerd in artikel 2, 22°, van het Decreet Natuurbehoud, maar ook de federale overheid bedoeld.

Artikel 5

1. Toevoeging van een bepaling aan art. 13, § 1, 6°, van het Decreet Natuurbehoud

De toegevoegde bepaling geeft de Vlaamse regering dezelfde decretale grondslag voor het regelen van de toegankelijkheid van de natuurreservaten en het VEN of onderdelen van het VEN als diegene die zij reeds heeft voor het regelen van de toegankelijkheid der bossen. Door de nieuwe bepaling wordt het enerzijds mogelijk in de bedoelde gebieden op uniforme wijze de toegankelijkheid te regelen op alle voor het verkeer minder belangrijke openbare ‘wegen’, ongeacht of die opgenomen zijn in de atlas der buurtwegen of dat niet zijn. Anderzijds wordt het mogelijk bij besluit een regeling uit te werken voor het aanduiden op identieke wijze van de toegankelijkheid op de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen in zowel de bossen als de natuurreservaten en het VEN of onderdelen ervan. Voor het regelen van de (on)toegankelijkheid buiten de paden kan, indien de eigen aard van de drie soorten natuurgebieden dit zou verantwoorden, hetzelfde besluit voorzien in afzonderlijke bepalingen.

In uitvoering van het Bosdecreet is het nu reeds mogelijk om in bossen, zowel in deze van de overheid als in privé-bossen, de toegang tot alle voor het verkeer minder belangrijke wegen te regelen. Het betreft de boswegen die sinds de wijziging van

het bosdecreet bij decreet van 18 mei 1999 als volgt worden gedefinieerd : “alle wegen of gedeelten van wegen gelegen in het bos, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer en die in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. (...)” (art. 4, punt 9, bosdecreet). Vanaf de inwerkingtreding van die wijziging werd het mogelijk de toegankelijkheid van alle voor het verkeer minder belangrijke wegen in het bos op eenvormige wijze te regelen en aan te duiden. Voordien was het zo dat enkel voor de niet-ingedeelde wegen in het bos, de toegankelijkheid werd geregeld krachtens het bosdecreet en dit via de inmiddels bekende groene bordjes, vastgesteld bij besluit van de Vlaamse regering van 22 juli 1993 betreffende de toegankelijkheid en het occasionele gebruik van de bossen. De toegankelijkheid van een voetweg uit de atlas der buurtwegen en van eventuele andere voor het verkeer minder belangrijke, maar ingedeelde openbare wegen diende geregeld te worden via de borden van het federale verkeersreglement op basis van een aanvullend verkeersreglement, opgesteld door de gemeenteraad en ter goedkeuring voorgelegd aan de federale minister van verkeerswezen, behalve voor staatsbossen en natuur- en bosreservaten. Voor de ingedeelde openbare wegen binnen die drie laatste entiteiten dient krachtens art. 3, § 1, 1ste lid, 3°, van de Wegverkeerswet, zoals vervangen door art. 49 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, het aanvullend verkeersreglement opgesteld en vastgesteld te worden door de minister van landbouw, thans de gewestelijke minister bevoegd voor het natuurbehoud, na het ter advies aan de betrokken gemeenteraad te hebben voorgelegd. Bijgevolg werd voor de overgrote meerderheid van de paden de toegankelijkheid geregeld via de kleine groene borden van het Vlaamse Gewest, terwijl voor een voetweg of een andere buurtweg in het bos geen borden of federale verkeersborden werden gebruikt. Voor het aanbrengen van dergelijke borden was men volledig aangewezen op een initiatief van de gemeente, tenzij het betrokken bos een staatsbos was of het statuut van bos- of natuurreservaat had. Het huidige bosdecreet maakt het mogelijk ook voor die buurtwegen, tenzij zij én ingericht zouden zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer én in hoofdzaak bestemd zouden zijn als doorgangsweg, de gewestelijke borden te gebruiken. Zodoende kan voor alle kleine wegen in bossen de vanuit de doelstellingen van het bosdecreet meest verantwoorde vorm van toegankelijkheid ingesteld worden. Daarnaast is een duidelijkere want eenvormige signalisatie mogelijk geworden, wat noodzakelijk is voor de handhaving van die toegankelijkheidsreglementering en voor de herkenbaarheid.

Voor diezelfde voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen is dat in de huidige wetgeving echter niet mogelijk wanneer zij op andere natuurterreinen dan bossen zijn gelegen, zelfs niet indien die terreinen erkend of aangewezen zijn als natuurreservaat, of gelegen zijn in het VEN. De huidige, zeer algemene, bepaling van art. 13, § 1, 6°, laat dit niet toe. Men zal op die andere natuurterreinen desgewenst wel, indien daartoe een uitvoeringsbesluit wordt getroffen, met dezelfde borden als die voor de bossen kunnen werken, doch niet langs voetwegen of andere buurtwegen die doorheen die natuurterreinen lopen. Voor die openbare wegen blijft men aangewezen op de federale verkeersborden en de aanvullende verkeersreglementen.

Met de toegevoegde bepaling wordt dit dus anders. Eén gemeenschappelijke reglementering van de toegankelijkheid wordt dan mogelijk met éénzelfde bebordingssysteem voor alle paden, ook indien het om ingedeelde openbare wegen gaat, uiteraard slechts voor zover zij voor het verkeer minder belangrijk zijn (voornamelijk zal het om voetwegen gaan, soms om andere buurtwegen en zeer uitzonderlijk om een gemeenteweg). Deze mogelijkheid wordt gecreëerd voor natuurreservaten en voor het VEN of onderdelen van het VEN. In al deze gebieden is het immers noodzakelijk dat het Vlaamse Gewest de toegankelijkheid vanuit het oogpunt van natuurbehoud kan regelen op uniforme wijze kan aanduiden. In die gebieden is de natuurfunctie immers bovengeschied aan de andere functies, wat een natuurrecreatief gebruik via de toegankelijkheidsregeling uiteraard niet uitsluit.

Met de toegevoegde bepaling wordt op het federale terrein van de politie over het wegverkeer getreden, waartoe behoort het uitvaardigen van de regels die de openbare weg definiëren, de regels waarbij de categorieën van gebruikers worden gedefinieerd die al dan niet de openbare weg mogen gebruiken, alsmede de regels die betrekking hebben op de verkeerstekens i.v.m. deze onderwerpen. Toch is dit toelaatbaar op grond van art. 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980. Krachtens dit artikel kunnen de decreten rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Gewesten en Gemeenschappen niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheden. Die noodzaak blijkt uit wat hoger werd gesteld. Naast deze voorafgaandelijke voorwaarde dienen voor een beroep op artikel 10 nog twee voorwaarden vervuld te zijn. Ten eerste staat het vast dat de aan de federale overheid voorbehouden aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling. Dit blijkt uit arrest nr. 68/96 van het Arbi-

tragehof van 28 november 1996 betreffende het decreet van het Waalse Gewest van 16 februari 1995 houdende wijziging van het Boswetboek met aan het Waalse Gewest eigen bepalingen in verband met het openbaar verkeer in bossen en wouden in het algemeen. Ten tweede is de weerslag op de voorbehouden aangelegenheid marginaal. Slechts de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen worden beoogd en enkel voor zover zij gelegen zijn in natuurreservaten of in het VEN.

Een openbare weg wordt in het kader van deze bepaling beschouwd als “ingericht (...) voor het gewone gemotoriseerde verkeer” indien hij gelet op zijn breedte en het wegdek (de ondergrond of verharding) bestemd is voor o.m. gewone auto's. Een weg waar het publiek wordt toegelaten en waar publiek verkeer daadwerkelijk plaats grijpt, die tevens voldoende breed voor auto's, doch niet verhard is, kan wel beschouwd worden als ingericht voor een bijzondere categorie van het gemotoriseerde verkeer, nl. de alle terreinwagens, doch is niet ingericht voor het gewone gemotoriseerde verkeer. Bijgevolg valt die weg binnen het toepassingsgebied van de nieuwe bepaling.

Waar het zesde punt handelt over de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen ‘in’ de natuurreservaten, bedoelt het uiteraard ook diezelfde wegen die liggen tussen twee gedeelten van één natuurreservaat, voor zover die gedeelten enkel door die wegen van elkaar zijn gescheiden. Binnen de perimeter van een natuurreservaat zou namelijk nooit een ingedeelde openbare weg liggen, ook niet indien die slechts een voetweg uit de atlas der buurtwegen is. Dat die perimeter nooit over een dergelijke weg heen zou zijn getekend, wordt verklaard door het feit dat de beheerder van het natuurreservaat toch geen zeggenschap heeft over die weg. Doorkruist een buurtweg een natuurreservaat, dan werden dus twee perimeters voor dat reservaat getekend, één om het gebied aan de ene zijde van de buurtweg en één om het gebied aan de andere zijde van de buurtweg.

2. Toevoeging aan artikel 13 van §§ 4 tot en met 6 : de natuurvergunningplicht

De paragrafen 4 t.e.m. 6 van artikel 13 zorgen enerzijds voor een decretale regeling van de natuurvergunningplicht voor wijziging van de vegetatie en van de kleine landschapselementen met inbegrip van de bijhorende vegetatie in de kruidlaag van de kleine landschapselementen. Anderzijds zorgen zij voor een uitbreiding van het ruimtelijk toepassingsgebied van deze vergunningplicht. Deze wij-

ziging is de pendant van de schrapping, bij decreet van 26 april 2000, van de stedenbouwkundige vergunningplicht voor rooiing van kleine landschapselementen (KLE) uit het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. Deze oorspronkelijk in artikel 99 van laatstgenoemd decreet voorziene vergunningplicht was niet beperkt tot één of meerdere ruimtelijke bestemmingsgebieden. Wel machtigde art. 99 tot het aanwijzen van gebieden waar de vergunningplicht voor rooiing van KLE niet zou gelden. Zodoende had het toepassingsgebied van deze stedenbouwkundige vergunningplicht te beperkt kunnen worden tot de bestemmingsgebieden waar de *natuurvergunningplicht* voor wijziging van KLE uit het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (art. 9–19) *niet* geldt. Gecombineerd met de natuurvergunningplicht zou het wijzigen van KLE aldus overall aan een vergunningplicht of – voor bepaalde KLE – aan een relatief verbod (art. 7 en 8 BVR 23 juli 1998) zijn onderworpen. Gezien de materie van KLE wel bepaalde ruimtelijke, visueel-esthetische aspecten vertoont, maar voor een groot deel ook ecologische aspecten, werd uiteindelijk beslist om de materie uitsluitend te regelen via de natuurvergunningplicht door een decretale regeling van deze vergunningplicht in het Decreet Natuurbehoud en een uitbreiding van het ruimtelijk toepassingsgebied ervan. De stedenbouwkundige vergunningplicht voor rooiing van KLE werd daarom opgeheven. De nieuwe paragrafen 4 en 5 geven uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse regering van 18 februari 2000 : “De Vlaamse regering beslist de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud te gelasten een ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, voor te leggen aan de Vlaamse regering. Dit ontwerp van decreet heeft tot doel om de schrapping van de vergunningplicht voor het wijzigen van kleine landschapselementen, zoals voorzien in artikel 99 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, op te vangen door het decreetaal verankeren van de vergunningplicht voor het wijzigen van de vegetatie en van kleine landschapselementen. Hierbij dient de bestaande natuurvergunningplicht minstens uitgebreid te worden tot agrarische gebieden in het geval van de wijziging van kleine landschapselementen en tot de volledige perimeter van de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale verdragen, overeenkomsten of richtlijnen, in het geval van de wijziging van de vegetatie.”

Vooraan het eerste lid van § 4 beogen de woorden “onverminderd de bepalingen van § 3” aan te geven dat de Vlaamse regering nog in andere gebieden, voor andere en/of voor dezelfde activiteit een vergunningsregeling kan laten gelden. De decretale regeling kan dus via een besluit van de Vlaamse regering aangevuld worden.

De woorden “voor zover de Vlaamse regering dit niet verbiedt” worden opgenomen om duidelijk te maken dat deze bepaling noch de impliciete opheffing tot gevolg heeft van het op grond van art. 13, § 3, ingevoerde (relatieve) verbod tot wijziging van bepaalde KLE en vegetaties in het reeds vernoemde besluit van 23 juli 1998 (artikelen 7 en 8), noch de invoering uitsluit van een nieuwe verbodsregeling op grond van art. 13, § 3.

De toevoeging in § 4, eerste lid, 1°, en in § 5, 1°, van de woorden “en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden” beoogt de vergunningsplicht ook in die gebieden te laten gelden die niet één der genoemde bestemmingen hebben gekregen of nog zullen krijgen, maar een andere die inhoudelijk, wat de bestemmingsvoorschriften betreft, op hetzelfde neerkomt. Het gaat dan om andere bestemmingen dan die welke vermeld zijn in het K.B. van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen.

Nog in § 4, eerste lid, 1°, worden de woorden “aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen” gebruikt. De bedoeling is immers zowel de bestemmingen aangeduid op de plannen van aanleg met toepassing van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw of van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 te vatten, als de bestemmingen aangeduid op de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

Onder § 4, eerste lid, 3°, ressorteren de speciale beschermingszones, aangewezen in uitvoering van Vogel- of Habitatrichtlijn, maar ook de watergebieden van internationale betekenis, aangeduid bij koninklijk besluit van 27 september 1984 en besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1987 volgens het verdrag van Ramsar van 1971, goedgekeurd bij wet van 22 februari 1979.

Het tweede lid van § 4 beoogt te voorkomen dat door het decretaal vergunningsplichtig stellen van het “wijzigen” in het algemeen van vegetaties en

van kleine landschapselementen m.i.v. de vegetatie ervan, de Vlaamse regering niet meer de mogelijkheid zou hebben aan te duiden welke activiteiten als een wijziging van kleine landschapselementen m.i.v. de vegetatie ervan worden beschouwd. Zonder het bedoelde tweede lid zou een besluit daartoe van de Vlaamse regering mogelijk als een onwettige inkrimping van de meer algemene decretale vergunningsplicht worden beschouwd.

Door het aanduiden van bepaalde activiteiten als vergunningsplichtige wijzigingen van vegetatie en van kleine landschapselementen, heeft de Vlaamse regering tegelijk ook de bevoegdheid om te bepalen welke activiteiten níet als wijziging van vegetatie of van kleine landschapselementen m.i.v. de vegetatie ervan beschouwd worden. Hierbij gaat het in de eerste plaats om de normale onderhoudswerken. Teneinde het onderscheid duidelijk te stellen tussen vergunningsplichtige wijzigingen en niet-vergunningsplichtige onderhoudswerken, zal de Vlaamse regering duidelijke omschrijvingen kunnen geven van wat wordt begrepen onder “normale” onderhoudswerken. De door dit decreet aan artikel 14 van het Decreet Natuurbehoud toegevoegde § 2 verwijst naar de codes van goede natuurpraktijk die de Vlaamse regering kan vaststellen en die moeten worden nageleefd bij de uitoefening van de zorgplicht. Deze codes zijn een geschikt instrument voor het geven van richtlijnen met betrekking tot onderhoudswerken. Het al dan niet normaal karakter van onderhoudswerken dient dus beoordeeld te worden aan de hand van de codes voor goede natuurpraktijk, voor zover bestaand.

In § 6 is de decretale basis hernomen die aan de Vlaamse regering de machtiging geeft tot onthefing van de vergunningsplicht in een aantal gevallen.

Artikel 13, § 6, 1°, beoogt een basis te bieden voor het uitwerken van een vrijstelling van de vergunningsplicht wanneer de activiteit op basis van een andere wetgeving reeds onderworpen is aan een vergunningsplicht. De Vlaamse regering kan dan bepalen – zoals dat nu het geval is – dat de natuurvergunningsplicht niet geldt indien er een stedenbouwkundige vergunning is, afgeleverd met advies van afdeling Natuur en met respect voor de artikelen 14 en 16 van het Decreet Natuurbehoud. Deze vrijstelling blijft dus gelden zolang de betreffende bepalingen uit het besluit van 23 juli 1998 niet worden gewijzigd. De Vlaamse regering zou op basis van art. 13, § 6, 1°, uiteraard ook kunnen besluiten dat er geen natuurvergunningsplicht geldt indien er een kapmachtiging is afgeleverd.

Met de plannen of projecten van § 6, 2°, wordt in hoofdzaak de plannen en projecten met betrekking tot natuur in de brede zin bedoeld waarvan momenteel de in dat plan of project opgenomen activiteiten reeds vrijgesteld zijn van de natuurvergunningplicht :

- a) een beheersplan voor natuurreservaten, goedgekeurd met toepassing van de wetgeving op het natuurbehoud ;
- b) een beheersplan goedgekeurd met toepassing van het Bosdecreet ;
- c) een inrichtingsplan, goedgekeurd met toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 1996 houdende nadere regelen betreffende de landinrichting, en in zoverre zij zijn uit te voeren in opdracht van een landinrichtingscomité ;
- d) een goedgekeurd natuurinrichtingsproject ;
- e) een beheersplan, goedgekeurd met toepassing van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen.

Artikel 6

In het eerste lid wordt benadrukt dat iedereen in de eerste plaats de verplichting heeft om schade te voorkomen en dat de verplichting tot herstel of eventuele compensatie pas speelt wanneer beperking van de schade redelijkerwijs niet mogelijk is.

Aangezien de zorgplicht een verplichting is die rust op elke burger voorzover deze “redelijkerwijs” kan vermoeden dat hij schade aan de natuur zal toebrengen, is het aangewezen om de burger een “handleiding” te bezorgen waarin hij richtlijnen inzake natuurbehoud en soortenbehoud kan terugvinden. Met deze handleiding bedoelen we de code van goede natuurpraktijk.

Artikel 7

Dit artikel 7 is een oplossing voor de punten 127, 128, 138, 139, 149 van het met redenen omkleed advies van de Europese Commissie van 10 februari 2000, waarbij gesteld wordt dat elk mechanisme dat niet de afgifte van een uitdrukkelijke vergunning of toestemming omvat, zij het een mechanisme van stilzwijgende toestemming, dan wel een

mechanisme van melding of kennisgeving, indruist tegen de eisen van de Habitatrichtlijn. Bovendien laat de verplichting tot motivering van bestuurs-handelingen niet toe dat er stilzwijgende en dus ongemotiveerde vergunningen zouden worden verleend. Dit belet echter niet dat in de door de Vlaamse overheid vooropgestelde klantvriendelijkheid en klantendienstverlening naar de burger steeds “redelijke” termijnen moeten in acht genomen worden, noch dat voor gelijkaardige dossiers er sprake kan zijn van een ongelijke en disproportionele behandeling van de rechtsonderhorigen in deze vergunningverlening.

Artikel 8

Het bestaande artikel 16 dat het zogenaamde integratiebeginsel bevat, handelt enerzijds over vermijdbare schade en anderzijds over onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN.

Vermijdbare schade is die schade die kan vermeden worden door de activiteit op een andere wijze uit te voeren (bvb. met andere materialen, op een andere plaats, ...). Onvermijdbare schade is de schade die men hoe dan ook zal veroorzaken, op welke wijze men de activiteit ook uitvoert.

Er werd voor gekozen om in artikel 16 enkel de bepalingen te weerhouden over vermijdbare schade, welke van toepassing zijn op het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest. De bepalingen over de onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN worden uit het hoofdstuk “algemene maatregelen ter bevordering van het natuurbehoud” genomen en verplaatst naar hoofdstuk V over “gebiedsgericht beleid” (zie verdere toelichting bij artikel 26bis).

In het nieuwe voorstel voor artikel 16 worden de bepalingen die betrekking hebben op vergunningen enerzijds en meldingen anderzijds duidelijk van elkaar onderscheiden in aparte paragrafen.

In de regeling voor vergunningen wordt thans ingevoerd dat de vergunningverlenende overheid maatregelen moet nemen om onvermijdbare schade te beperken, herstellen of eventueel te compenseren. Deze regeling geldt voor het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest. De mogelijkheid om een compensatieverplichting in de vergunningsvoorwaarden op te leggen is geen verplichting maar wordt voorzien voor die gevallen dat dit redelijkerwijs verantwoord lijkt. Een herstel beoogt op de plaats van beschadiging op lange termijn een

kwantitatief en kwalitatief gelijkaardige habitat te ontwikkelen als er voor de beschadiging aanwezig was. Bij compensatie wordt er naar gestreefd om de globale natuurkwaliteit te herstellen doch niet noodzakelijk op dezelfde plaats en/of met de realisatie van een identiek habitat(type).

Voor meldingsplichtige activiteiten wordt de regeling behouden dat de kennisgever in eerste instantie moet aantonen dat de voorgenomen activiteit geen vermijdbare schade kan veroorzaken. Wanneer deze dit echter niet of niet naar behoren heeft gedaan, rust op de overheid de verplichting om in tweede instantie te onderzoeken of er vermijdbare schade kan ontstaan. Deze buffer werd ingevoerd omdat men van de burger slechts kan verwachten dat hij zijn melding motiveert voorzover deze redelijkerwijs (cfr. zorgplicht) van de gevolgen van zijn activiteit voor de natuur op de hoogte moet of kan zijn.

Thans wordt ook uitdrukkelijk gesteld dat de meldingsplichtige moet wachten met het uitvoeren van de activiteit totdat de termijn waarbinnen de overheid moet reageren verstreken is.

Om deze regeling zo veel mogelijk af te stemmen op de regeling in het kader waarvan de melding moet gebeuren, werd de termijn van dertig dagen waarbinnen de overheid één en ander aan de kennisgever kan meedelen in voorkomend geval vervangen door de wachtermijn die reeds in de toepasselijke wetgeving zou voorzien zijn. Dit betekent dat de betrokken overheid telkens zeer nauwlettend zal moeten nagaan of er een specifieke termijn van toepassing is.

De term “richtlijnen” in § 3 beoogt in samenhang met §§ 1 en 2 om verduidelijking te geven via een code voor goede natuurpraktijk en desgevallend een omzendbrief. Dit zal gebeuren zowel ten behoeve van de overheid als ten behoeve van de initiatiefnemer tot een vergunningsplichtige of meldingsplichtige activiteit.

Artikel 9

De toevoeging van paragraaf 3, eerste lid, aan artikel 17 van het decreet natuurbehoud heeft tot doel te vermijden dat als een gebied overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) als grote eenheid natuur (GEN) of grote eenheid natuur in ontwikkeling (GENO) in overdruk is afgebakend in een gewestelijk ruimte-

lijke uitvoeringsplan (RUP) en het bijgevolg de hele procedure voor vaststelling van een gewestelijk RUP heeft doorlopen, het vervolgens ook de procedure voor afbakening van een onderdeel van het VEN in het kader van artikel 21 van het decreet Natuurbehoud zou moeten doorlopen opdat de voorschriften van dit decreet betreffende het VEN erop van toepassing zouden zijn. De artikelen 20, 21 en 24 van het Decreet Natuurbehoud behoeven bijgevolg niet meer te worden toegepast ten aanzien van gebieden die in gewestelijke RUP's in overdruk zijn afgebakend als GEN of GENO. Zij worden in uitvoering van het RSV trouwens toch afgebakend in samenwerking met o.m. de voor natuur bevoegde overheidssector (RSV, blz. 388).

Ingevolge het eerste lid van de toegevoegde paragraaf zijn de voorschriften van het Decreet Natuurbehoud betreffende het VEN ook van toepassing op de onderdelen van een GEN of GENO, afgebakend (in overdruk) in een gewestelijk RUP. Dit is logisch aangezien ook die onderdelen slechts in het RUP als GEN of GENO (in overdruk) zullen afgebakend worden na het afwegen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten overeenkomstig art. 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en dit met respect voor de voorwaarden opgenomen in artikel 20 van het decreet Natuurbehoud. Bovendien wordt aldus tegevoegd gekomen aan de bedoeling van het RSV. In de richtinggevende bepalingen ervan wordt immers opgemerkt dat uiteindelijk de GEN en GENO die in overdruk in de RUP's worden afgebakend, zullen overeenstemmen met de GEN en GENO van het Decreet Natuurbehoud (RSV, blz. 383, voetnoot 11).

Het tweede lid van de toegevoegde paragraaf brengt met zich dat wanneer er na de afbakening krachtens het Decreet Natuurbehoud van een onderdeel van het VEN een gewestelijk RUP in werking treedt dat aan één of meerdere van de in de VEN-afbakening begrepen percelen een bestemming geeft waardoor dat perceel of die percelen niet meer behoren tot één der gebiedscategorieën van art. 20, deze percelen hun VEN-statuut verliezen. Dit lid benadrukt dus de primauteit van de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen in de ruimtelijke ordening.

Artikel 10

Dit artikel herneemt grotendeels artikel 20 van het

huidige decreet Natuurbehoud. Er zijn vier wijzigingen :

- a) Aan de gebieden die in aanmerking komen voor opname in het GEN, zijn de speciale beschermingszones toegevoegd.
- b) Aan de opsomming van gebieden die in aanmerking komen voor opname in GENO worden de bosuitbreidingsgebieden toegevoegd. De opname van een bosuitbreidingsgebied in een onderdeel van het GENO kan relevant zijn om bijv. de samenhang van de afbakening in kwestie te verzekeren.c) De toevoeging van de woorden “en de ermee vergelijkbare bestemmingsgebieden” beoogt duidelijk te stellen dat de afbakening van het VEN ook mogelijk is in de gebieden die weliswaar onder een andere benaming dan die van de in artikel 20 vermelde bestemmingsgebieden worden aangeduid op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen, maar met bestemmingsvoorschriften die min of meer overeenkomen met één der genoemde bestemmingsgebieden. Om gelijkaardige en dus vergelijkbare bestemmingsvoorschriften mee in rekening te brengen, wordt ook in de recente ruimtelijke ordeningswetgeving gebruik gemaakt van de toevoeging “en de ermee vergelijkbare gebieden, aangeduid op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen”. Verwezen kan bijvoorbeeld worden naar de definitie van ruimtelijk kwetsbare gebieden in artikel 145bis van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
- d) In artikel 20, 2°, werden aan de woorden “agrarische gebieden met ecologisch belang” de woorden “of ecologische waarde” toegevoegd voor de duidelijkheid, omdat beide benamingen in de praktijk door elkaar gebruikt worden, terwijl zij in een aantal gewestplannen als aanvullend bestemmingsvoorschrift afzonderlijk voorkomen. Deze toevoeging houdt in de praktijk m.a.w. geen uitbreiding in van de bestemmingsgebieden die als GENO kunnen worden aangeduid.

Artikel 11

Krachtens dit artikel wordt artikel 21 van het Decreet Natuurbehoud geheel vervangen door een artikel dat in hoofdlijnen een samenvoeging is van de bepalingen van het oude artikel 21 en het oude artikel 23. De bedoeling hiervan is elk ontwerp van

afbakeningsplan voor een onderdeel van het VEN aan een openbaar onderzoek te onderwerpen en niet enkel deze betreffende de gebieden bedoeld in het oude artikel 23.

Het ontwerp van afbakeningsplan bevat de motivering vanuit een natuurwetenschappelijk oogpunt en een oogpunt vanuit natuurbehoud voor de gebieden die zijn opgenomen in het ontwerp van afbakeningsplan.

Tevens is bij de opmaak van het nieuwe artikel 21 gestreefd naar een rationalisering van de afbakeningsprocedure en van het openbaar onderzoek. Waar nuttig of nodig werden procedurestappen overgenomen uit de procedure voor opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Ter wille van de bedoelde rationalisering werd de tweede zin van paragraaf 2 van het oude art. 21 geschrapt. De publicatie van de beslissing tot het opmaken van het ontwerpplan en de publicatie van de concrete procedure is nl. niet alleen een zeer ongebruikelijke, maar tevens overbodige verplichting die noch de overheid, noch de burger iets bijbrengt.

De termijn uit het voorlaatste lid van het oude art. 23, § 2, is ingekort met dertig dagen en is nu opgenomen in het eerste lid van het nieuwe art. 21, § 9. In de ruimtelijke ordening, voor de vaststelling van RUP's, heeft de Vlaamse regering evenveel tijd voor het definitief vaststellen van een gewestelijk RUP als de VLACORO daaraan voorafgaand heeft voor het formuleren van een advies. Geeft men de Vlaamse regering evenveel dagen voor de definitieve vaststelling van het afbakeningsplan voor een onderdeel van het VEN, dan resulteert dit, zonder verlenging van de termijn van de bestendige deputatie, in een termijn van 180 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek en in een termijn van 240 dagen in geval van verlenging van de termijn van de deputatie. Deze termijnen worden dan ook opgenomen in het nieuwe art. 21, § 9.

Artikel 12

Krachtens dit artikel wordt artikel 22 van het Decreet Natuurbehoud opgeheven. De korte afbakeningsprocedure, waarvan het tweede deel te vinden is in artikel 22 Decreet Natuurbehoud, dat wel voorzag in een adviesronde na de voorlopige vaststelling van het afbakeningsplan, maar niet in een openbaar onderzoek, heeft immers geen voorwerp

meer. Ook voor de in het oude artikel 21 Decreet Natuurbehoud opgesomde gebieden, waarop artikel 22 betrekking heeft, wordt immers een uitgebreide procedure, d.w.z. met openbaar onderzoek, verplicht gesteld.

De reden voor de opheffing van artikel 23 ligt uiteraard in het feit dat de bepalingen ervan opgenomen worden, in weliswaar gewijzigde vorm, in het nieuwe artikel 21 Decreet Natuurbehoud, zoals hoger werd toegelicht.

Artikel 13

De inhoud van de bestaande artikelen 25 en 26 wordt bijeengebracht – en artikel 26 wordt opgeheven – in het artikel 25 omdat de tekst grotendeels identiek was. Deze samenvoeging brengt als enige wijziging mee dat “het beheer van de natuurwaarden gedurende of na afloop van de economische of andere activiteiten die in het gebied plaatsvinden” ook als een mogelijke maatregel in de GEN wordt vermeld.

Door de aanvullende vermelding van “hoofdstuk VI” in de eerste paragraaf wordt de formulering van artikel 25 in overeenstemming gebracht met artikel 51 dat bepaalt dat de daarin voorziene maatregelen ter bescherming van soorten overal kunnen getroffen worden.

De tweede paragraaf, die eigenlijk handelde over de inhoud van natuurrichtplannen voor GEN of GENO, wordt opgeheven maar de inhoud ervan wordt hernomen in artikel 48, § 3.

De mogelijke aard van de maatregelen die in uitvoering van artikel 25 kunnen genomen worden, wordt gespecificeerd in artikel 9, § 2.

Tenslotte wordt de verantwoordelijkheid voor het nemen van de nodige maatregelen voor natuurbescherming en –ontwikkeling in VEN niet enkel bij de Vlaamse regering gelegd maar, zoals ook voor het IVON reeds het geval is, bij elke administratieve overheid voorzover dit mogelijk is binnen de bevoegdheden waarover elk van deze overheden beschikt.

Artikel 14

Artikel 26 wordt opgeheven omwille van de integratie van de bepalingen in verband met de maatregelen voor GENO in artikel 25.

Artikel 15

Dit nieuwe artikel is grotendeels een overname van de reeds bestaande §§ 3 en 4 en gedeeltelijk ook van §§ 2 en 5 van het oude artikel 16 van het Decreet Natuurbehoud. Inzoverre deze bepalingen handelen over onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN, past het deze bepalingen onder te brengen in het hoofdstuk over het gebiedsgericht beleid.

Ingevolge deze bepalingen kan er geen enkele vergunningsplichtige of meldingsplichtige activiteit worden toegestaan die in het VEN onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur veroorzaakt. Deze bepalingen gaan over onvermijdbare schade die tevens onherstelbaar is. Onvermijdbare schade die wel herstelbaar is, mag wel worden veroorzaakt. Onder herstel wordt een herstel van de schade verstaan op de plaats van beschadiging met een kwantitatief en kwalitatief gelijkaardige habitat als deze die er voor de beschadiging aanwezig was.

Zoals in het nieuwe artikel 16, worden ook in dit artikel de bepalingen die betrekking hebben op vergunningen enerzijds en meldingen anderzijds duidelijk van elkaar onderscheiden in aparte paragrafen.

Voor de bespreking van de wijzigingen inzake de procedure bij meldingsplichtige activiteiten wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 8 van dit wijzigingsdecreet.

Het laatste lid van § 1 heeft tot doel om verduidelijking te geven via een uitvoeringsbesluit een code voor goede natuurpraktijk en desgevallend een omzendbrief. Dit zal gebeuren zowel ten behoeve van de overheid als ten behoeve van de initiatiefnemer tot een vergunningsplichtige of meldingsplichtige activiteit.

Thans wordt uitdrukkelijk bepaald dat een afwijking om dwingende reden van openbaar belang tevens van sociale of economische aard kan zijn. Hiermee wordt de formulering van de afwijkingsregeling voor onvermijdbare schade op dit punt af-

gestemd op deze voorzien in artikel 36ter met betrekking tot speciale beschermingszones.

Artikel 16

De bepalingen van art. 27 Decreet Natuurbehoud worden ingedeeld in paragrafen in overeenstemming met de paragraafsgewijze indeling van artikel 17 dat het VEN betreft.

Belangrijker is dat aan art. 27, d.m.v. paragraaf 3, eerste en tweede lid, bepalingen worden toegevoegd die analoog zijn aan de bepaling die toegevoegd wordt voor het VEN aan art. 17 van het Decreet Natuurbehoud. De toevoeging van het eerste lid van § 3 aan art. 27 heeft tot doel te vermijden dat als een gebied krachtens de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in uitvoering van het RSV als natuurverwevingsgebied in overdruk wordt afgebakend in een gewestelijk RUP, en het bijgevolg de hele procedure voor vaststelling van een RUP heeft doorlopen, het vervolgens ook de afbakeningsprocedure van art. 30 van het Decreet Natuurbehoud zou moeten doorlopen opdat de voorschriften van dit decreet betreffende de natuurverwevingsgebieden er van toepassing op zouden zijn. Artikel 30 dient dus, ingevolge de bepaling van art. 27, § 3, niet meer te worden toegepast t.a.v. gebieden die in RUP's zijn afgebakend als natuurverwevings- of verbindingsgebied. Ingevolge de aan art. 27 toegevoegde bepaling zijn de voorschriften van het Decreet Natuurbehoud betreffende het natuurverwevingsgebied ook van toepassing op de onderdelen van een natuurverwevingsgebied, afgebakend in een gewestelijk RUP. Dit is logisch aangezien ook die onderdelen slechts in dat RUP als natuurverwevingsgebied zullen afgebakend worden na het afwegen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten overeenkomstig art. 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening. Bovendien wordt aldus tegemoet gekomen aan de bedoeling van het RSV. In de richtinggevende bepalingen ervan wordt immers opgemerkt dat uiteindelijk niet enkel de GEN en de GENO, maar ook de natuurverwevingsgebieden die in de RUP's worden afgebakend, zullen overeenstemmen met respectievelijk de GEN, de GENO en de natuurverwevingsgebieden van het Decreet Natuurbehoud (RSV, blz. 383, voetnoot 11).

De toevoeging van het tweede lid van § 3 aan art. 27 heeft tot gevolg dat de bepalingen van artikels 27 en 29 van het Natuurdecreet van toepassing

worden op natuurverbindingsgebieden die in een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan afgebakend worden.

Artikel 17

Door de toevoeging van "Hoofdstuk VI" wordt de formulering van artikel 28 in overeenstemming gebracht met artikel 51 dat bepaalt dat de daarin voorziene maatregelen ter bescherming van soorten overal kunnen getroffen worden.

De woorden "in het kader van dit decreet" wordt geschrapt omwille van overbodigheid.

Artikel 18

Door de toevoeging van "Hoofdstuk VI" wordt de formulering van artikel 29 in overeenstemming gebracht met artikel 51 dat bepaalt dat de daarin voorziene maatregelen ter bescherming van soorten overal kunnen getroffen worden.

De verwijzing naar artikel 50 is overbodig en is in de eerste plaats niet meer correct gezien de gewijzigde inhoud van artikel 50.

Artikel 19

De indieners van dit voorstel van decreet achten het opportuun, onder meer met het oog op de creatie van een groter maatschappelijk draagvlak dat niet alleen de afbakening van elke GEN of GENO, maar ook die van een natuurverwevingsgebied gepaard gaat met de organisatie van een openbaar onderzoek. Thans is voor die laatste slechts voorzien in een adviesprocedure ten behoeve van een aantal raden, administraties en overheidspersonen. Daarom wordt voorgesteld in artikel 30 van het Decreet Natuurbehoud de procedure van het nieuwe artikel 21 van het Decreet Natuurbehoud van toepassing te verklaren wat betreft de afbakening van natuurverwevingsgebieden.

Artikel 20

Dit artikel lost de bezwaren op uit de punten 71, 72, 73, 79 en 83 tot en met 90 van het Met Redenen Omkleed Advies :

- een beheersplan voor een natuurreservaat omvat geen eis dat dit beheersplan moet uitgaan van de ecologische vereisten van de in de Habitatrictlijn bedoelde type habitats en soorten ;
- de bevoegde instanties die de instandhoudingsmaatregelen in het kader van een beheersplan moeten vaststellen, zijn onderworpen aan de verplichting om daarbij rekening te houden met de in de Habitatrictlijn bedoelde “ecologische vereisten”.

Artikel 21

Artikel 35 wordt in twee paragrafen ingedeeld. De nieuwe paragraaf 1 bevat een toegankelijkheidsregeling voor natuurreservaten die, wat betreft de principiële toegankelijkheid van natuurreservaten voor voetgangers, vergelijkbaar is met de toegankelijkheidsregeling voor de bossen die is opgenomen in het bosdecreet van 13 juni 1990 en in belangrijke mate is gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999.

Waar dit artikel het heeft over wegen en paden “binnen de natuurreservaten” dient de opmerking herhaald te worden betreffende de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen ‘liggend in’ de natuurreservaten. Deze opmerking werd hoger in deze toelichting gemaakt bij art. 5, 1° dat een bepaling toevoegt aan art. 13, § 1, 6°, van het Decreet Natuurbehoud. Er kan hier dan ook verwezen worden naar alinea 7 uit de toelichting bij art. 5, 1°.

De bepaling in het eerste lid dat de voetgangers in principe geen toegang hebben tot de paden waarop slechts één voetganger tegelijkertijd kan passeren, is overgenomen uit het bosdecreet (art. 4, punt 9). De bedoeling hiervan is te vermijden dat allerlei kleine ‘sluikpaden’ ingevolge art. 35, § 1, eerste lid, meteen deel zouden gaan uitmaken van het voor voetgangers toegankelijke ‘wegen’-netwerk. Indien de reservaatbeheerders die vervolgens zouden willen afsluiten, zouden zij, eens er een uitvoeringsbesluit betreffende de toegankelijkheid is, dan aan elk van die paadjes borden moeten aanbrengen die de toegang ertoe verbieden. Dit zou een toevloed aan signalisatie tot gevolg hebben, wat niet de bedoeling kan zijn.

In het nieuwe art. 35, § 1, van het Decreet Natuurbehoud wordt vervolgens niet, in tegenstelling tot het Bosdecreet (art. 4, punt 22), bepaald dat som-

mige categorieën van ‘weggebruikers’ (rolstoelgebruikers en fietsers jonger dan 9 jaar) gelijk te stellen zijn met de voetgangers. De indieners van het voorstel achten het wenselijk dat daartoe desgewenst een passende regeling wordt getroffen door de Vlaamse regering die daartoe de bevoegdheid vindt in artikel 36, § 1, 6°.

Langlaufers, rolschaatsers, skeelers, skateboarders e.d.m., die in enkele gevallen in natuurreservaten wegen of paden vinden met een geschikte ondergrond, zijn geen voetgangers. Zij beoefenen een vorm van actieve recreatie die in zekere mate afbreuk doet aan het principe van de voorrang aan de voetganger of wandelaar die rust en stilte zoekt in bossen en natuurreservaten.

Het woord ‘uitsluitend’ uit het tweede lid geeft aan dat voor andere categorieën van weggebruikers dan de voetgangers (vnl. fietsers en ruiters) ook niet via het beheersplan kan bepaald worden dat zij toegang hebben tot het natuurreservaat buiten de in dat lid bedoelde wegen en paden. Voor voetgangers is dit anders : voor die categorie kan het beheersplan, ingevolge de laatste zin van het eerste lid, bepalen dat één of meerdere zones van het natuurreservaat ook buiten de wegen toegankelijk zijn. Deze regeling is dezelfde als diegene opgenomen in het Bosdecreet.

De Vlaamse regering dient op basis van het derde lid de vorm te bepalen waarin en de wijze waarop de ontoegankelijkheid van reservaten of reservaatgedeelten dient aangeduid te worden. Zolang dit niet gebeurd is, blijft de bestaande toestand gelden. Voor Vlaamse natuurreservaten betekent dit dat de regeling blijft gelden uit het M.B. van 23 oktober 1975 houdende reglementering van de bewaking, de politie en het verkeer in de staatsnatuurreservaten, buiten de wegen die voor het openbaar verkeer openstaan.

Wat betreft de aanduiding van de toegang van de verschillende categorieën van ‘weggebruikers’ tot de in het eerste lid bedoelde wegen en paden, moet opgemerkt worden dat dit dient geregeld te worden door de Vlaamse regering in toepassing van art. 13, § 1, 6°. Wegens de algehele toegankelijkheid van natuurreservaten voor voetgangers op de in het eerste lid bedoelde wegen, zou zij er hier bijv. voor kunnen opteren dat de toegang voor voetgangers tot die wegen niet moet worden aangegeven met behulp van een door haar vastgesteld verkeersbord. In dat geval zal mogen worden aangenomen dat al die in het eerste lid bedoelde wegen waarlangs geen bord is aangebracht, toegankelijk zijn voor voetgangers.

Het vierde lid dient hoofdzakelijk een probleem binnen de erkende natuurreservaten te ondervangen. Indien het beheersplan van een erkend reservaat zou bepalen dat dit reservaat in bepaalde mate toegankelijk is, doch op zeker ogenblik maken onvoorziene omstandigheden dat het tijdelijk moet worden afgesloten, dan zal dit, in de veronderstelling dat het niet in het beheersplan is voorzien, niet kunnen zolang er op grond van het nieuwe derde lid van art. 35, § 2, geen uitvoeringsbesluit wordt genomen dat aan de reservaatbeheerder die bevoegdheid geeft. Voor Vlaamse reservaten stelt dit probleem zich enkel wat betreft de ingedeelde openbare wegen. Behalve op die wegen ontleent de ambtenaar belast met het beheer van een staatsnatuurreservaat (thans : Vlaams reservaat) de bedoelde bevoegdheid immers nog steeds aan art. 4 van het hoger vernoemde M.B. van 23 oktober 1975. Van dat artikel kan namelijk gesteld worden dat het thans zijn rechtsgrond vindt in de nieuwe bepaling van art. 35, § 2, derde lid. Aangezien het besluit van 23 oktober 1975 niet geldt t.a.v. de openbare wegen waarvoor de Vlaamse regering krachtens art. 13, § 1, nieuw 6°, bevoegd wordt de toegang te regelen, dient in het vierde lid van art. 35, § 1, echter ook aan de beheerders van de Vlaamse reservaten bevoegdheid te worden gegeven deze reservaten tijdelijk af te sluiten, die wegen inbegrepen.

Wat betreft de wijzigingen die worden aangebracht in de bepalingen die thans worden opgenomen in art. 35, § 2, kan het volgende worden opgemerkt. De verboden van het 5° en 6° uit de huidige opsomming worden in de nieuwe § 2, 5° en 6°, aangepast aan opmerkingen vervat in respectievelijk de nummers 260 t.e.m. 263 en de nummers 328 t.e.m. 330 van het Met Redenen Omkleed Advies van de Europese Commissie waarbij de terminologie van de artikelen 12 en 13 van de Habitatrichtlijn werd overgenomen. Het verbod in 5° is van toepassing op alle levensfasen van de betrokken dieren.

In het nieuwe 12° wordt verwezen naar "de geringe hoogte" waarmee een terrein overvlogen wordt. Geringe hoogte moet begrepen worden als het vliegen op een dergelijke hoogte dat dieren er merkbaar door verstoord worden.

De bepaling van het derde lid van het voorgestelde art. 35, § 2, is nieuw. Krachtens de toegevoegde bepaling kan de Vlaamse regering bijkomende algemene maatregelen opleggen in de natuurreservaten. Zonder deze bepaling kan er ter bescherming van de natuurreservaten niet adequaat worden opgetreden indien er zich andere vormen van versto-

ring of aantasting voordoen dan deze die vermeld worden in het eerste lid van § 2.

Artikel 22

Om een betere invulling te kunnen geven aan de instandhoudingsdoelstellingen kunnen terreinen met een agrarische bestemming in de speciale beschermingszone omwille van de natuurwetenschappelijke kwaliteit als natuurreservaat erkend worden. Op die manier kan de private eigenaar voormelde terreinen desgewenst als reservaat laten erkennen.

Artikel 23

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 24

De paragrafen 1 t.e.m. 10 en de paragrafen 12, en 14 van het bij artikel 24 in het Decreet Natuurbehoud ingevoegde artikel 36bis beogen de omzetting van artikel 4, leden 1 en 2, van de Vogelrichtlijn wat betreft de aanwijzing van speciale beschermingszones voor de in bijlage I van de Vogelrichtlijn vermelde vogelsoorten en voor de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogels. Tevens beogen de genoemde paragrafen artikel 4 van de Habitatrichtlijn om te zetten. Dat artikel voorziet in een stapsgewijze procedure die uiteindelijk moet leiden tot de afbakening van speciale beschermingszones voor de natuurlijke habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn en voor de dier- en plantensoorten van bijlage II van die richtlijn.

De procedure van aanwijzing van speciale beschermingszones is in beide richtlijnen op een andere wijze geregeld. Op grond van artikel 4 van de Vogelrichtlijn wijzen de lidstaten speciale beschermingszones aan die, zo stelt deze richtlijn, bestaan uit de naar aantal en oppervlakte meest geschikte gebieden voor de instandhouding van de in bijlage I van de Vogelrichtlijn genoemde soorten en voor de geregeld voorkomende trekvogels. Voor de habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn en de dier- en plantensoorten van bijlage II van diezelfde richtlijn gebeurt de aanwijzing van speciale beschermingszones in meerdere fasen. Op grond van artikel 4.1 van de Habitatrichtlijn dienden de lid-

staten een lijst van gebieden voor te stellen die zij binnen drie jaar na de kennisgeving van de richtlijn dienden toe te zenden aan de Europese Commissie. Op basis van de door de lidstaten bezorgde lijsten van gebieden diende de Europese Commissie binnen zes jaar na de kennisgeving van de Habitatrichtlijn de lijst vast te stellen van gebieden van communautair belang, overeenkomstig artikel 4.2 en 4.3 van deze richtlijn. Wanneer een gebied door de Europese Commissie tot een gebied van communautair belang is verklaard (d.w.z. dat de lijst van gebieden van communautair belang, definitief is vastgesteld door de Commissie volgens de procedure van artikel 21 van de Habitatrichtlijn), dienen de lidstaten het vervolgens zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen de zes jaar, als speciale beschermingszone aan te wijzen (art. 4.4 van de Habitatrichtlijn). Voor de habitatrichtlijngebieden wordt er dus een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de gebieden die door de Vlaamse regering aan de Europese Commissie worden voorgesteld als speciale beschermingszone, en anderzijds de gebieden die worden aangewezen als mogelijke speciale beschermingszone nadat de Europese Commissie ze tot gebieden van communautair belang heeft verklaard. Het gaat hier niet om twee gelijktijdig bestaande categorieën van gebieden, maar wel om twee opeenvolgende fasen in de procedure van aanwijzing van de speciale beschermingszones.

De indieners van het voorstel van decreet achten het wenselijk om voorafgaand zowel aan het aanwijzen van speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn en het in kennis stellen van de Europese Commissie daarvan, als voorafgaand aan het voorstellen aan de Europese Commissie, overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn van gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszones, een procedure van openbaar onderzoek in te voeren betreffende de voorstellen van het Instituut voor Natuurbehoud voor afbakening van de als SBZ in aanmerking komende gebieden. Dit gebeurt met het oog op een ruimer maatschappelijk draagvlak en omwille van de duidelijkheid voor de burger. Nochtans verplicht de Vogelrichtlijn elke lidstaat en bijgevolg ook het Vlaamse Gewest om

- a) de gebieden die naar aantal en oppervlakte de meest geschikte gebieden zijn voor de instandhouding van de soorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn en van de niet in bijlage I van de Vogelrichtlijn genoemde geregeld voorkomende trekvogels op basis van artikel 4
- b) ook buiten de speciale beschermingszones voor elk ander gebied dat voldoet aan de criteria van

artikel 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn, om veruiling en verslechtering van deze gebieden te voorkomen.

Uit de uitspraken van het Europese Hof van Justitie blijkt duidelijk dat bij de aanwijzing van SBZ-V alleen ornithologische criteria mogen gelden en dat de IBA '89-lijst (Inventory of Important Bird Areas, opgesteld in opdracht van de Europese Commissie door de Eurogroup for the Conservation of Birds and Habitats) als maatstaf kan worden gebruikt om na te gaan in hoeverre een lidstaat zijn aanwijzingsplicht is nagekomen. Lidstaten kunnen wel afwijken van die lijst om een gebied niet aan te wijzen, maar zij moeten daartoe wel wetenschappelijke gegevens voordragen waaruit blijkt dat een gebied dat op de lijst staat (inmiddels) voor de vogels niet (meer) zo belangrijk is. Gebieden die niet op de lijst staan, maar die volgens recentere wetenschappelijke gegevens toch relevant zijn, moeten wél worden aangewezen. De IBA '89-lijst en de later uitgevoerde updates ervan geven m.a.w. een weerlegbaar vermoeden van bewijs voor de kwalificatie van een gebied als speciale beschermingszone in uitvoering van de Vogelrichtlijn. Daarnaast hebben de lidstaten bij de aanwijzing wel een beoordelingsmarge, maar die heeft uitsluitend betrekking op de toepassing van de wetenschappelijke ornithologische criteria. Er mag m.a.w. geen afweging met andere belangen plaatsvinden. Hetzelfde geldt voor de gebieden die overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn moeten worden voorgesteld aan de Europese Commissie. Bij het voorstellen van die gebieden mag de lidstaat zich slechts laten leiden door de criteria van bijlage III (fase 1) van de Habitatrichtlijn en door de relevante wetenschappelijke gegevens. Dit alles sluit echter een openbaar onderzoek niet uit. De conclusie is echter wel dat een openbaar onderzoek enkel tot aanpassing mag leiden van de afbakening van een gebied dat op basis van wetenschappelijke criteria en wetenschappelijke gegevens aan de Vlaamse regering werd voorgesteld als SBZ-V of als in aanmerking komend als SBZ-H, indien hieruit controleerbare, feitelijke gegevens (betreffende habitats en soorten) naar voor komen die, wanneer daarop de wetenschappelijke criteria worden toegepast, leiden tot een andere afbakening dan de voorgestelde. Dit is aangegeven in het tweede lid van de zesde paragraaf. Een openbaar onderzoek en dus het geven van inspraak aan o.m. de grondeigenaars en –gebruikers wat betreft de voorgestelde afbakening is bijgevolg nuttig aangezien enerzijds de aangewende wetenschappelijke criteria en ter beschikking staande gegevens door het Instituut geëxpliciteerd en aan betrokkenen toegelicht worden en anderzijds het gegevens

kan opleveren die niet of onvoldoende bekend waren aan het Instituut of waarvan het zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven en die mogelijk noodzaken tot een correctie van de voorgestelde afbakeningen. Een openbaar onderzoek in deze heeft uiteraard tevens een niet te onderschatten informatieve waarde. Deze is belangrijk gelet op de impact van het opnemen van een perceel in een speciale beschermingszone, of in een gebied dat als dusdanig wordt voorgesteld aan de Commissie, op het gebruik van dat perceel.

De procedure van openbaar onderzoek moet voorafgaan aan de aanwijzing van een gebied als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn. Wat de aanwijzing van speciale beschermingszones in het kader van de Habitatrichtlijn betreft, moet zij voorafgaan aan het voorstellen aan de Commissie, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn, van gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszones. Een openbaar onderzoek dat ertoe kan leiden dat de afbakening van een dergelijke zone wordt aangepast die reeds door de Vlaamse regering overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn is voorgesteld in het kader van die richtlijn aan de Europese Commissie, is immers moeilijk te verzoenen met artikel 4 in zijn geheel. Eens een gebied voorkomt op de lijst van gebieden die een lidstaat aan de Commissie heeft voorgesteld, kan bijv. niet meer op basis van een openbaar onderzoek een aangepast voorstel in min m.b.t. dat gebied aan de Commissie worden bezorgd. Dit zou afbreuk doen aan de stapsgewijze procedure (art. 4, leden 1 tot en met 4) leidend tot de aanwijzing van de SBZ-H nadat aan de hand van de nationale lijsten van voorgestelde gebieden de Commissie per biogeografische regio een ontwerp-lijst en vervolgens een definitieve lijst van gebieden van communautair belang heeft vastgesteld. Elk openbaar onderzoek dient zich bijgevolg te situeren vóór de eerste fase, d.w.z. vóór het Vlaamse Gewest een (aanvulling op) de lijst van gebieden aan de Commissie voorstelt overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn.

De voorgestelde procedure van openbaar onderzoek is in grote mate gebaseerd op die van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De doorlooptijd van de procedure is evenwel korter. Indien uit een ingebrekestelling of een met redenen omkleed advies van de Commissie zou blijken dat het Vlaamse Gewest nog één of meer SBZ-V zou moeten aanwijzen of dat de lijsten van de overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn voorgestelde gebieden nog niet zouden voldoen, dan moet hierop name-

lijk snel gereageerd kunnen worden. Een omstandige en zeer tijdrovende procedure van openbaar onderzoek zou dit ernstig belemmeren. Maar, bovendien zal betreffende projecten of plannen met significante negatieve gevolgen die omwille van dwingende redenen van groot openbaar belang toch zouden moeten worden uitgevoerd in een SBZ-V of een voorgesteld, op de communautaire lijst geplaatst of aangewezen gebied in het kader van de Habitatrichtlijn en waarvoor nieuwe gebieden als SBZ-H of SBZ-V ter compensatie zouden moeten worden voorgesteld, geen enkele beslissing kunnen worden getroffen zolang het openbaar onderzoek betreffende de afbakening van die compensatiegebieden niet is beëindigd.

Paragraaf 1 lid 2, bepaalt de inhoud van het voorlopige vaststellingsbesluit. In zijn tekstgedeelte dient het besluit niet alleen het gebied of de gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone en die het voorwerp uitmaken van het betrokken besluit, te situeren maar dient het tevens een wetenschappelijke omschrijving van dat gebied of die gebieden te geven. Het betreft hier een beknopte samenvatting van de op wetenschappelijke gegevens berustende voorlopige vaststelling zoals die moet gebeuren krachtens het derde of het vierde lid van artikel 36bis, § 1.

Paragraaf 1, lid 4, evenals paragraaf 5, eerste lid, in fine, en § 6, tweede lid, in fine, komen tegemoet aan de hoger toegelichte verplichting om als speciale beschermingsgebieden in het kader van de Vogelrichtlijn de gebieden aan te wijzen die louter op basis van wetenschappelijke ornithologische criteria en gegevens beschouwd moeten worden als de naar aantal en oppervlakte meest geschikte gebieden voor de instandhouding van de door de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Paragraaf 1, lid 3, evenals de hiervoor vermelde onderdelen van de §§ 5 en 6, komen eveneens tegemoet aan de soortgelijke verplichting t.a.v. het aan de Commissie voorstellen van gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszones, overeenkomstig art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn.

Paragraaf 7, derde lid, is noodzakelijk omdat de aanwijzing van speciale beschermingszones in toepassing van de Vogelrichtlijn onmiddellijk door de lidstaat dient te gebeuren. In tegenstelling tot de Habitatrichtlijn dienen niet eerst voorstellen aan de Commissie te worden toegezonden waarover de Commissie zich moet uitspreken, door ze al dan niet tot gebied van communautair belang te verklaren, waarna pas de tot communautair belang verklaarde gebieden door de lidstaat kunnen (en moeten) worden aangewezen als speciale bescher-

mingszone. Het definitieve vaststellingsbesluit betreft, voor de afbakening van gebieden in het kader van de Habitatrichtlijn, enkel de aan de Europese Commissie in toepassing van art. 4, lid 1, van die richtlijn voorgestelde gebieden. Heeft dat besluit betrekking op de afbakening van gebieden in toepassing van de Vogelrichtlijn, dan is dit definitieve vaststellingsbesluit volgens het derde lid van paragraaf 7, tegelijkertijd het aanwijzingsbesluit. Dit aanwijzingsbesluit bevat dan dadelijk de aangewezen speciale beschermingszones.

Bij de definitieve vaststelling waarvan sprake in de §§ 6 en 7 worden automatisch de bepalingen in acht genomen van § 1, tweede lid, waaraan het voorlopige vaststellingsbesluit is onderworpen. Het definitief vaststellingsbesluit vloeit immers voort uit het voorlopige ten opzichte waarvan in het definitieve slechts de in § 6, tweede lid, vermelde wijzigingen kunnen worden aangebracht.

Het in § 9 en het eerste lid van § 10 bedoelde aanwijzingsbesluit betreft de aanwijzing als speciale beschermingszone van een in het Vlaamse Gewest gelegen gebied dat door de Europese Commissie op de definitieve lijst van gebieden van communautair belang werd geplaatst. De aanwijzing van dergelijke gebieden als speciale beschermingszones wordt bij voorkeur gebundeld.

Het tweede lid van § 10 beoogt de situatie te regelen van een gebied dat in toepassing van art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn aan de Commissie is voorgesteld als in aanmerking komend als speciale beschermingszone, maar waarover de Commissie vervolgens besliste het niet van communautair belang te verklaren. In dat geval dient de Vlaamse regering het krachtens § 6 definitief vastgestelde besluit of, naar gelang het geval, het in § 12 bedoelde besluit op te heffen voorzover het betrekking heeft op dat gebied. De bedoeling hiervan is het gebied te onttrekken aan de voorlopige bescherming van § 14. Die bescherming genoot het immers in afwachting dat het van communautair belang zou worden verklaard en als speciale beschermingszone zou worden aangewezen. Tevens is het van belang dat dit ook aan de rechtsonderhorigen kenbaar gemaakt wordt door tevens het opheffingsbesluit mee te delen aan de provincies en gemeenten.

Paragraaf 11 zet de bepalingen van artikel 5 van de Habitatrichtlijn om.

Paragraaf 12 bevat een overgangsregeling voor gebieden die reeds door de Vlaamse regering zijn voorgesteld als speciale beschermingszones in het kader van de habitatrichtlijn. Een openbaar onder-

zoek is dus moeilijk te aanvaarden t.a.v. gebieden die in het kader van de Habitatrichtlijn reeds aan de Commissie zijn voorgesteld door de Vlaamse regering. Toch wordt op dit principe in § 12 een belangrijke beperking gesteld. De voorgestelde gebieden moeten nl. vervat zitten in een besluit van de Vlaamse regering daterend van vóór het inwerking treden van dit wijzigingsdecreet. Zonder een dergelijk besluit, te publiceren in het Belgisch Staatsblad, kan de afbakening van de aan de Commissie voorgestelde gebieden immers niet als tegenstelbaar worden beschouwd t.a.v. particulieren.

Paragraaf 13 betreft de bij besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn aangewezen gebieden. Enerzijds zijn dit de zones die vermeld worden in artikel 1, § 2, van dat besluit : zeven zones die over geheel de oppervlakte van de op de bijlagen 1 tot en met 7 van het besluit aangegeven zone zijn aangewezen als speciale beschermingszone. Anderzijds zijn dit de zestien in artikel 1, § 3, van dat besluit vermelde zones (aangegeven in de bijlagen 8 t.e.m. 23), doch enkel wat betreft de delen ervan die als speciale beschermingszone zijn aangewezen krachtens artikel 1, § 3 :

- 1) deze die op de gewestplannen bestemd zijn als natuurgebied, bosgebied, bosgebied met ecologisch belang of natuurreservaten, en ;
- 2) de in artikel 1, § 3, per zone vermelde habitats.

Alle aldus aangewezen speciale beschermingszones worden beschouwd als definitief vastgesteld in de zin van artikel 36bis, § 6. Bijgevolg is hierop art. 36bis, § 7, derde lid, van toepassing. Het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 is m.a.w. te beschouwen als een aanwijzingsbesluit in de zin van artikel 36bis.

Paragraaf 1 voorziet in een beschermingsregeling voor de gebieden die aan de Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone in uitvoering van art. 4, lid 1, van de Habitatrichtlijn, hetzij op grond van een definitief vaststellingsbesluit in de zin van § 6, hetzij op grond van een besluit in de zin van § 12. Deze beschermingsregeling geldt tot de aanwijzing van die gebieden als speciale beschermingszone, kort nadat de Commissie beslist zal hebben ze op de lijst van gebieden van communautair belang te plaatsen. Vanaf dat ogenblik zullen o.m. alle bepalingen van art. 36ter van toepassing zijn op die gebieden. In afwachting daarvan gelden enerzijds de in § 14, eerste lid, opgesomde bepalingen van het Decreet Natuurbehoud en anderzijds

de in het tweede lid opgesomde bepalingen van enkele andere decreten.

Paragraaf 15 beoogt uitvoering te geven aan artikel 10 van het EG-Verdrag en een beschermingsregeling in te voeren die hieraan beantwoordt. Vermits de definitie van speciale beschermingszones beperkt is tot de gebieden die aangewezen zijn door de Vlaamse regering in toepassing van de Vogel- of de Habitatrichtlijn, zijn niet alle maatregelen op basis van het Decreet Natuurbehoud van toepassing voor de door de Vlaamse regering voorgestelde gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone. De Habitatrichtlijn en de Leidraad van artikel 6 zijn op dit punt duidelijk :

- de bepalingen van artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn gelden pas voor die gebieden die aangewezen zijn door de lidstaat, na de erkenning door de Commissie als gebied van communautair belang ;
- de bepalingen van artikel 6, leden 2, 3 en 4, zijn van toepassing op een gebied vanaf het moment van de definitieve vaststelling door de Commissie van de lijst van gebieden van communautair belang.

De Leidraad van artikel 6 stelt op dit punt verder : “Het staat de Lid-Staten overigens vrij, de bepalingen van artikel 6, leden 2 tot en met 4, reeds eerder toe te passen, en er zijn Lid-Staten wier nationale wetgeving reeds in een dergelijke vervroegde toepassing voorziet”.

Uit de tekst van de Habitatrichtlijn zou kunnen worden afgeleid dat de Lid-Staten met het bepaalde in artikel 6 van die richtlijn geen rekening hoeven te houden zolang de communautaire lijst niet is vastgesteld. Andere bepalingen van het Gemeenschapsrecht, als uitgelegd door het Europees Hof van Justitie, dienen evenwel in aanmerking te worden genomen. Artikel 10 (voorheen artikel 5) van het EG-Verdrag luidt als volgt : “De Lid-Staten treffen alle algemene of bijzondere maatregelen welke geschikt zijn om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. Zij vergemakkelijken de vervulling van haar taak. Zij onthouden zich van alle maatregelen welke de verwezenlijking van de doelstellingen van dit Verdrag in gevaar kunnen brengen.”.

Het Europees Hof van Justitie heeft reeds meer dan eens gesteld dat zelfs bij ontstentenis van omzettingsmaatregelen en in gevallen waarin de naleving van specifieke, uit een richtlijn voortvloeiende

verplichtingen niet aan de orde is, de nationale autoriteiten bij de interpretatie van de nationale wetgeving niettemin al het mogelijke dienen te doen om de doelstellingen van een Europese richtlijn te realiseren. De lidstaten zijn de facto verplicht om

- a) of zich te onthouden van ieder initiatief dat deze gebieden ernstig kan aantasten of ernstig afbreuk doet aan de ecologische waarde die aan de basis ligt van de eis tot aanwijzing als speciale beschermingszone (het betreft hier een ernstige aantasting en geen betekenisvolle aantasting !) ;
- b) of om op zodanige wijze te handelen dat de doelstellingen van de Habitatrichtlijn niet in het gevaar worden gebracht.

Daarenboven stelt de Leidraad van artikel 6 dat het wenselijk is dat de autoriteiten van de lidstaten ten minste geen activiteiten ondernemen die ertoe kunnen leiden dat de kwaliteit van een op de nationale lijst geplaatst gebied afneemt.

In deze optiek oordelen de indieners van dit voorstel van decreet het aangewezen dat het Vlaamse Gewest een aantal maatregelen van de Habitatrichtlijn vervroegd in werking doet treden voor de door de Vlaamse regering definitief vastgestelde, of als dusdanig beschouwde, gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone. Dit is vooral het geval voor de bepalingen van artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn die geïmplementeerd worden in het nieuwe artikel 36ter, §§ 3 tot en met 6, van het Decreet Natuurbehoud.

Deze paragraaf voorziet verder dat

- alle vormen van plannen op het vlak van natuurbehoud in de brede zin, m.u.v. de beheersplannen voor privé-bossen, en alle landschapsplannen en plannen inzake landinrichting en ruilverkaveling, reeds moeten rekening houden met de benodigde instandhoudingsmaatregelen van artikel 36ter, § 1, en van de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, § 2.
- de minder strenge regeling voor de criteria van erkenning van reservaten, ook al van toepassing is op een door de Vlaamse regering definitief vastgesteld gebied, of als dusdanig beschouwd, dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone ;
- het instrument van natuurinrichting ook kan toegepast worden in een door de Vlaamse regering definitief vastgesteld gebied, of als dusda-

nig beschouwd, dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone

- natuurrichtplannen ook al opgesteld kunnen worden voor een door de Vlaamse regering definitief vastgesteld gebied, of als dusdanig beschouwd, dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone ;
- de beheersovereenkomsten in het kader van het Mestdecreet, voor gebieden gelegen in speciale beschermingszones en internationaal beschermde gebieden, dienen te verlopen volgens de regels van het Decreet Natuurbehoud.

Deze maatregelen moeten samen met de maatregelen op basis van artikel 13, § 1, waarborgen dat een ernstige aantasting van de natuurwaarden die aan de basis liggen van het definitief vaststellen van een gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone, ten allen tijde voorkomen wordt. Op basis hiervan kan onder meer artikel 7, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu aanvullen.

Artikel 25

1. Commentaar bij artikel 36ter, § 1

De cruciale § 1 van art. 36ter beoogt een antwoord te bieden op de bezwaren verwoord, in de punten 29, 30 en 31 van het met redenen omkleed advies ; de facto de onvolledige omzetting van artikel 6, lid 1, van de Habitatrictlijn, vooral met betrekking tot de instandhoudingsmaatregelen die beantwoorden aan de ecologische vereisten.

De tweede zin van deze § 1 is van belang als decretale basis voor het vaststellen van regels inzake de afweging en prioriteitenstelling in verband met de instandhoudingsdoelstellingen en de hieraan verbonden instandhoudingsmaatregelen.

– De bijlagen

Voor alle duidelijkheid : Bijlage I is een aangepaste bijlage I van de Habitatrictlijn, meer bepaald een verkorte versie voor de soorten die in Vlaanderen voorkwamen, voorkomen en potentieel ooit kunnen voorkomen. Het is niet nodig om de volledige lijsten over te nemen. Bijlage II is een aangepaste (verkorte) bijlage II van de Habitatrictlijn. Bijlage

III is een aangepaste (verkorte) bijlage IV van de Habitatrictlijn. Bijlage IV is een aangepaste (verkorte) bijlage I van de Vogelrichtlijn. Dat betekent dus dat er 4 bijlagen aan het Decreet Natuurbehoud worden toegevoegd.

De oplossing in verband met de lijsten lijkt op het eerste gezicht een eigenaardige oplossing. Men zou kunnen verwijzen naar bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en bijlage I van de Vogelrichtlijn gecombineerd met een bepaling in de zin van “De Vlaamse regering kan op basis van die bijlagen de lijsten vaststellen van de natuurlijke habitats en soorten die in het Vlaams Gewest voorkomen of kunnen voorkomen”. Deze oplossing betekent dat men sowieso nog in een uitvoeringsbesluit lijsten moet vaststellen en de bepaling de facto een indirect karakter krijgt. Omdat het ook niet gebruikelijk is om in decreten te verwijzen naar de bijlagen bij een besluit, is uiteindelijk voor de voorgestelde oplossing gekozen. De oplossing heeft ook als voordeel dat in andere wetgevingen een kortere bepaling mogelijk is. Men hoeft enkel te verwijzen naar één of meer bijlagen bij het Decreet Natuurbehoud.

De toevoeging van bijlage III, de facto de verkorte versie van bijlage IV van de Habitatrictlijn behoeft een toelichting. Deze “uitbreiding” is als dusdanig wetenschappelijk te onderbouwen omdat :

- a) het voor Vlaanderen om bedreigde soorten handelt zoals de hamster (met uitsterven bedreigd), het dambordje (zeldzaam), de vroedmeesterpad (bedreigd), de knoflookpad (bedreigd), de boomkikker (met uitsterven bedreigd), de heikikker (zeldzaam) en de rugstreppad (zeldzaam) ;
- b) het slechts gaat om een beperkt aantal soorten ;
- c) de strikte beschermingsmaatregelen die nodig zijn volgens de artikels 12, 14 en 15 van de Habitatrictlijn voor deze soorten in grote mate overeen komen met de benodigde instandhoudingsmaatregelen voor een aantal habitats van bijlage I en habitats van soorten van bijlage II van de Habitatrictlijn ;
- d) er ook een aanzienlijke overlap is met de vogelrichtlijngebieden ;
- e) het voor de meeste soorten om kleinere en duidelijk gelokaliseerde gebiedjes handelt. Enkel voor de rugstreppad en de heikikker handelt het om een groter aantal gebieden of gebiedjes, die op zich wel overlappen met de volgende ha-

bitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn : Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*, vochtige duinvalleien, mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie ;

- f) de strikte beschermingsmaatregelen die volgens artikel 12 van de Habitatrichtlijn voor de soorten in bijlage IV van de Habitatrichtlijn genomen zullen moeten worden, in fine niet veel zullen verschillen met de “instandhoudingsmaatregelen die beantwoorden aan de ecologische vereisten”.

Als conclusie mag wel duidelijk zijn dat het voorgestelde artikel 36ter, § 1, in combinatie met de toegevoegde bijlage III een beperkte impact zal hebben : de instandhoudingsmaatregelen zijn immers beperkt tot de speciale beschermingszones. We voegen dus enkel enige extra instandhoudingsmaatregelen toe voor een tamelijk beperkte oppervlakte binnen deze speciale beschermingszones. Het is logisch dat in regel deze instandhoudingsdoelstellingen ondergeschikt zijn dan deze die voortvloeien uit de toegevoegde Bijlagen I, II en IV van het Decreet Natuurbehoud. Binnen de speciale beschermingszones leidt deze aanpak wel tot een uniformer en eenduidiger beleid.

– *De omschrijving van de instandhoudingsmaatregelen*

Voor de omschrijving van dit begrip biedt de Leidraad van artikel 6 de volgende inspiratie : “instandhoudingsmaatregelen zijn actieve en positieve maatregelen waaronder beheersplannen, wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die erop gericht zijn de algemene doelstelling van de Habitatrichtlijn te realiseren. Deze instandhoudingsmaatregelen gelden voor alle natuurlijke typen van habitats van bijlage I en alle soorten van bijlage II die in die gebieden voorkomen, met uitzondering van die welke volgens het “Natura 2000”-standaardgegevensformulier slechts in verwaarloosbare mate aanwezig zijn”. De genomen maatregelen beogen, de natuurlijke habitats en de wilde dier -en plantensoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen. In die maatregelen wordt overeenkomstig artikel 2 van de vogelrichtlijn en artikel 2, lid 3, van de Habitatrichtlijn rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Er bestaan ten minste twee soorten instandhoudingsmaatregelen : “passende wettelijke, bestuurs-

rechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen” en “zo nodig”, uitvoering van “passende beheersplannen”.

De Leidraad van artikel 6 stelt verder :

- “Het staat de Lid-Staten vrij te bepalen of zij zich van wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, dan wel van beheersplannen, wensen te bedienen. Dit is in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel. Wel is het zo dat de Lid-Staten ten minste één van de drie soorten maatregelen – wettelijke maatregelen, bestuursrechtelijke maatregelen en/of overeenkomsten – moeten toepassen”.
- “De onderverdeling in drie categorieën maatregelen moet in ruime zin worden geïnterpreteerd. Een brede scala van maatregelen kan als passend worden beschouwd om de doelstelling van de Richtlijn te realiseren. In beginsel gaat het om maatregelen met een positief effect, maar in uitzonderlijke gevallen kan het gaan om maatregelen die geen ingreep vereisen. Voorts gaat het daarbij niet noodzakelijk om nieuwe maatregelen : indien bestaande maatregelen voldoening schenken, kan daarmee worden volstaan.” ;
- “De kwalificering “zo nodig” heeft alleen betrekking op de beheersplannen en niet op de wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen. Dit wil zeggen dat de Lid-Staten passende wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen dienen te treffen en daar waar het nodig is beheersplannen dienen op te stellen en uit te voeren” ;
- “De toevoeging van het woord “passend” heeft geen andere bedoeling dan de Lid-Staten te herinneren aan de verplichting door gekozen maatregelen, ongeacht hun aard, de algemene doelstellingen van de Habitatrichtlijn in acht te nemen.”

Inzake beheersplannen verduidelijkt de Leidraad van artikel 6 :

- “De noodzakelijke instandhoudingsmaatregelen omvatten “zo nodig passende specifieke of van ruimtelijke-ordeningsplannen deel uitmakende beheersplannen”. Dergelijke beheersplannen dienen betrekking te hebben op alle te verwachten activiteiten ; op onvoorziene nieuwe

activiteiten zijn de leden 3 en 4 van artikel 6 van de Habitatrichtlijn van toepassing”.

- “De woorden "zo nodig" geven aan dat beheersplannen niet altijd noodzakelijk zijn. Indien een Lid-Staat ervoor kiest, gebruik te maken van beheersplannen, zal het vaak zinvol zijn om die plannen vast te stellen alvorens de andere in artikel 6, lid 1 van de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen en met name op een overeenkomst berustende maatregelen worden getroffen : deze maatregelen zullen in vele gevallen de relaties regelen tussen de bevoegde instanties en individuele landeigenaren, en beperkt blijven tot individuele landeigendommen die meestal kleiner zijn dan het te beschermen gebied. In dergelijke gevallen biedt een op het hele gebied gericht beheersplan een ruimer kader dat een uitstekend vertrekpunt kan vormen voor specifieke contractueel omschreven maatregelen.”
- “Die beheersplannen moeten “passend” zijn en “specifiek” zijn toegesneden op de gebieden in kwestie, met andere woorden georiënteerd zijn op de gebieden van het “Natura 2000”-netwerk, of "deel uitmaken van ruimtelijke ordeningsplannen”.
- “De Lid-Staten kunnen beheersplannen vaststellen, die voorrang hebben op andere categorieën beheersmaatregelen. Dergelijke plannen zijn niet altijd noodzakelijk, maar indien er gebruik van wordt gemaakt, moet daarin rekening worden gehouden met de bijzondere kenmerken van het gebied in kwestie en alle voorzienbare activiteiten. De beheersplannen kunnen op zichzelf staan of deel uitmaken van ruimtelijke ordeningsplannen.”

In de Vlaamse situatie zijn de instandhoudingsmaatregelen zoals bedoeld in artikel 36ter, § 2, een combinatie van twee of meer van de volgende instrumenten/middelen :

- gebods- en verbodsbepalingen vastgelegd in het Decreet Natuurbehoud en de uitvoeringsbesluiten ervan ;
- de inzet van instrumenten zoals het recht van voorkoop en de natuurinrichting, zoals geregeld in het Decreet Natuurbehoud ;
- de prioritaire aankoop of subsidiëring van de aankoop van natuur- en bosterreinen in de speciale beschermingszones ;

- de gerichte inzet van beheersovereenkomsten voor de landbouw, meestal als tijdelijke, voor een klein deel als permanent instrument voor de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde halfnatuurlijke habitats (met een duidelijke resultaatsverbintenis) ;
- de inzet van beheersovereenkomsten met boseigenaars of bosbeheerders met het oog op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde habitats ;
- het opstellen en het uitvoeren van natuurrichtplannen zoals bepaald in het Decreet Natuurbehoud, in de zin van " passende beheersplannen”, bedoeld in artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn ;
- de erkenning van natuurreservaten en de aanwijzing van Vlaamse natuurreservaten ;
- de aanwijzing van bosreservaten ;
- het opstellen en uitvoeren van beheersplannen op basis van het Decreet Natuurbehoud, het Bosdecreet en het Landschapsdecreet ;
- het plannen en uitvoeren van natuurgericht beheer in samenwerkingsovereenkomsten tussen het Vlaamse Gewest en andere overheden (zoals provinciale en/of gemeentelijke milieuconvenants) ;
- bepaalde bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen tussen het Vlaamse Gewest of de Europese Commissie en bepaalde instanties werkzaam of verantwoordelijk voor bepaalde gebieden, zoals de zeehavengebieden in Vlaanderen. Deze maatregelen omvatten goed afgelijnde taakstellingen op basis van nauwkeurig vastgelegde instandhoudingsdoelstellingen, middelen en maatregelen inzake het bereiken van een bepaalde resultaatsverbintenis voor een bepaalde beschermingszone of een deelgebied ervan.

In elk geval moeten de nodige instandhoudingsmaatregelen invulling geven aan de verplichting om een bepaald resultaat te behalen. In die zin moet ook dit artikel 36ter, § 1, begrepen worden.

- *De omschrijving van “de ecologische vereisten”*

Hoewel de Habitatrichtlijn geen definitie van “ecologische vereisten” bevat, blijkt uit de context en de in artikel 6, lid 1, omschreven doelstellingen dat daaronder alle ecologische – zowel abiotische als

biotische – vereisten worden verstaan waaraan moet worden voldaan, opdat een gunstige staat van instandhouding van de betrokken typen van habitats en soorten wordt gegarandeerd, met inbegrip van de relaties van die habitats en soorten met het milieu (lucht, water, bodem, vegetatie, enz.).

De omschrijving van deze vereisten is of zou gebaseerd moeten zijn op wetenschappelijke kennis. Zij kunnen niet anders dan per geval worden omschreven, afhankelijk van het type natuurlijke habitats van bijlage I, de soorten van bijlage II en het betrokken deelgebied.

2. Commentaar bij art. 36ter, § 2

De cruciale § 2 beoogt de omzetting van de bezwaren verwoord in de punten 98 en 99 van het Met Redenen Omkleed Advies – de facto de onvolledige omzetting van artikel 6, lid 2, van de Habitatrichtlijn.

De Leidraad van artikel 6 van de Habitatrichtlijn stelt onder meer dat :

- a) het preventiebeginsel het uitgangspunt vormt voor dit lid 2 van artikel 6 van de Habitatrichtlijn ;
- b) deze maatregelen verder reiken dan de gewone beheersmaatregelen die nodig zijn om de instandhouding te garanderen, aangezien die al in artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn aan de orde waren. Het gebruik van de uitdrukkingen “te vermijden“ en “een significant effect zouden kunnen hebben” benadrukt het anticiperend karakter van de te nemen maatregelen. Het is dus niet toegestaan met het nemen van maatregelen te wachten tot de verslechtering of verstoring heeft plaatsgevonden ;
- c) de juiste interpretatie van dit lid is, dat van de lidstaten wordt verlangd dat zij alle passende acties ondernemen die redelijkerwijs van hen mogen worden verwacht om te garanderen dat zich geen significante (betekenisvolle) verslechtering of verstoring voordoet.
- d) de werkingssfeer van dit lid ruimer is dan die van de leden 3 en 4 van artikel 6 van de Habitatrichtlijn, die uitsluitend betrekking hebben op plannen en projecten waarvoor een vergunning is vereist. Dit lid is eveneens van toepassing op de uitoefening van activiteiten waarvoor niet noodzakelijk een voorafgaande toestemming is vereist, zoals landbouw of visserij ;
- e) dit lid in de speciale beschermingszones permanent van toepassing is. Het geldt voor activiteiten en gebeurtenissen in het verleden, het heden en de toekomst. Indien een reeds bestaande activiteit in een speciale beschermingszone een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of een verstoring van de soorten veroorzaakt waarvoor dat gebied werd aangewezen, moeten met betrekking daartoe, overeenkomstig artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn, de nodige instandhoudingsmaatregelen worden genomen. Dat kan betekenen dat in voorkomend geval een einde wordt gemaakt aan de negatieve effecten, hetzij door stopzetting van de activiteit, hetzij door het nemen van verzachtende maatregelen, eventueel met inbegrip van economische compensaties ;
- f) het lid niet uitsluitend opzettelijke handelingen betreft, maar evengoed toevallige gebeurtenissen (branden, overstromingen, enz.) voorzover zij voorspelbaar zijn ;
- g) de maatregelen uitsluitend de soorten en habitats betreffen die voorkomen "in de speciale beschermingszones". Anderzijds kan het noodzakelijk zijn, maatregelen ten uitvoer te leggen buiten de speciale beschermingszones, namelijk indien processen die zich buiten de speciale beschermingszones afspelen, van invloed zijn op de soorten en habitats binnen de speciale beschermingszones. Het artikel zegt namelijk niet dat de maatregelen in de speciale beschermingszones moeten worden getroffen, maar dat effecten in de speciale beschermingszones moeten worden vermeden ;
- h) de passende maatregelen uitsluitend de habitats en soorten betreffen "waarvoor de zones zijn aangewezen". De habitats en soorten waarop de te nemen maatregelen betrekking moeten hebben, zijn met name die welke in het “Natura 2000”-standaardgegevensformulier worden genoemd. Het is dus niet de bedoeling algemene natuurbehoudsmaatregelen, maar wel maatregelen te nemen die specifiek zijn toegesneden op de soorten en habitats die de reden voor de aanwijzing van de speciale beschermingszone hebben gevormd.

Belangrijk is verder dat :

- a) in § 2 a), de woorden “elke verslechtering” zijn opgenomen : elke verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van elke habitat moet met andere woorden vermeden worden ;

- b) het de administratieve overheid is, zoals gedefinieerd in artikel 2, 22°, van het Decreet Natuurbehoud, dus niet enkel de Vlaamse regering, die deze maatregelen moet treffen ;
 - c) deze paragraaf 3 betrekking heeft op elke activiteit, ook andere dan een vergunningsplichtige activiteit.
- *Verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu*

In plaats van de uitdrukking “verslechtering van de kwaliteit van habitats” uit de Habitatrichtlijn te gebruiken, wordt hier het verband gelegd met bestaande definities uit het Decreet Natuurbehoud, namelijk “natuurkwaliteit” en “natuurlijk milieu”. Het is belangrijk erop te wijzen dat het begrip “natuurkwaliteit” niet enkel betrekking heeft op kwaliteit als dusdanig maar ook op “kwantiteit” en dat het dus een oppervlakte-aspect omvat. Dit betekent ook dat de maatregelen tegen verstoring en kwaliteitsverslechtering passend moeten zijn, d.w.z. bijdragen tot de een gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten, en dat de maatregelen rekening houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.

Uit de Leidraad van artikel 6 moet het volgende geconcludeerd worden :

- a) in het geval van een kwaliteitsverslechtering heeft de wetgever niet uitdrukkelijk in een beoordelingsmarge (“significant effect zouden kunnen hebben”) voorzien. Dat neemt niet weg dat er enige speelruimte bestaat bij de norm voor “verslechtering” : “kwaliteitsverslechtering moet worden beoordeeld in het licht van het begrip “staat van instandhouding”, rekening houdend met het feit dat het “Natura 2000”-netwerk overeenkomstig artikel 3, lid 1, van de Habitatrichtlijn bestaat uit gebieden en ervoor moet zorgen dat de betrokken natuurlijke typen van habitats en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding worden behouden” ;

Deze beoordeling vindt plaats :

- enerzijds in het licht van de algemene staat van instandhouding van de betrokken soort of habitat (op biogeografisch niveau) en anderzijds in het licht van de plaatselijke omstandigheden (op het niveau van de speciale beschermingszone zelf) ;

- normaal gezien voor ieder speciale beschermingszone of deelgebied geval per geval, aan de hand van de betekenis die aan de verandering van de numerieke waarde van bepaalde indicatoren wordt gehecht. Daarbij wordt rekening gehouden met de staat van instandhouding van het betrokken natuurlijke habitat of soort, en met de bijdrage van het gebied tot de coherentie van het “Natura 2000”-netwerk ;

- b) de Habitatrichtlijn stelt enkel dat verslechtering van de kwaliteit van de habitats moet worden vermeden. Alle maatregelen die genomen zijn of worden op grond van de Habitatrichtlijn moeten evenwel in overeenstemming zijn met haar doelstellingen, alsook met het evenredigheidsbeginsel ;
- c) “Kwaliteitsverslechtering” is de fysische aantasting van een habitat. Zij kan rechtstreeks worden geëvalueerd aan de hand van een reeks indicatoren, bijvoorbeeld een afname van het areaal of een ongunstige wijziging van de kenmerken van de habitat. De “gunstige staat van instandhouding” kan als maatstaf worden gebruikt bij de vaststelling van de mate van kwaliteitsverslechtering die verenigbaar is met de doelstellingen van de Habitatrichtlijn, en bij de beantwoording van de vraag of de passende maatregelen correct worden uitgevoerd ;
- d) Verder kan “verslechtering” niet in absolute zin zou worden vastgesteld zonder gebruikmaking van een maatstaf. Het leggen van een verband tussen het begrip “verslechtering” en de doelstellingen van de Habitatrichtlijn maakt het mogelijk, aan de hand van artikel 1 van de Habitatrichtlijn, de grenzen te omschrijven van wat als “verslechtering” moet worden opgevat ;
- e) Uit de omschrijving van “staat van instandhouding” volgt dat de lidstaat rekening moet houden met alle invloeden op het milieu in de habitats in kwestie (beschikbare ruimte, water, lucht, bodem). Indien die invloeden ertoe leiden dat de staat van instandhouding van het habitat minder gunstig wordt dan voorheen, concludeert men dat een verslechtering is opgetreden ;
- f) Om verslechtering te toetsen aan de doelstellingen van de Habitatrichtlijn, kan men zich baseren op de definitie van gunstige staat van instandhouding van een natuurlijke habitat met name op de volgende factoren :

- de stabiliteit of toename van het natuurlijke verspreidingsgebied en de oppervlakte van de betreffende habitat : elke factor die bijdraagt tot een vermindering van de oppervlakte die wordt ingenomen door de natuurlijke habitat waarvoor de speciale beschermingszone werd aangewezen, geldt als een verslechtering. Het belang van een vermindering van de oppervlakte die door de habitat in kwestie wordt ingenomen, moet echter worden geëvalueerd in het licht van de totale oppervlakte van die habitat in de speciale beschermingszone en overeenkomstig de staat van instandhouding van die habitat ;
- het behoud op lange termijn van de nodige specifieke structuur en functies. Wanneer het met de specifieke structuur, elementen en functies die voor de instandhouding van de habitat op lange termijn noodzakelijk zijn, dan wel met de staat van instandhouding van de met deze habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking met de begintoestand, is er sprake van verslechtering. De evaluatie van de verslechtering geschiedt in het licht van de bijdrage van het gebied tot de coherentie van het netwerk van speciale beschermingszones. Welke functies voor het behoud van de habitat op lange termijn nodig zijn, hangt natuurlijk af van de aard van de betrokken habitat. De Lid-Staten dienen op de hoogte te zijn van die vereisten (op basis van studies, verzameling van gegevens, enz.), aangezien in artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn wordt bepaald dat zij maatregelen dienen te treffen “die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats van bijlage I en de soorten van bijlage II”.

– *Betekenisvolle verstoring*

Ook met betrekking tot het begrip betekenisvolle verstoring is een aantal conclusies uit de Leidraad van artikel 6 van belang :

- a) de bedoelde verstoring moet relevant zijn (d.w.z. gevolgen hebben) voor de staat van instandhouding van de soort of de habitat, gelet op de doelstellingen van de Habitatrichtlijn. In het licht van deze doelstellingen moet de lidstaat bepalen of een verstoring betekenisvol is of niet. Met andere woorden : een zekere mate van verstoring wordt aanvaardbaar geacht.

Verstoring moet worden beoordeeld in het licht van het begrip instandhouding, rekening hou-

dend met het feit dat het “Natura 2000”-netwerk bestaat uit gebieden en ervoor moet zorgen dat de betrokken natuurlijke typen van habitats en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding worden behouden ;

- b) verstoring is niet rechtstreeks van invloed op de fysische milieu-omstandigheden : een verstoring betreft soorten en is vaak in de tijd beperkt (lawaai, lichtbronnen, enz.). Belangrijke parameters zijn derhalve de intensiteit, de duur en de frequentie van verstoringen. Een betekenisvolle verstoring kan echter veranderingen in de fysische parameters veroorzaken die hetzelfde effect hebben als een verslechtering. Verstoringen die ernstig (“betekenisvol”) genoeg zijn om dit soort veranderingen teweeg te brengen, moeten of kunnen op dezelfde wijze als verslechteringen worden geëvalueerd, dat wil zeggen aan de hand van indicatoren van de staat van instandhouding ;
- c) Om betekenisvol te zijn moet een verstoring de staat van instandhouding beïnvloeden. Om te bepalen of een verstoring “betekenisvol” is in het licht van de doelstellingen van de Habitatrichtlijn, kan gebruik worden gemaakt van de omschrijving van gunstige staat van instandhouding van een soort. De volgende factoren kunnen als een betekenisvolle verstoring worden aanzien :

- elke activiteit die bijdraagt tot de afname op lange termijn van de grootte van de populatie (populatieomvang) van de betrokken soort in het gebied of tot een geringe afname waardoor in vergelijking met de begintoestand de soort niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat kan blijven ;
- elke activiteit die ertoe bijdraagt dat het verspreidingsgebied van de soort in het gebied kleiner wordt of dreigt te worden ;
- elke activiteit die ertoe bijdraagt dat de omvang van de habitat van de soort in het gebied kleiner wordt.

De evaluatie van de betekenisvolle verstoring van de soorten dient tevens geëvalueerd te worden in het licht van de bijdrage van het gebied tot de coherentie van het netwerk van de speciale beschermingszones.

Commentaar bij artikel 36ter, §§ 3, 4 en 5.

Deze paragrafen pogen een gedeeltelijke of volledige oplossing te bieden voor de punten 125, 131, 132, 135, 238, 143, 144, 149, 210 en 212 van het Met Redenen Omkleed Advies.

Deze paragrafen beogen de omzetting van artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrictlijn. Kort samengevat komt de opgenomen procedure op het volgende neer :

- indien de uitvoering van een vergunningsplichtige activiteit of van een plan of programma, al of niet in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's leidt tot een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone, dan dient de vergunningsplichtige activiteit of het plan of programma onderworpen te worden aan een passende beoordeling ;
- deze passende beoordeling verloopt via de procedure van de milieueffectrapportage voor een vergunningsplichtige activiteit die of een plan of programma dat onderworpen is aan de verplichting tot milieueffectrapportage (onder meer op basis van de plan-MERrichtlijn en de project-MERrichtlijn) ;
- de vergunningverlenende overheid, of de overheid die het plan of programma moet goedkeuren, kan de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren, nadat uit de passende beoordeling blijkt dat er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan worden veroorzaakt ;
- indien de vergunningverlenende overheid, of de overheid die het plan of programma moet goedkeuren, de vergunning wil toestaan of het plan of programma wil goedkeuren, nadat uit de passende beoordeling blijkt dat de uitvoering van deze "activiteiten" een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone zal veroorzaken, dan kan dit enkel mits het volgen en uitvoeren van een voorwaardelijke afwijkingsprocedure ;
- de voorwaardelijke afwijkingsprocedure houdt in dat het toestaan van de vergunning of het goedkeuren van het plan of programma slechts kan nadat vier voorwaarden vervuld zijn :
 - a) er zijn geen minder schadelijke alternatieve oplossingen. M.a.w. een onderzoek van alter-

natieve oplossingen moet plaats gevonden hebben waaruit dit blijkt ;

- b) er moeten dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard aangetoond worden ;

In het geval dat een speciale beschermingszone een gebied met een prioritair type natuurlijk habitat of een habitat van een prioritaire soort bevat, dan is er nog een extra randvoorwaarde die bepaalt dat bij het aantonen van punt de dwingende redenen van groot openbaar belang, enkel argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, in aanmerking komen, dan wel nadat de Commissie, alvorens de activiteit wordt vergund, of het plan of programma wordt goedgekeurd, een advies over het voorgenomen initiatief zou hebben uitgebracht. Schade aan dergelijke gebieden en de "afwijking" zijn voor de uitvoering van een activiteit m.a.w. enkel aanvaardbaar wanneer bovengenoemde specifieke dwingende redenen voorhanden zijn, ofwel nadat aan de aanvullende procedurele voorwaarde van een onafhankelijke beoordeling door de Commissie werd voldaan.

- c) de nodige compenserende maatregelen en de nodige actieve instandhoudingsmaatregelen moeten genomen zijn of worden die waarborgen dat de algehele samenhang van de betrokken speciale beschermingszone en de speciale beschermingszones in het algemeen bewaard blijft ;
- d) in principe moeten de compenserende maatregelen met betrekking tot een evenwaardig habitat of het natuurlijk milieu ervan, en dit voor minstens een gelijkaardige oppervlakte actief ontwikkeld zijn.

Verder kan redelijkerwijs worden gesteld dat een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat , al of niet in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, geen betekenisvolle gevolgen heeft voor habitats en soorten, doch uitsluitend betekenisvolle gevolgen heeft voor habitats of soorten waarmee bij de selectie van het gebied geen rekening werd gehouden (de categorie "aanwezig maar verwaarloosbaar" van het standaardge-

gevensformulier), de facto geen aanleiding vormt voor de toepassing van de afwijkingsprocedure.

Tenslotte is het evident dat bestaande activiteiten (zowel niet vergunningsplichtige als vergunningsplichtige) die op het moment van de definitieve vaststelling, geen betekenisvolle gevolgen (m.i.v. verslechtering van de natuurkwaliteit en betekenisvolle verstoring) hebben of hadden voor de habitats en habitats van soorten die aan de basis hebben gelegen voor de aanwijzing van een speciale beschermingszone – in de veronderstelling dat er geen andere bijkomende activiteiten met betekenisvolle gevolgen uitgevoerd (of gepland) worden – mogen blijven bestaan, ook binnen de speciale beschermingszones.

– *Commentaar bij artikel 36ter, § 3*

De bepaling van paragraaf 3 beoogt de omzetting van artikel 6, lid 3, eerste zin, van de Habitatrichtlijn.

De toevoeging van “betekenisvol” bij effecten verwijst er enkel naar dat de beoordeling van de effecten dient te gebeuren met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen en de bijhorende ecologische vereisten en dat dit effect meetbaar en aantoonbaar moet zijn. Het is logisch dat met “betekenisvolle effecten” enkel de negatieve effecten bedoeld worden.

Er is gekozen voor het begrip “effecten” i.p.v. “gevolgen”. In de Habitatrichtlijn worden deze termen door elkaar gebruikt: “effect” in artikel 6, lid 2, en in de tweede alinea van artikel 6, lid 4; “gevolgen” in artikel 6, lid 3, en in artikel 6, lid 4, eerste alinea. Omdat in de MER-richtlijnen consequent “effect” of “effecten” wordt gebruikt, volgen we dit voorbeeld in dit decreet.

Belangrijk voor de interpretatie van dit eerste lid is een aantal conclusies uit de Leidraad van artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Hierna zijn, in de punten 1 t.e.m. 5, de belangrijkste conclusies weergegeven.

1. De bepalingen van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, zijn niet beperkt tot activiteiten die uitsluitend uitgevoerd worden in of betrekking hebben op een speciale beschermingszone. De waarschijnlijkheid van significante effecten kan niet alleen toenemen als gevolg van plannen en projecten die binnen een beschermd gebied worden uitgevoerd, maar ook van plannen of projecten die daarbuiten uitgevoerd worden. Het is van belang dat de Lid-Staten er zowel via hun wetgeving als in de praktijk voor zorgen dat

de voorzorgsmaatregelen van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn ook worden toegepast ten aanzien van de ecologische druk die wordt veroorzaakt door ontwikkelingsprojecten die weliswaar buiten “Natura 2000”-gebieden worden uitgevoerd, maar die significante effecten kunnen hebben binnen een dergelijk gebied.

2. “Bepalen dat een activiteit significante gevolgen kan hebben, heeft praktische en juridische gevolgen. Daarom is het onder meer van belang dat conclusies zorgvuldig plaatsvinden en dat de passende beoordeling een onderzoek door experts en wetenschappelijke analyse moet kunnen doorstaan.

Op voorstellen die geacht worden geen significante gevolgen te zullen veroorzaken, hoeft de rest van de procedure waarin artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn, voorziet, niet te worden toegepast. De Lid-Staten dienen er echter terdege rekening mee te houden dat een dergelijke conclusie moet worden gemotiveerd.”

3. Met betrekking tot “significante (betekenisvolle) gevolgen” luidt de conclusie: “Hoewel er duidelijk behoefte is aan een objectieve interpretatie van de term “significant”, betekent deze objectiviteit natuurlijk geenszins dat geen rekening moet worden gehouden met de specifieke bijzonderheden en milieukeurmerken (dus de natuurlijke kenmerken) van het beschermde gebied waarop het plan of project betrekking heeft. In dit verband kunnen de instandhoudingsdoelstellingen voor een gebied alsmede achtergrondgegevens en gegevens over de vroegere toestand, zeer nuttig zijn voor een precieze omschrijving van de meest delicate punten in verband met natuurbehoud. De significantie van effecten wordt vastgesteld in het licht van de specifieke bijzonderheden en milieukeurmerken van het beschermde gebied waarop de activiteit betrekking heeft, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen.

4. De bestaansgrond voor de door artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn voorgeschreven passende beoordeling is niet de zekerheid van, maar de kans op betekenisvolle effecten. Gelet op het voorzorgsbeginsel (zie ook de toelichting bij art. 36ter, § 4) zou het dan ook onaanvaardbaar zijn indien een beoordeling achterwege werd gelaten op basis van het feit dat niet volstrekt vaststaat dat significante effecten zich zullen voordoen.

De MER-richtlijnen kunnen ook als hulpbron worden gebruikt bij het inventariseren van de factoren die de kansen op significante effecten kunnen verhogen.

5. Met betrekking tot de combinatie-bepaling luidt de conclusie : Artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn probeert rekening te houden met het gecombineerde, cumulatieve effect van activiteiten. In dit verband kan een onderscheid worden gemaakt tussen voltooide, goedgekeurde maar nog niet voltooide en nog niet voorgestelde plannen en projecten :

- het kan wenselijk zijn om naast de effecten van de plannen en projecten die het belangrijkste voorwerp van de beoordeling uitmaken, in een “meta-beoordeling” ook de effecten van reeds voltooide plannen en projecten mee te nemen. Hoewel al voltooide plannen en projecten niet onder het beoordelingsvoorschrift van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn (: art. 36ter, § 3, van het Decreet Natuurbehoud) vallen, is het niettemin belangrijk dat zij, bij de beoordeling van nieuwe projecten of plannen, tot op zekere hoogte in aanmerking worden genomen indien zij chronische of duurzame gevolgen voor het gebied hebben en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone. Dergelijke al voltooide activiteiten kunnen ook relevant zijn voor het bepaalde in artikel 6, leden 1 en 2 van de Habitatrichtlijn indien de aanhoudende effecten ervan herstelmaatregelen, compenserende instandhoudingsmaatregelen of maatregelen ter vermindering van de verslechtering van de habitatkwaliteit of de verstoring van soorten noodzakelijk maken ;
- de combinatie-bepaling is zowel van toepassing op activiteiten die in het verleden zijn goedgekeurd als op activiteiten die nog niet zijn uitgevoerd c.q. voltooid.
- De combinatie-bepaling is enkel van toepassing op plannen en projecten die effectief zijn voorgesteld.

– *Relatie passende beoordeling en MER-richtlijnen*

De decreetgever heeft in navolging van de aanbevelingen van de Europese Commissie geopteerd voor een maximale integratie en afstemming van het instrument van de milieueffectrapportage en de passende beoordeling. Indien een project (: een

vergunningsplichtige activiteit) of een plan (: een plan of programma) onderworpen is aan de verplichting tot milieueffectrapportage, dan dient de initiatiefnemer tot het project of plan er op toe te zien dat de passende beoordeling gebeurt in het kader van de milieueffectrapportage, waarvoor hij overigens krachtens de mer-wetgeving zelf ook verantwoordelijk is. Het is vanzelfsprekend aangegeven dat de uitvoering van de passende beoordeling in dat geval als dusdanig herkenbaar is in het resultaat van de milieueffectrapportage. De Vlaamse regering kan hieromtrent nadere regels vaststellen.

Bij het indienen van dit voorstel van decreet bestaat er in het Vlaamse Gewest nog geen wetgeving die plannen of programma's onderwerpt aan een verplichting tot milieueffectrapportage in uitvoering van de plan-MERrichtlijn.

Indien het project of plan niet onderworpen is aan een verplichting tot milieueffectrapportage, rijst de vraag wat in formeel opzicht als een “passende” beoordeling moet worden beschouwd.

In elk geval is een schriftelijk en met redenen omkleed verslag van de beoordeling vereist. Indien in de schriftelijke stukken met betrekking tot een beoordeling niet duidelijk wordt gemaakt op basis van welke argumenten de uiteindelijke beslissing werd getroffen (d.w.z. indien het schriftelijke verslag niet méér dan een niet nader gemotiveerd positief of negatief oordeel over een activiteit bevat), mist de beoordeling haar doel en kan zij niet als “passend” worden beschouwd.

Wat timing betreft is de beoordeling een stap in de procedure die aan andere stappen – en met name de toestemming of weigering van een plan of project – voorafgaat. De beoordeling hoeft derhalve alleen de elementen te omvatten die beschikbaar waren in het stadium dat aan die latere stappen van de procedure voorafgaat. Het is de autoriteiten evenwel niet toegestaan, achteraf elementen aan een beoordeling toe te voegen nadat de volgende stap van de in artikel 6, leden 3 en 4, van de Habitatrichtlijn omschreven gefaseerde procedure al is gezet.

Wat de inhoud betreft, is een beoordeling volgens artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn minder ruim van opzet dan een beoordeling op grond van de MER-richtlijnen : ze betreft uitsluitend de gevolgen van een activiteit voor de speciale beschermingszones of een deelgebied, beschouwd in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen ervoor.

Wel is het zo dat de ecologische gevolgen van een plan of project in vele gevallen niet naar behoren kunnen worden beoordeeld zonder een evaluatie van de andere in artikel 3 van de MER-richtlijn genoemde milieucomponenten (d.w.z. bodem, water, landschap, enz.).

In dit verband kan worden opgemerkt dat, hoewel een beoordeling overeenkomstig artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn strikt genomen beperkt kan worden tot de effecten van het voorgestelde plan of project en het dus niet noodzakelijk is alternatieve oplossingen en verzachtende maatregelen te onderzoeken, er niettemin allerlei voordelen zijn verbonden aan een aanpak waarbij dit wel het geval is. Alternatieve oplossingen zijn van belang zodra wordt overwogen een plan of project dat schade veroorzaakt, toch goed te keuren.

– *Plannen en programma's*

Voor alle duidelijkheid wordt erop gewezen dat de Leidraad van artikel 6 verduidelijkt dat aan het woord “plan” een zeer ruime inhoud kan worden gegeven. Vanzelfsprekend van belang zijn ruimtelijke ordeningsplannen. Sommige daarvan hebben directe juridische gevolgen voor het bodemgebruik, andere hebben alleen indirecte effecten. Zo worden regionale of andere geografisch structuurplannen vaak niet rechtstreeks ten uitvoer gelegd, maar vormen zij de basis voor meer gedetailleerde bestemmingsplannen. Van beide soorten ruimtelijke ordeningsplannen wordt aangenomen dat ze onder artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn vallen, aangezien ze allebei relevante en betekenisvolle effecten op “Natura 2000”-gebieden kunnen hebben.

Ook van sectorale plannen kan worden gesteld dat ze vallen binnen de werkingssfeer van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn om dezelfde reden : ze kunnen betekenisvolle effecten hebben op een “Natura 2000”-gebied. Voorbeelden zijn plannen voor vervoersnetwerken, plannen voor het beheer van afvalstoffen en plannen inzake waterbeheer.

Wel moeten voornoemde plannen worden onderscheiden van de “plannen” die de aard hebben van een beleidsverklaring, d.w.z. beleidsstukken waarin de algemene beleidslijnen of intenties van een ministerie of ondergeschikt bestuur zijn neergelegd. Voorbeelden voor het Vlaamse gewest : beleidsnota's, beleidsverklaringen,...

4. *Commentaar bij artikel 36ter, § 4*

Dat de overheid die over een vergunningsaanvraag of een plan of programma moet beslissen, de ver-

gunning slechts mag toestaan of het plan of programma slechts mag goedkeuren indien dat het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone zal veroorzaken, is een toepassing van het voorzorgsbeginsel. Dit beginsel zit ook nadrukkelijk vervat in de tweede zin van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, in de omzetting waarvan art. 36ter, § 4, voorziet. Het voorzorgsbeginsel is overigens in o.m. art. 6, lid 3, verwoord omwille van art. 130 R van het EG-Verdrag (nu art. 174 EG-Verdrag) dat dit beginsel heeft ingevoerd in het Europese milieubeleid.

5. *Commentaar bij artikel 36ter, § 5*

Met betrekking tot de restrictief toe te passen afwijkmogelijkheden zijn twee aspecten belangrijk :

- enerzijds gaat het in deze bepaling om een specifiek soort situaties, namelijk uitzonderingen op de algemene regel van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, die zegt dat alleen toestemming kan worden verleend voor activiteiten die de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet aantasten ;
- anderzijds moet bij de concrete toepassing ervan de procedure worden nageleefd en moeten met name de diverse stappen van de procedure in de voorgeschreven volgorde worden doorlopen.

Als met grote zekerheid kan worden gesteld dat de (vergunningsplichtige) activiteit in kwestie geen gevolgen zal hebben voor de speciale beschermingszones, kunnen de bevoegde instanties toestemming verlenen voor de activiteit. In twijfelgevallen geldt het voorzorgsbeginsel en moeten, net als in het geval van negatieve conclusies, de procedures van artikel 6, lid 4, van de Habitatrichtlijn worden toegepast. Omdat het gaat om een afwijking van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn, moet deze bepaling op restrictieve wijze worden toegepast, en kan men zich daarop alleen beroepen wanneer aan alle gestelde voorwaarden wordt voldaan. Het is daarom een *conditio sine qua non* dat degene die zich op deze uitzonderingsbepaling beroept, aantoonde dat in dat specifieke geval inderdaad aan genoemde voorwaarden wordt voldaan.

De toepassing van dit tweede lid moet dan ook restrictief plaatsvinden.

– *Enkele stappen die de afwijking moeten voorafgaan*

Stap 1. Alternatieve oplossingen. Een onderzoek of het mogelijk is een alternatieve oplossing toe te passen die met een geringere aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied gepaard gaat, lijkt aangewezen. Daarbij kan worden gedacht aan alternatieve vestigingsplaatsen (of alternatieve tracés, in het geval van lineaire infrastructuur), een wijziging van de schaal of de opzet van het project, of alternatieve procédés. Ook de “nuloptie” (het achterwege laten van een maatregel) moet worden onderzocht.

Benadrukt moet worden dat de maatstaven die bij deze vergelijking dienen te worden aangelegd, betrekking hebben op de instandhouding van het gebied en de handhaving van de natuurlijke kenmerken en ecologische functies daarvan. In deze fase kunnen andere (bijv. economische) evaluatiecriteria derhalve geen voorrang hebben op ecologische criteria.

Stap 2. Onderzoek van de “dwingende redenen van groot openbaar belang”. Bij gebrek aan alternatieve oplossingen – of indien aan de alternatieve oplossingen, nog méér negatieve milieueffecten voor het betrokken gebied verbonden zijn – behelst de tweede stap het onderzoek door de bevoegde instanties van eventuele dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, die de uitvoering van het betrokken plan of project noodzakelijk maken.

– *Dwingende redenen van groot openbaar belang*

Dit begrip wordt in de Habitatrictlijn niet omschreven. Wel worden in artikel 6, lid 4, tweede alinea van de Habitatrictlijn, de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid en voor het milieu wettelijke gunstige effecten genoemd als voorbeelden van dergelijke dwingende redenen van groot openbaar belang. De Leidraad van artikel 6 stelt: “Wat de “andere dwingende redenen van groot openbaar belang” van sociale of economische aard betreft, blijkt duidelijk uit de formulering dat alleen het door openbare instanties of particuliere organisaties behartigde openbaar belang tegen de instandhoudingsdoelstellingen van de Richtlijn kan opwegen. Projecten die uitsluitend de belangen van bedrijven of individuen dienen, vallen daar dus niet onder.

Uit de manier waarop artikel 6, lid 4, van de Habitatrictlijn is geconstrueerd, blijkt dat in specifieke

gevallen de bevoegde nationale instanties het verlenen van toestemming voor activiteiten moeten laten hangen van de vraag of de dwingende redenen van groot openbaar belang zwaarder doorwegen dan de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone die de gevolgen van die initiatieven zal ondervinden. Deze afweging moet worden gebaseerd op de volgende elementen :

- a) het openbaar belang moet dwingend zijn : dit betekent dat niet om het even welk openbaar belang van sociale of economische aard een afdoende rechtvaardiging biedt, met name niet in het licht van de zeer grote belangen die door de Habitatrictlijn worden beschermd ;
- b) redelijkerwijs mag worden gesteld dat alleen op lange termijn persistente openbare belangen dwingend kunnen zijn. Economische belangen op korte termijn en andere belangen die voor de samenleving alleen voordelen op korte termijn opleveren, lijken prima facie niet te kunnen opwegen tegen het behoud op lange termijn van de natuurwaarden die door de Habitatrictlijn worden beschermd.”

De conclusie van de Leidraad van artikel 6 luidt : Men mag redelijkerwijs aannemen dat de “dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard” betrekking hebben op situaties waarin de voorgenomen plannen of projecten aantoonbaar onontbeerlijk zijn in het kader van :

- maatregelen of beleidsopties die gericht zijn op de bescherming van voor het leven van de burger fundamentele waarden (gezondheid, veiligheid, milieu) ;
- fundamentele beleidsmaatregelen voor de staat en de samenleving ;
- de uitvoering van economische of maatschappelijke activiteiten waardoor specifieke openbare dienstverplichtingen worden nagekomen.

In deze zin moet het begrip “dwingende redenen van groot openbaar belang” dan ook in het kader van dit decreet begrepen te worden.

– *De compenserende maatregelen – algemeen*

De vermelding in art. 36ter, § 5, tweede lid, van de woorden “in principe” met betrekking tot de realisatie van compenserende maatregelen heeft als bedoeling te onderstrepen dat het resultaat in principe al bereikt moet zijn : d.w.z. de compensatie moet

al een feit zijn op het moment waarop het betrokken gebied schade van het project ondervindt, tenzij kan worden aangetoond dat deze gelijktijdigheid niet noodzakelijk is om de bijdrage van het gebied aan het “Natura 2000”-netwerk veilig te stellen of tenzij het om een habitat gaat waarvan de ontwikkeling niet op korte termijn gerealiseerd kan worden. In dit laatste geval moet er wel al op een afdoende manier gestart zijn met de actieve uitvoering van de compenserende maatregelen.

De term “compenserende maatregel” dient gezien te worden in het licht van de invulling die de Leidraad van artikel 6 formuleert. De term “compenserende maatregelen” wordt in de Habitatrictlijn niet omschreven.

De ervaring wijst uit dat het nuttig is een onderscheid te maken tussen :

- verzachtende maatregelen in de ruime zin, die erop gericht zijn de negatieve gevolgen voor het gebied zelf zoveel mogelijk te beperken of zelfs geheel te neutraliseren, en
- compenserende maatregelen *sensu stricto*, die los staan van het project en die bedoeld zijn om de gevolgen van een plan of project voor een habitat dat daarvan schade ondervindt, te compenseren.

Maatregelen die vereist zijn voor de “normale” uitvoering van de Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn gelden niet als compensatie voor een tot schade leidend project. De uitvoering van een beheersplan is een “normale” maatregel voor een lidstaat. Compenserende maatregelen zijn altijd extra maatregelen, bovenop de correcte uitvoering van de Habitatrictlijn als zodanig.

Het van tevoren voorstellen van compenserende maatregelen ontslaat de lidstaat in geen geval van de verplichting om eerst de diverse procedurestappen van artikel 6 van de Habitatrictlijn te doorlopen, en met name alternatieven te bestuderen en een afweging te maken van het belang van het plan of project in verhouding tot de natuurwaarde van het gebied. Compenserende maatregelen zijn een “laatste redmiddel”. Zij worden alleen toegepast wanneer de andere voorzorgsmaatregelen die de Habitatrictlijn vastlegt, ondoeltreffend blijken en wanneer het besluit werd genomen om een project of plan dat ongunstige gevolgen heeft voor een speciale beschermingszone – in voorkomend geval toch uit te voeren.

– *De compenserende maatregelen – inhoud*

De compenserende maatregelen *sensu stricto* moeten garanderen dat de bijdrage van een gebied aan het behoud van een gunstige staat van instandhouding van één of meer natuurlijke habitats “in de biogeografische regio waartoe het behoort”, gehandhaafd blijft. Hieruit volgt :

- dat een gebied niet onherroepelijk door een project mag worden aangetast alvorens de compensatie een feit is. Zo mag bijvoorbeeld een wetland in principe niet worden gedraineerd voordat een ander wetland met gelijkwaardige biologische kenmerken voor opnemings in het “Natura 2000”-netwerk beschikbaar is ;
- dat de compensatie een extra maatregel moet vormen, bovenop de normale bijdrage die de lidstaat conform de richtlijnen aan het “Natura 2000”-netwerk levert.

Gelet op de relatie met de gunstige staat van instandhouding hebben de compenserende maatregelen steeds betrekking op zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten :

- In het kader van de Vogelrichtlijn kan compensatie niet de vorm aannemen van de aanwijzing van een geïnventariseerd gebied dat door de lidstaat al als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn moest zijn aangewezen. Anderzijds zou een aanvaardbare compensatie erin wel kunnen bestaan dat maatregelen worden getroffen om de biologische waarde van een (nog aan te wijzen) gebied of een (al aangewezen) speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn zo te verhogen dat de draagkracht van dat gebied of het daarin aanwezige voedselaanbod toenemen in dezelfde mate als in het door het project beïnvloede gebied verloren zal gaan. *A fortiori* acceptabel is het opnieuw in het leven roepen van geschikte leefgebieden voor de betrokken vogelsoort, op voorwaarde dat het totstandgebrachte nieuwe gebied beschikbaar is op het moment waarop het aangetaste gebied zijn ecologische waarde verliest. M.a.w. : het is dus niet per definitie nodig om in het geval van compensatie van een deel van een vogelrichtlijngebied nieuwe vogelrichtlijngebieden aan te duiden.

Insgelijks zou compensatie in het kader van de Habitatrictlijn kunnen bestaan uit het scheppen van nieuwe vergelijkbare habitats, de biologische verbetering van minderwaardige habitats of zelfs de

toevoeging aan “Natura 2000” van een bestaand gebied waarvan de aanwijzing ten tijde van het opstellen van de biogeografische lijst niet als essentieel werd beschouwd. Hoe de biologische verbetering van minderwaardige habitats zich verhoudt tot de instandhoudingsdoelstellingen, is niet duidelijk. In elk geval is wel duidelijk dat het zeker niet de bedoeling is om het herstel van minderwaardige habitats, indien omschreven in de instandhoudingsdoelstellingen, als een compenserende maatregel te aanzien.

In laatstgenoemd geval zou kunnen worden geargumenteed dat op het niveau van de lidstaat als gevolg van het project een specimen van het betrokken type van habitat verloren gaat. Op gemeenschapsniveau evenwel profiteert een nieuw gebied van de beschermende bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn, waardoor wel degelijk een bijdrage aan de doelstellingen van de Habitatrichtlijn wordt geleverd.

Samengevat betekent dit en conform de Leidraad van artikel 6 dat compenserende maatregelen de vorm aannemen van :

- het creëren van nieuwe geschikte leefgebieden (grenzend aan de bestaande SBZ –H/V of in een ander gebied) die in Natura 2000 worden geïntegreerd ;
- het verbeteren van de habitats in een deel van een gebied of in een ander “Natura 2000”-gebied, in evenredigheid met de door het project veroorzaakte verliezen ;
- in uitzonderlijke gevallen, het voorstellen van een nieuwe speciale beschermingszones uit hoofde van de Habitatrichtlijn.

Het resultaat moet in principe al bereikt zijn (d.w.z. de compensatie moet reeds een feit zijn) op het moment waarop het betrokken gebied schade van het project ondervindt, tenzij kan worden aangetoond dat deze gelijktijdigheid niet noodzakelijk is om de bijdrage van het gebied aan het “Natura 2000”-netwerk veilig te stellen.

- *De compenserende maatregelen – het begrip “algehele samenhang”*

De conclusie van de Leidraad van artikel 6 luidt :

- Wil de algehele samenhang van Natura 2000 worden gewaarborgd, dan moeten de compenserende maatregelen die in samenhang met een project worden voorgesteld :

a) betrekking hebben op de habitats en soorten die de schadelijke gevolgen ondervinden, en zulks in een mate die op de opvang van die schadelijke gevolgen is afgestemd ;

b) voorzien in functies die vergelijkbaar zijn met die welke de rechtvaardiging vormden voor de selectiecriteria van het oorspronkelijke gebied. De afstand tussen het oorspronkelijke gebied en het gebied waar de compenserende maatregelen worden getroffen is daarbij geen belemmering, voorzover laatstgenoemd gebied de vereiste functies kan vervullen en voldoet aan de voor het oorspronkelijke gebied gehanteerde selectiecriteria ;

c) specifiek voor de habitatrichtlijngebieden : betrekking hebben op dezelfde biogeografische regio in dezelfde Lid-Staat ;

d) specifiek voor de vogelrichtlijngebieden geldt dat :

- het/de ter compensatie aangewezen gebied(en) gelegen is/zijn op dezelfde trekroute ;
- het/de ter compensatie aangewezen gebied(en) met zekerheid bereikbaar is/zijn voor de vogels die gewoonlijk worden aangetroffen in het gebied dat schade ondervindt van het project.

– *De compenserende maatregelen – kosten*

In overeenstemming met het beginsel dat de vervuiler betaalt, lijkt het logisch dat de eventuele vergunninghouder van de activiteit de kosten van de compenserende maatregelen draagt.

Een door een overheidsinstantie verleende subsidie voor maatregelen die worden genomen ter compensatie van schade aan een speciale beschermingszone kan als staatssteun (in de zin van artikel 87, ex artikel 92 van het Verdrag) worden beschouwd indien zij wordt toegekend aan een onderneming die actief is in een speciale beschermingszone, ongeacht of dit voor of na de oprichting van de onderneming werd aangewezen. Indien een onderneming evenwel optreedt als contractant die voor rekening van de overheid een bepaalde infrastructuur aanlegt, wordt de subsidie niet als staatssteun beschouwd voor zover zij wordt verleend in ruil voor uitgevoerde werken.

Artikel 26

Het recht van voorkoop in een door de Vlaamse regering afgebakende perimeter (zoals bepaald in artikel 37 § 1, 3) wordt aangepast met de binnen deze perimeter gelegen bosuitbreidingsgebieden en met al de met groen-, bos- en bosuitbreidingsgebied vergelijkbare bestemmingsgebieden. Deze aanpassing is echter voorwaardelijk en werkt niet rechtstreeks door : het betreft hier bestemmingsgebieden die in een latere fase nog moeten aangeduid worden als natuurverwevingsgebied of natuurverbindingsgebied. In een latere stap dient de Vlaamse regering dan ook nog een perimeter af te bakenen waarbinnen dit recht van voorkoop geldig is. De verwerving van natuurgebieden geeft op lange termijn immers de beste garantie voor een beheer gericht op bescherming en ontwikkeling van de natuur in dat gebied.

In § 1, 1, wordt het woord “uitbreidingsperimeter” vervangen door het woord “uitbreidingszone”. Tot op heden worden de termen uitbreidingsperimeter en uitbreidingszone door elkaar gebruikt wat in de praktijk tot verwarring leidt. Door deze aanpassing wordt nu consequent de term uitbreidingszone gehanteerd.

Het is de bedoeling om pachters die gronden bewerken die verworven zijn via het recht van voorkoop door de Vlaamse overheid in het kader van dit decreet, uitruilmogelijkheden te bieden voor hun verpachte gronden indien zij vrijwillig verkiezen om uitgeruild te worden buiten de natuurlijke structuur. Hiertoe zal een decretaal initiatief worden genomen om een Landbank operationeel te maken die de uitruil van landbouwgebruik naar de agrarische structuur tot doel heeft.

In geval het recht van voorkoop wordt uitgeoefend door het Vlaams gewest in het kader van dit decreet en de gronden zijn verpacht aan een landbouwer in hoofdberoep dan dient de pachtwetgeving gerespecteerd te worden. Dit wil zeggen dat de pacht pas afloopt na het beëindigen van het verstrijken van de pachtperiode of vroeger indien een overeenkomst met de pachter wordt bereikt.

Artikel 27

De vervanging van het woord “uitbreidingsperimeter” door het woord “uitbreidingszone” gebeurt omwille van de afstemming in artikel 37 § 1, 2 op de formulering in artikel 33 derde lid.

Artikel 28

De verwijzing naar artikel 26 wordt opgeheven aangezien het gehele artikel 26 is opgeheven.

Artikel 29

Dit artikel bevat enkele aanpassingen aan de regeling met betrekking tot natuurinrichting. Bepaalde moeilijkheden in de praktijk bij de afbakening van projecten en enkele juridische onduidelijkheden over de maatregelen van natuurinrichting worden opgelost.

In hetzelfde verband noodzaakt dit de aanpassing van het besluit van 23 juli 1998.

Hierbij zal erover gewaakt worden dat in de betrokken comités en commissies de betrokkenheid en aanwezigheid van grondeigenaars en -gebruikers verhoogd wordt en dat tevens het primaat van de politiek meer dan voorheen aanwezig is zodat tot maatschappelijk gedragen natuurinrichtingsvoorstellen gekomen wordt in een open en duidelijk communicatie tussen alle actoren.

– *Projectgebied*

Er wordt afgestapt van de vereiste dat een natuurinrichtingsproject voor minstens 90% moet gelegen zijn in VEN of in groen-, park-, buffer- en bosgebieden om ondermeer kavelruil, waarvoor er voldoende geschikte gronden voor de landbouw in het natuurinrichtingsproject moeten opgenomen zijn, zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Op die manier zijn er bijkomende mogelijkheden om milderende maatregelen te voorzien voor de landbouw.

Het is de bedoeling om natuurinrichting te concentreren binnen de groen-, park-, buffer- en bosgebieden (m.i.v. de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden), het VEN en de speciale beschermingszones. De begeleidende maatregelen en inrichtingswerkzaamheden die plaatsvinden buiten de gebieden van artikel 47, § 1, tweede lid, met het oog op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurlijk milieu in de gebieden van artikel 47, § 1, tweede lid, mogen buiten deze gebieden de realisatie van de er geldende bestemmingsvoorschriften, zoals bepaald in de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen, niet onmogelijk maken.

In het geval dat een natuurinrichtingsproject wordt ingesteld in andere gebieden dan deze van artikel

20, 1° en 2° van het Decreet Natuurbehoud, laat de formulering van het eerste lid van paragraaf 1 toe, dat de Vlaamse regering bij besluit deze beslissing overlaat aan de minister bevoegd voor het natuurbehoud.

– *Doelstelling natuurinrichting – toevoegen beheer*

Door het opnemen van het beheer in de doelstelling van natuurinrichting, wordt het treffen van maatregelen voor natuurbeheer binnen het natuurinrichtingsproject zeker gesteld. Zo wordt bijvoorbeeld het uitvoeren van achterstallig beheer of het plaatsen van afsluitingen in het kader van begrazingsbeheer mogelijk gemaakt, alhoewel dit voor de instelling van een natuurinrichtingsproject niet de enige reden kan zijn

– *Natuurinrichtingsmaatregelen*

Artikel 47, § 2 bepaalt de maatregelen die binnen een natuurinrichtingsproject kunnen plaatsvinden. Door deze aanpassing worden een aantal maatregelen verduidelijkt en een aantal nieuwe maatregelen ingevoerd. Bovendien worden bepaalde maatregelen niet langer beperkt tot welbepaalde gebieden. Door deze beperking af te schaffen worden de mogelijkheden van het instrument natuurinrichting vergroot en de uitvoering van de projecten vereenvoudigd.

1. *Kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herverkaveling*

De term kavelruil suggereert een zuivere ruil van kavels zonder aanpassing van de perceelsgrenzen. Uit de parlementaire voorbereidingen blijkt echter dat ook herverkaveling mogelijk is. (Memorie van toelichting, *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1996-1997, nr. 690/1, 20.). Om alle onduidelijkheid en latere betwistingen te vermijden, wordt geopteerd om een verwijzing naar herverkaveling in de bepaling op te nemen.

2. *Tijdelijke beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen*

Het vroegere decreet gebruikt de term “het opleggen van tijdelijke erfdienstbaarheden”. Hiermee worden onder andere bedoeld : het plaatsen van materialen en doorgang verlenen aan personen tijdens de duur van het natuurinrichtingsproject. Deze opgesomde voorbeelden zijn geen erfdienstbaarheden in de strikte zin. Daarnaast scheidt de term “tijdelijke erfdienstbaarheden” verwarring met de nieuwe maatregel betreffende erfdienst-

baarheden vermeld in 13°. Voor de duidelijkheid wordt daarom geopteerd om “het opleggen van tijdelijke erfdienstbaarheden” te vervangen door “tijdelijke beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van het natuurinrichtingsproject”.

3. *Waterhuishoudingswerken en grondwerken*

Het is de bedoeling dat overbodige afwateringen worden afgeschaft en nieuwe afwateringen worden aangelegd. Om dit mogelijk te maken wordt de term “aanpassing van het afwateringspatroon” ingevoegd bij waterhuishoudingswerken. Daarnaast wordt de term reliëfaanpassing bij grondwerken gewijzigd in reliëfwijziging. Reliëfwijziging wordt reeds gebruikt met een bepaalde draagwijdte, m.n. in het kader van de regelgeving ruimtelijke ordening.

4. *Erfdienstbaarheden afschaffen en vestigen*

Een natuurinrichtingsproject kan gepaard gaan met herverkaveling en aanpassing van wegen en wegenpatroon. Hierdoor is het aangewezen de overbodige erfdienstbaarheden af te schaffen en nieuwe erfdienstbaarheden te vestigen.

– *Vergoedingen*

Een decretale grondslag wordt gegeven aan het uitkeren van vergoedingen of onkosten indien een grondeigenaar of -gebruiker een natuurinrichtingsproject geheel of gedeeltelijk uitvoert. Dit betekent in de praktijk dat eventuele omslachtige procedures met openbare aanbesteding, kunnen vermeden worden en dat een extra mogelijkheid wordt gecreëerd om een grondeigenaar of -gebruiker te betrekken bij de uitvoering van een natuurinrichtingsproject.

Artikel 30

Dit artikel voegt een artikel 47bis in, met als doelstelling de aanduiding van de vrederechter als bevoegde rechter voor alle rechtsgedingen betreffende natuurinrichting.

Wat betreft de verdere procedurele regeling wordt verwezen naar het gerechtelijk wetboek.

Volgens het gemene recht is de bevoegde rechter deze van de plaats waar het onroerend goed waarover de betwisting gaat, gelegen is. Dit betekent

dat naargelang de afbakening van een natuurinrichtingsproject er meerdere rechters zouden kunnen bevoegd zijn voor betwistingen binnen éénzelfde natuurinrichtingsproject. Dit is niet wenselijk, noch voor de burgers, noch voor de rechtbanken zelf. Om deze reden wordt de vrederechter van het kanton waarin het grootste gedeelte van het natuurinrichtingsproject is gelegen, bevoegd gemaakt. Bovendien beschikt de vrederechter over de vereiste kennis om deze geschillen te beslechten, aangezien hij ook belast is met geschillen betreffende ruilverkaveling van landeigendommen.

Het Vlaamse Gewest baseert zich voor deze bepaling op artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen die de decreetgever machtigt om een aangelegenheid te regelen waarvoor de federale wetgever in beginsel bevoegd is, indien dit noodzakelijk is voor de uitoefening van haar gewestelijke bevoegdheid. Volgens de rechtspraak van het Arbitragehof kan er beroep gedaan worden op voormeld artikel 10 indien de aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid voor een gedifferentieerde regeling vatbaar is en indien de weerslag van de decretale regeling op die voorbehouden aangelegenheid slechts marginaal is. De voorgestelde wijziging voldoet aan deze voorwaarden.

Artikel 31

De vroegere aparte bespreking van de natuurrichtplannen voor VEN enerzijds en voor IVON of voor de speciale beschermingszones anderzijds wordt niet langer weerhouden omdat de bepalingen voor deze soorten natuurrichtplannen toch grotendeels gelijk zijn en omdat dit een vereenvoudiging van de decreettekst tot gevolg heeft.

Artikel 48 bevat thans alle bepalingen over de inhoud van een natuurrichtplan.

Er wordt ook voorzien dat een natuurrichtplan wordt opgemaakt voor alle gebieden met een groene bestemming, ook wanneer zij niet zijn opgenomen in het VEN, het IVON of in een speciale beschermingszone. Dit heeft als voordeel dat men niet langer afhankelijk is van de afbakeningsprocedure om in deze gebieden – die sowieso een groene bestemming hebben – te starten met een plan en met de uitvoering ervan om op een gestructureerde wijze de natuur te kunnen ontwikkelen. Dit neemt niet weg dat voor deze gebieden altijd een algemene bescherming kan gerealiseerd worden op basis van artikel 13 van het Decreet Natuurbehoud.

Daarnaast wordt de inhoud van het natuurrichtplan thans in het decreet zelf gedetailleerd gere-

geld. Daarbij wordt gezorgd voor een afstemming van de mogelijke maatregelen in een natuurrichtplan met de mogelijke maatregelen die ook los van een natuurrichtplan in de betrokken gebieden kunnen genomen worden. Hierbij wordt expliciet rekening gehouden met randvoorwaarden i.v.m. landschapsinrichting en wordt de bevoegde administratie betrokken. De bepalingen over natuurrichtplannen moeten dan ook samen gelezen worden met de bepalingen waarnaar in dit artikel verwezen wordt (artikelen 25, 28, 29 en 51) alsook met artikel 9, § 2.

Artikel 32

Artikel 49 wordt opgeheven. De vroeger erin voorzien ontheffingsregeling wordt thans vermeld in artikel 56 en zal tevens gedetailleerd geregeld worden door de Vlaamse regering.

Artikel 33

Artikel 50 regelt thans de procedure inzake natuurrichtplannen.

In tegenstelling tot vroeger wordt decretaal bepaald wie het natuurrichtplan moet goedkeuren. De goedkeuring van het natuurrichtplan wordt opgedragen aan de Vlaamse regering, doch het is de bedoeling om de goedkeuringnaargelang de draagwijdte van de betrokken natuurrichtplannen in welomschreven gevallen te delegeren aan de minister bevoegd voor het natuurbehoud.

Het is tevens de bedoeling van de indieners van het voorstel bij de totstandkoming en bij de projectmatige uitvoering van natuurrichtplannen grondeigenaars en -gebruikers niet alleen informatief maar ook participatief te betrekken. Deze betrokkenheid moet niet noodzakelijk op individuele basis gebeuren.

Artikel 34

De wijzigingen in artikel 51 zijn gericht op de omzetting van ondermeer de artikelen 13 t.e.m. 16 van de Habitatrichtlijn en artikel 4, tweede en vierde lid van de Vogelrichtlijn. De wijzigingen pogen een gedeeltelijke oplossing te bieden voor de bezwaren die met betrekking tot soortenbescherming zijn verwoord in de punten 314, 317, 354, 355, 356, 359, 360, 361, 374, 375, 382, 383, 386, 387, 389, 391, 392,

394, 395 en 396 van het Met Redenen Omkleed Advies.

Deze oplossing heeft enkel tot doel om de belangrijkste en meest zwaarwegende opmerkingen van de Europese Commissie op te vangen in het Decreet Natuurbehoud. Een volledige omzetting van deze bepalingen vergt in elk geval een aanvullend uitvoeringsbesluit terzake.

De toevoeging van een nieuw punt 1° in § 1 geeft de Vlaamse regering de mogelijkheid om maatregelen te treffen met het oog op het behoud van de populaties van de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV in een gunstige staat van instandhouding.

In § 2 is een aantal punten toegevoegd.

- De toevoeging van punt 2° heeft betrekking op artikel 12, 1a), van de Habitatrichtlijn en artikel 4, lid 4, van de Vogelrichtlijn. Voor alle duidelijkheid : punt 2° handelt over andere soorten dan deze van de (toe te voegen) Bijlagen I, II, III en IV van het Decreet Natuurbehoud.
- De toevoeging van punt 3° heeft betrekking op artikel 4, lid 2, van de Vogelrichtlijn.
- De toevoeging van punt 4° heeft betrekking op artikel 12, 1b), van de Habitatrichtlijn.
- De toevoeging van punt 5° heeft betrekking op artikel 12, 1c), van de Habitatrichtlijn. In het kader van vereenvoudiging wordt niet geopteerd voor het letterlijke overnemen van de Habitatrichtlijn, wel voor het gebruik van de definitie van woongebieden.
- De toevoeging van punt 6° heeft betrekking op artikel 13, 1a), van de Habitatrichtlijn.
- De toevoeging van punt 7° heeft betrekking op artikel 14, lid 2, van de Habitatrichtlijn.
- De toevoeging van punt 8° heeft betrekking op artikel 15 van de Habitatrichtlijn.
- De toevoeging van punt 9° heeft betrekking op artikel 14, lid 2, van de Habitatrichtlijn.

Belangrijk is de toevoeging dat de Vlaamse regering nadere regels dient vast te stellen, zodat een uitvoeringsbesluit op basis van dit artikel nodig is.

De kleine wijzigingen en toevoegingen in § 2 zijn vooral het gevolg van het vrijwel letterlijk overnemen uit de Habitatrichtlijn :

- de toevoeging “voor persoonlijke of commerciële doeleinden” heeft te maken met de punten 314 en 317 van het met redenen omkleed advies van de Europese Commissie, waarbij wordt gesteld dat artikel 4 van het koninklijk besluit van 16 februari 1976 houdende maatregelen ter bescherming van bepaalde in het wild groeiende plantensoorten, niet conform de bepaling is van het in artikel 13, lid 1, sub a), van de Habitatrichtlijn bedoelde verbod, dat niet beperkt is tot handelingen met handelsdoeleinden ;
- de toevoeging “onttrekken, het gebruik van bepaalde middelen voor het vangen en doden” is een invulling van artikel 15a), van de Habitatrichtlijn ;
- de toevoegingen “het ruilen” en “of in ruil aanbieden” is de facto de omzetting van artikel 13, 1b), van de Habitatrichtlijn.

Ook in deze § 2 is de toevoeging dat “de Vlaamse regering nadere regels dient vast te stellen” opgenomen.

Artikel 35

De aanvulling van artikel 53 zet artikel 22, c van de Habitatrichtlijn om intern recht. Overeenkomstig deze bepaling verbinden de lidstaten zich ertoe om zich in te zetten voor bevolkingseducatie en algemene voorlichting aangaande de noodzaak wilde dier- en plantensoorten te beschermen en hun habitats en de natuurlijke habitats in stand te houden.

Artikel 36

De afwijkingsmogelijkheden voorzien in artikel 56 gelden voor alle verbodsbepalingen in het Decreet Natuurbehoud en voor alle uitvoeringsbepalingen van het decreet Natuurbehoud. Een natuurrichtplan kan beschouwd worden als een uitvoeringsbepaling van het decreet zodat de afwijkingsmogelijkheden voorzien in artikel 56 ook gelden voor natuurrichtplannen. Om deze reden werd artikel 49, dat handelde over de ontheffingsmogelijkheid van een natuurrichtplan, opgeheven. Wel werd in artikel 56 de afwijking omwille van natuureducatie

toegevoegd aangezien ook deze afwijkingsmogelijkheid voorzien was in artikel 49.

Het tweede lid van artikel 56 wil voorkomen dat er wordt afgeweken van verbodsbepalingen die eigenlijk voortvloeien uit internationale rechtsregels en dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de soorten van Bijlage III van het Decreet Natuurbehoud.

De afwijkingsmogelijkheden in dit artikel gelden ook voor de verbodsbepalingen in artikel 25. Een afwijking op een dergelijk verbod kan zowel door de Vlaamse regering, zijn gemachtigde of door de administratie bevoegd voor het natuurbehoud (artikel 25 § 3, 2°) verleend worden.

Artikel 37

Artikel 57bis beoogt bepaalde personen te machtigen om ten behoeve van het natuurbehoud terreinen te betreden om de nodige onderzoeken te kunnen verrichten. Het gaat in de eerste plaats om wetenschappelijk onderzoek betreffende de toestand van de natuur uitgevoerd door het Instituut voor Natuurbehoud, dat daartoe opdracht heeft op grond van dit decreet.

Artikel 38

Om mogelijke discussies terzake te vermijden werd in artikel 62 uitdrukkelijk opgenomen dat “alle maatregelen” ook verzegeling en inbeslagname inhouden. Daarnaast werd deze bevoegdheid uitgebreid naar de uitvoering van een beschikking in kortgeding. Beide wijzigingen komen overeen met de huidige regeling in de regelgeving met betrekking tot de ruimtelijke ordening.

Artikelen 39 en 40

Artikel 39 voegt een wijzigingsbepaling toe aan het Decreet Natuurbehoud. Deze bepaling, vervat in art. 75, wijzigt art. 3, § 1, eerste lid, 3°, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 16 maart 1968 (: de Wegverkeerswet). De huidige bepaling van het vermelde onderdeel van artikel 3 van de wegverkeerswet werd ingevoerd door art. 49 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, waar-

door die als volgt luidt : “3° voor het openbaar verkeer openstaande wegen in Staatsbossen, natuur- en bosreservaten”. Krachtens het aldus gewijzigde art. 3 van de Wegverkeerswet stelt de Minister van Landbouw (thans : de gewestminister bevoegd voor het natuurbehoud) de aanvullende verkeersreglementen vast die betrekking hebben op voor het openbaar verkeer openstaande wegen in Staatsbossen, natuur- en bosreservaten, na ze ter advies voorgelegd te hebben aan de betrokken gemeenteraden of aan de overeenkomstig art. 7, eerste lid, van de Wegverkeerswet opgerichte raadgevende commissies. Art. 49 van de wet op het natuurbehoud werd niet opgeheven door het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Wel heeft het bosdecreet van 13 juni 1990, zoals gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999, art. 3, § 1, eerste lid, 3°, van de wegverkeerswet impliciet gewijzigd. Indien die voor het openbaar verkeer openstaande wegen boswegen zijn in de zin van art. 4, punt 9, van het Bosdecreet, dan kan de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud daar geen aanvullend verkeersreglement (met federale gebods- of verbodsborden) meer voor vaststellen. Voor de overige (: de voor het openbaar verkeer wèl belangrijke) openbare wegen in een Staatsbos of bosreservaat kan de bedoelde minister nog steeds, evenals voor die in een natuureservaat, aanvullende verkeersreglementen vaststellen.

Gelet op de aanvulling van art. 13, § 1, 6°, Decreet Natuurbehoud met de onder artikel 5, eerste punt, voorgestelde tekst, zal de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud, in de toekomst enkel nog aanvullende verkeersreglementen kunnen vaststellen voor de voor het openbaar verkeer openstaande wegen in de in art. 3, § 1, eerste lid, 3°, van de wegverkeerswet genoemde terreinen indien het géén voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen zijn in de zin van art. 13, § 1, nieuw 6°, van het Decreet Natuurbehoud.

Wat de openbare wegen betreft die wel voor het verkeer belangrijk zijn, dringt zich echter een aanpassing op van art. 3, § 1, eerste lid, 3°, van de wegverkeerswet in functie van de huidige ontwikkelingen in het milieubeleid. Waar de oude wet op het natuurbehoud de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud de mogelijkheid heeft gegeven voor die wegen (en voor de andere ingedeelde openbare wegen) aanvullende verkeersreglementen vast te stellen voor de ‘Staatsbossen’ en de ‘natuur- en bosreservaten’, dient die mogelijkheid thans ook en in de eerste plaats gecreëerd te worden voor het VEN of onderdelen van het VEN,

gelet op het uitzonderlijke belang dat aan die gebieden gegeven wordt op het vlak van het natuurbehoud. De nieuwe aanpassing van art. 3, § 1, eerste lid, 3°, maakt het de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud mogelijk om voor nagevoegde dezelfde gebieden waarvoor de Vlaamse regering thans bevoegd wordt een toegankelijkheidsregeling uit te vaardigen met eigen, gewestelijke signalisatieborden langs de voor het verkeer *minder* belangrijke openbare wegen, aanvullende verkeersreglementen uit te vaardigen voor plaatsing van federale gebods- of verbodsborden langs openbare wegen die wél voor het verkeer belangrijk zijn.

Het begrip ‘Staatsbossen’, ingevoegd in art. 3, § 1, eerste lid, 3°, door art. 49 van de wet op het natuurbehoud, wordt vervangen door de thans gangbare term ‘domeinbossen’ uit het bosdecreet van 13 juni 1990. Beide termen stemmen evenwel niet volledig overeen met elkaar. De term ‘Staatsbossen’ verwijst naar alle waarschijnlijkheid naar de bossen eigendom van de Staat (thans, in zoverre reeds overgedragen : de bossen eigendom van de Gewesten). In het Vlaamse Gewest wordt als beheerscategorie echter niet gewerkt met Staats- of Gewestbossen, wel met ‘domeinbossen’. Dit zijn de openbare bossen waarvan het volledig beheer werd toevertrouwd aan het Bosbeheer (: definitie van art. 4, punt 10, Bosdecreet), d.i. de functionele dienst die door de Vlaamse regering wordt belast met het beheer van de bossen (: definitie van art. 4, punt 6, Bosdecreet).

Wat de bosreservaten betreft, wordt eveneens verwezen naar het Bosdecreet omdat deze categorie van reservaten thans daarin wordt geregeld, in tegenstelling tot vroeger. In 1973 werd de categorie van de bosreservaten n.l. ingesteld, naast die van de natuurreservaten, door de wet op het natuurbehoud.

Artikel 41

Het aan het Decreet Natuurbehoud toegevoegde artikel 77 beoogt tevens de verplichting tot de in artikel 36ter §§ 3 tot 6 bedoelde passende beoordeling van vergunningsplichtige activiteiten en van plannen en programma’s ook van toepassing te stellen op de 16 zgn. niet-integrale vogelrichtlijngebieden, aangewezen bij het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988, en dit voor de volledige perimeter van de zones die in de vermelde bijlagen van dat besluit zijn opgenomen. De met de passende beoordeling verband houdende verplichting om vergunningen slechts toe te staan en plan-

nen of programma’s slechts goed te keuren indien het vaststaat dat deze geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone zullen veroorzaken, geldt t.a.v. die 16 vogelrichtlijngebieden uiteraard op dezelfde wijze, evenals de bepalingen omtrent de voorwaarden waaronder daarvan kan worden afgeweken. De bepaling van art. 77 geldt niet t.a.v. de bestemmingsgebieden en de habitats die voor elk van die 16 vogelrichtlijngebieden in het genoemde besluit zijn aangewezen als speciale beschermingszones. Daarop zijn vanzelfsprekend alle bepalingen van artikel 36ter onverkort van toepassing, net als op de 7 zgn. integrale vogelrichtlijngebieden, waarvan het gehele gebied binnen de perimeter van de zones uit de bijlagen 1 tot en met 7 van het besluit van 17 oktober 1988 is aangewezen als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn.

Artikel 42

Voor dit artikel wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 25 (zie de commentaar bij artikel 36ter, § 1, van het Decreet Natuurbehoud).

Artikel 43

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 44

De wijziging poogt het Bosdecreet in overeenstemming te brengen met de nieuwe definitie van habitat uit het Decreet Natuurbehoud. Om volledig in overeenstemming te zijn met de definitie van habitat uit het decreet Natuurbehoud, had artikel 18 van het Bosdecreet al aangepast moeten zijn. Het is evident dat onder “habitat” de inhoud verstaan moet worden zoals gedefinieerd in het Decreet Natuurbehoud.

Artikel 45

Deze wijziging is erop gericht om de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het bijzonder artikel 6 leden 1 en 2, van de Habitatrichtlijn, ook naar het bosbeheer bij openbare bossen en bosreservaten toe te concretiseren.

De term ‘speciale beschermingszone’ moet begrepen worden in de zin van het Decreet Natuurbehoud.

Artikel 46

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 47

Deze wijziging is erop gericht om de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het bijzonder artikel 6, leden 1 en 2, van de Habitatrichtlijn, ook naar het landschapsbeheer toe te concretiseren, voor zover het landschapsbeheer plaats vindt binnen die gebieden waarvoor volgens artikel 48 van het Decreet Natuurbehoud een natuurrichtplan moet opgesteld worden. Deze wijziging komt tevens tegemoet aan de bezwaren verwoord in de punten 79, 83, 84, 85, 87, 88, 89 en 90 van het Met Redenen Omkleed Advies, onder meer de verplichting voor de bevoegde administratie om bij een (om het even welk) beheersplan uit te gaan van de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats en de soorten die in die gebieden voorkomen.

Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de beheersplannen en de besluiten tot bescherming van een landschap die worden goedgekeurd vóór of na de inwerkingtreding van het natuurrichtplan : de beheersplannen en de besluiten tot bescherming van een landschap, die later dan het natuurrichtplan worden goedgekeurd moeten dadelijk met dat natuurrichtplan in overeenstemming zijn ; de beheersplannen en de besluiten tot bescherming van een landschap , die voordien werden goedgekeurd moeten binnen een termijn van twee jaar aangepast worden. Deze laatste bepaling beoogt een evenwicht te vinden tussen de verplichtingen volgend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn enerzijds en de rechtszekerheid van de betrokken burgers anderzijds.

Artikel 48

Deze wijziging is erop gericht om de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het bijzonder artikel 6, leden 1 en 2, van de Habitatrichtlijn, ook naar de landinrichting toe te concretiseren.

Artikel 49, 50 en 51

Deze wijziging is erop gericht om de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het bijzonder artikel 6, leden 1 en 2, van de Habitatrichtlijn, ook naar de ruilverkaveling toe te concretiseren.

Artikel 52

Deze wijziging is erop gericht om de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het bijzonder artikel 6, lid 2, van de Habitatrichtlijn, ook naar de milieuvergunning toe te concretiseren.

Artikel 53 en 54

In artikel 15ter en 15sexies van het Mestdecreet werd verwezen naar de artikelen 48 en 50 van het Decreet Natuurbehoud om te verwijzen naar de natuurrichtplannen respectievelijk voor het VEN of voor het IVON en “de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale verdragen, overeenkomsten of richtlijnen” (deze laatste zinsnede is een letterlijk citaat uit het oorspronkelijke artikel 50). Aangezien de natuurrichtplannen voor alle gebieden thans behandeld worden in artikel 48, kan een verwijzing naar de artikelen 48 of 50 niet meer gebruikt worden om aan te duiden welke natuurrichtplannen bedoeld worden zodat de gebieden waarop de natuurrichtplannen betrekking hebben thans letterlijk benoemd worden.

In artikel 15ter en 15sexies werd ook verwezen naar de artikelen 25 en 26 van het Decreet Natuurbehoud. Door de ineenvoeging van de artikelen 25 en 26 volstaat thans de verwijzing naar artikel 25.

Isabel VERTRIEST

Jacky MAES

Patrick LACHAERT

Jos BEX

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° punt 4° wordt vervangen door wat volgt :

"4° habitat : een natuurlijke habitat en/of een habitat van een soort waarbij

- "een natuurlijke habitat" een geheel natuurlijke of halfnatuurlijke land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken is ;
- "een habitat van een soort" een door specifieke abiotische en biotische elementen bepaald natuurlijk milieu is waarbij de soort tijdens één van de fasen van zijn biologische cyclus leeft. Hiertoe behoren ook de woongebieden van een vogelsoort, zijnde : de rustplaatsen in de trekzones, de voortplantings-, broed- en foerageergebieden evenals de rui- en overwinteringsgebieden ;" ;

2° in 6° wordt het woord "bosjes" geschrapt ;

3° aan 10° worden na de woorden "naar een zo groot mogelijke biologische diversiteit in de natuur" de volgende woorden toegevoegd : "en naar een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten" ;

4° er worden een 30°, 31°, 32°, 33°, 34°, 35°, 36°, 37°, 38°, 39°, 40°, 41°, 42°, 43°, 44°, 45° en 46° toegevoegd, die luiden als volgt :

“30° Bosdecreet : het bosdecreet van 13 juni 1990 ;

31° code voor goede natuurpraktijk : richtlijnen inzake natuurbeheer met het oog op het respecteren van het standstill-beginsel ;

32° Habitatrichtlijn : Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de in-

standhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna ;

33° huiskavel : kadastraal perceel of kadastrale percelen die ofwel behoren bij een vergunde woning ofwel behoren bij de stal of stallen van de landbouw- en/of veeteeltinrichting zoals bedoeld in het mestdecreet en met de vergunde woning, stal of stallen een ononderbroken geheel vormen ; de begrenzing van de huiskavel vindt plaats op basis van een duidelijk herkenbaar specifiek gebruik of op basis van een in het landschap duidelijk herkenbaar element ;

34° instandhouding : het geheel van maatregelen die nodig zijn voor het behoud of herstel van habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding.

Deze staat van instandhouding van een habitat wordt als gunstig beschouwd wanneer :

- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen ;
- de nodige specifieke structuur en functies voor behoud op lange termijn bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan ;
- de staat van instandhouding van de voor die habitat gunstige typische soorten gunstig is.

Deze staat van instandhouding en de staat van instandhouding van een soort wordt als gunstig beschouwd wanneer :

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog altijd een levensvatbare component is van de habitat waarin de soort voorkomt en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven ;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden ;
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

- 35° Mestdecreet : het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen ;
- 36° natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone : het geheel van biotische en abiotische elementen, samen met hun ruimtelijke en ecologische kenmerken en processen, die nodig zijn voor de instandhouding van
- a) de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten waarvoor de betreffende speciale beschermingszone is aangegeven en
- b) de soorten vermeld in de bijlage III ;
- 37° natuurrichtplan : een plan dat aangeeft wat op vlak van natuurbehoud voor een specifiek gebied wordt beoogd en waarin de instrumenten en maatregelen zijn opgenomen die al dan niet projectmatig verlopen, om de beoogde doelstellingen op het vlak van het natuurbehoud te realiseren. Het plan komt tot stand en wordt uitgevoerd met medewerking van eigenaars of grondgebruikers ;
- 38° plan of programma : een document waarin beleidsvoornemens, beleidsontwikkelingen of grootschalige overheids-, particuliere of gemengde activiteiten worden aangekondigd en dat wordt opgemaakt en vastgesteld, gewijzigd of herzien op initiatief of onder toezicht van het Vlaamse Gewest, de provincies, de intercommunales, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en/of de gemeenten, en/of van de federale overheid of waarvoor medefinanciering voorzien is door de Europese Gemeenschap of door het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de internationale samenwerking, voor zover het voorgenomen plan of programma aanzienlijke milieu- of veiligheidseffecten kan hebben op het grondgebied van het Vlaamse Gewest ;
- 39° plan-MERrichtlijn : Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's ;
- 40° speciale beschermingszone : gebied aangegeven door de Vlaamse regering in toepassing van de Vogelrichtlijn of van de Habitatrichtlijn ;
- 41° staat van instandhouding van een habitat : de som van de invloeden die op de betrokken habitat en de daar voorkomende typische soorten inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de natuurlijke verspreiding, de structuur en de functies van die habitat of die van invloed kunnen zijn op het voortbestaan op lange termijn van de betrokken typische soorten in het Vlaamse Gewest ;
- 42° staat van instandhouding van een soort : het effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort in het Vlaamse Gewest ;
- 43° vergunningsplichtige activiteit : een activiteit waarvoor op grond van een wet, decreet of besluit, een vergunning, toestemming of machtiging vereist is ;
- 44° Vogelrichtlijn : Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand ;
- 45° wijzigingsdecreet xx.yy.2002 : decreet van xx.yy.2002 houdende de wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen.”.

Artikel 3

Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 7

Het onder artikel 6 bedoelde beleid is gericht op het nemen van alle maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

Onverminderd wat bepaald wordt in het eerste lid, wordt in de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.”.

Artikel 4

Artikel 9 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 9

§ 1. De maatregelen bedoeld in artikel 8, artikel 13, artikel 36ter, §§ 1, 2 en 5, tweede lid en Hoofdstuk VI kunnen beperkingen opleggen maar, met uitzondering van de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 voor zover deze expliciet zijn opgenomen in een goedgekeurd natuurrichtplan, evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen.

De maatregelen bedoeld in het eerste lid beogen de instandhouding van de natuur en kunnen onder meer de bescherming bevatten van de bestaande natuur en natuurelementen, zoals habitats, holle wegen, houtkanten, poelen, waterrijke gebieden, heiden en historisch permanent grasland, ongeacht waar de natuur en de natuurelementen zich bevinden.

De in het eerste lid vermelde maatregelen kunnen de landbouwbedrijfsvoering en het teeltplan niet regelen in agrarische gebieden, landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang of ecologische waarde, agrarische gebieden met bijzondere waarde en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, tenzij in de volgende gevallen :

1° voor de uitvoering van maatregelen bedoeld in artikel 36ter §§ 1 en 2 ;

2° binnen het VEN ;

3° voor wat betreft het historisch permanent grasland gelegen binnen :

- de valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang of ecologische waarde, agrarische gebieden met bijzondere waarde of de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening ;
- het IVON ;
- de beschermde duingebieden aangeduid krachtens artikel 52 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen ;
- de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

§ 2. Behoudens andersluidende bepaling kunnen de maatregelen bedoeld in artikel 13, § 1, artikel 25, § 1, eerste lid, artikel 28, § 1, artikel 36ter, §§ 1 en 2, artikel 48, § 3, en artikel 51 :

1° gericht zijn op het stimuleren van maatregelen op het vlak van natuurbehoud en soortenbehoud ;

2° het uitvoeren van een activiteit verbieden ;

3° voorwaarden aan een activiteit opleggen ;

- 4° gebodsbepalingen aan een overheid opleggen ;
- 5° de verplichting bevatten voor een overheid tot het nemen van maatregelen op het vlak van natuurbeheer voor terreinen en waterlopen die deze in eigendom, gebruik of beheer heeft.

De maatregelen bedoeld in artikel 13, § 1, artikel 25, § 1, eerste lid, artikel 28, § 1, artikel 36ter, §§ 1 en 2, en artikel 51 kunnen tevens bevatten :

- 1° het afhankelijk maken van een activiteit van het verkrijgen van een voorafgaande schriftelijke vergunning, toestemming of machtiging ;
- 2° het onderwerpen van een activiteit aan een voorafgaande, schriftelijke melding of kennisgeving.

De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan tevens tegen vergoeding gebodsbepalingen opleggen, al dan niet kaderend binnen een natuurrichtplan, aan de particuliere grondeigenaars of -gebruikers in :

- 1° het VEN ;
- 2° een speciale beschermingszone in zoverre het maatregelen betreft zoals bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 ;
- 3° de overige gebieden die afgebakend zijn volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen."

Artikel 5

Aan artikel 13 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° aan artikel 13, § 1, 6°, van hetzelfde decreet wordt na de woorden "een natuurlijk milieu" een bepaling toegevoegd die luidt als volgt :
- ", met inachtneming van het bepaalde in artikel 35, § 1. Voor de natuurreservaten en het VEN of onderdelen van het VEN houdt dit eveneens het regelen in van de toegang tot de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen. Worden beschouwd als voor het verkeer minder belangrijke openbare

wegen : alle openbare of gedeelten van openbare wegen liggend in de natuurreservaten of het VEN, met uitzondering van de openbare wegen die ingericht zijn voor het gewone gemotoriseerde verkeer voor zover deze in hoofdzaak bestemd zijn als doorgangsweg. De toegang tot deze wegen kan slechts wettig worden aangeduid in de vorm en op de wijze zoals bepaald door de Vlaamse regering." ;

- 2° aan artikel 13 worden nieuwe §§ 4 tot 6 toegevoegd, die luiden als volgt :

"§ 4. Onverminderd de bepalingen van § 3 wordt het wijzigen van de vegetatie of het geheel of gedeeltelijk wijzigen van kleine landschapselementen of de vegetatie ervan, voor zover de Vlaamse regering die wijzigingen niet verbiedt, afhankelijk gemaakt van het verkrijgen van een vergunning. Het gaat daarbij om de volgende gebieden :

- 1° de groengebieden, de parkgebieden, de buffergebieden, de bosgebieden, de natuurontwikkelingsgebieden, de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of waarde, de agrarische gebieden met bijzondere waarde en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening ;
- 2° de beschermde duingebieden, aangeduid krachtens artikel 52 van de wet van 12 juli 1973, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen ;
- 3° de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

De Vlaamse regering kan bepalen welke activiteiten een wijziging zijn van de vegetatie of van kleine landschapselementen of van de vegetatie ervan.

§ 5. Onverminderd de bepalingen van §§ 3 en 4, wordt het geheel of gedeeltelijk wijzigen van kleine

landschapselementen of de vegetatie ervan, voor zover de Vlaamse regering die wijzigingen niet verbiedt, tevens afhankelijk gemaakt van het verkrijgen van een vergunning in de volgende gebieden :

- 1° de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden en de agrarische gebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening ;
- 2° het IVON.

§ 6. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen inzake vrijstelling van de vergunningsplicht, bedoeld in §§ 4 en 5, voor zover uitdrukkelijk voldaan wordt aan de zorgplicht opgelegd door artikel 14 en, in voorkomend geval, voldaan is aan de bepalingen van artikel 16, §§ 1 tot 3 inzake het tegengaan van vermijdbare schade wanneer :

- 1° voor de vermelde activiteit op grond van wetten, decreten of besluiten een vergunning of toestemming van de overheid verleend is, na advies van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud ;
- 2° de activiteit geregeld is in goedgekeurde plannen of projecten die nader zijn bepaald door de Vlaamse regering ;
- 3° het huiskavels met een maximale grootte van 3 ha betreft ;
- 4° het normale onderhoudswerken betreft.”.

Artikel 6

Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 14

Iedereen die handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, en die weet of redelijkerwijze kan vermoeden dat de natuurelementen in de onmiddellijke omgeving daardoor kunnen worden vernietigd of ernstig geschaad, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevegd om de vernietiging of de schade te voorkomen, te beperken of indien dit

niet mogelijk is te herstellen of eventueel te compenseren en in die volgorde.

De Vlaamse regering kan een code van goede natuurpraktijk vaststellen die de in het voorgaande lid bedoelde zorgplicht verduidelijkt.”.

Artikel 7

In artikel 15 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel 8

Artikel 16 van hetzelfde decreet worden vervangen door wat volgt :

"Artikel 16

§ 1. In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er door het opleggen van voorwaarden of het weigeren van de vergunning of toestemming geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan. Wanneer een activiteit onvermijdbare schade kan veroorzaken, legt de betrokken overheid voorwaarden op om de schade te beperken, of indien ook dit niet mogelijk is, om de schade te herstellen of eventueel om de schade te compenseren.

§ 2. Een activiteit waarvoor een kennisgeving of melding aan de overheid vereist is, kan enkel uitgevoerd worden indien geen vermijdbare schade kan ontstaan en voor zover de aanvrager zich in voorkomend geval gedraagt naar de code van goede natuurpraktijk.

De kennisgever dient aan te tonen dat de activiteit geen vermijdbare schade kan veroorzaken. Wanneer de kennisgever dit niet gedaan heeft dient de betrokken overheid zelf te onderzoeken of de activiteit vermijdbare schade kan veroorzaken. Indien dit het geval is of indien de code van goede natuurpraktijk niet wordt nageleefd, wordt dit door de overheid aan de kennisgever medegedeeld bij ter post aangetekende brief binnen de eventuele wachtermijn voor het uitvoeren van de activiteit voorzien in de wetgeving in kader waarvan de kennisgeving of de melding gebeurt of bij gebreke daaraan binnen dertig dagen na de kennisgeving of de melding. De kennisgever mag pas starten met

de uitvoering van de betrokken activiteit wanneer voormelde termijn verstreken is zonder dat hij een voormeld bericht van de overheid heeft ontvangen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de toepassing van deze paragraaf.

§ 3. De Vlaamse regering kan voor bepaalde activiteiten of categorieën van activiteiten, voor bepaalde habitats of ecologische processen, of voor bepaalde soortengroepen, richtlijnen geven voor het beoordelen van het vermijdbare of onvermijdbare karakter van de activiteit en voor het opleggen van voorwaarden, herstelmaatregelen en compenserende maatregelen.”.

Artikel 9

Aan artikel 17 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Elke GEN of GENO die de Vlaamse regering in overdruk afbakt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, wordt van rechtswege beschouwd als een GEN of GENO in de zin van dit decreet.

Een volgens artikel 21 vastgesteld afbakeningsplan wordt van rechtswege opgeheven voor het onderdeel waarvoor nadien een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in werking treedt dat aan dit onderdeel een bestemming geeft waardoor dit laatste niet meer krachtens artikel 20 van dit decreet zou kunnen worden aangeduid als GEN of GENO. Het aldus opgeheven onderdeel van het afbakeningsplan herneemt zijn rechtskracht indien en in de mate het bedoelde ruimtelijk uitvoeringsplan door de Raad van State wordt geschorst of vernietigd.”.

Artikel 10

In artikel 20 van hetzelfde decreet worden 1° en 2° vervangen door wat volgt :

1° als GEN kunnen worden aangeduid : : de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied of wachtbekken, militaire domeinen en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg

of ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, de speciale beschermingszones en de beschermde duingebieden aangeduid krachtens artikel 52 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, toegevoegd bij decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen ter bescherming van de kustduinen ;

2° als GENO kunnen worden aangeduid de in 1° vermelde gebiedscategorieën, alsmede :

- de ontginningsgebieden en ermee vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening voor zover zij één van de in 1° genoemde bestemmingen als nabestemming hebben ;
- de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of ecologische waarde, de agrarische gebieden met bijzondere waarde, de bosuitbreidingsgebieden en de natuurontwikkelingsgebieden, en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden, aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.”.

Artikel 11

Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 21

§ 1. Voor de afbakening van een GEN of GENO stelt de Vlaamse regering een ontwerp van afbakeningsplan op, al dan niet in samenwerking met natuurlijke personen dan wel publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen.

§ 2. De Vlaamse regering kan de nadere regels vastleggen inzake de te volgen procedures.

§ 3. De Vlaamse regering stelt het ontwerp van afbakeningsplan voorlopig vast.

§ 4. Vanaf de voorlopige vaststelling van het ontwerp van afbakeningsplan zijn de reglementaire bepalingen van artikel 25 van toepassing.

§ 5. De Vlaamse regering onderwerpt het ontwerp van afbakeningsplan aan een openbaar onderzoek dat binnen 30 dagen na de voorlopige vaststelling wordt aangekondigd door aanplakking in elke gemeente waarop het ontwerpplan geheel of gedeeltelijk betrekking heeft, door een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die in het Gewest worden verspreid.

Deze aankondiging vermeldt minstens :

- 1° de gemeenten waarop het ontwerpplan geheel of gedeeltelijk betrekking heeft ;
- 2° waar het ontwerpplan ter inzage ligt ;
- 3° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;
- 4° het adres waar de opmerkingen en bezwaren, vermeld in § 8 dienen toe te komen of kunnen worden afgegeven, en de vermelding dat opmerkingen en bezwaren ook kunnen worden afgegeven op het gemeentehuis van de gemeenten waarop de bedoelde vaststelling geheel of gedeeltelijk betrekking heeft.

§ 6. Na de aankondiging wordt het ontwerpplan gedurende 60 dagen ter inzage gelegd in het gemeentehuis van elke betrokken gemeente.

§ 7. De bezwaren en opmerkingen worden uiterlijk de laatste dag van de termijn van het openbaar onderzoek aan de Minaraad toegezonden bij een ter post aangetekende brief of afgegeven tegen ontvangstbewijs.

De bezwaren en opmerkingen kunnen ook uiterlijk de laatste dag van die termijn aan het gemeentehuis van elke gemeente bedoeld in § 6 worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of mondeling worden meegedeeld aan de burgemeester of zijn gemachtigde ambtenaar die hiervan een proces-verbaal opmaakt. De gemeente bezorgt in dat geval uiterlijk de derde werkdag na het openbaar onderzoek de bezwaren en opmerkingen aan de Minaraad. Met bezwaren en opmerkingen die laattijdig aan de Minaraad worden bezorgd, moet geen rekening worden gehouden. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het ontvangen en bijhouden van bezwaren en opmerkingen door de gemeente en met betrekking tot de wijze waarop deze aan de Minaraad worden bezorgd.

§§ 8. De Minaraad coördineert alle bezwaren en opmerkingen en brengt binnen 60 dagen na het

einde van het openbaar onderzoek gemotiveerd advies uit bij de Vlaamse regering.

Dit advies bevat desgevallend een meerderheids- en een minderheidsstandpunt.

Op gemotiveerd verzoek van de Minaraad binnen een termijn van 15 dagen na het einde van het openbaar onderzoek beslist de Vlaamse regering over de verlenging met 60 dagen van de termijn van 60 dagen waarbinnen de Minaraad zijn advies diende uit te brengen.

Bij gebrek aan een beslissing binnen een termijn van 15 dagen na ontvangst van het verzoek wordt de verlenging geacht te zijn toegekend.

§ 9. De Vlaamse regering stelt binnen 180 dagen na de begindatum van het openbaar onderzoek, of 240 dagen in geval van verlenging van de termijn vermeld in § 8, het plan definitief vast.

Het definitief vastgestelde plan wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. Het plan treedt in werking 14 dagen na zijn bekendmaking.”.

Artikel 12

Artikelen 22 en 23 van hetzelfde decreet worden opgeheven.

Artikel 13

In artikel 25 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 1. De administratieve overheid neemt de nodige maatregelen om in GEN, bij voorrang ten opzichte van de andere functies in het gebied en in GENO, rekening houdend met de overige functies in het gebied, de natuur en het natuurlijk milieu te behouden, te herstellen en te ontwikkelen.

Naast de maatregelen vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 4 van dit hoofdstuk en hoofdstuk VI en onverminderd hetgeen bepaald wordt in het eerste lid, hebben deze maatregelen betrekking op :

- 1° het bevorderen van een natuurgerichte bosbouw en het instellen van bosreservaten, in overeenstemming met de bepalingen van het bosdecreet ;
 - 2° het behouden, herstellen en/of op natuurelementen met een hoge natuurkwaliteit afstemmen van de waterhuishouding, ondermeer de waterkwaliteit, de waterkwantiteit en de natuurlijke structuur van de waterlopen en hun randzones, zonder dat dit disproportionele gevolgen heeft op de omliggende gebieden ;
 - 3° het beschermen van de insijpelingsgebieden van het grondwater ;
 - 4° het behouden en herstellen van het microreliëf en de structuur van het landschap ;
 - 5° het recreatieve medegebruik ;
 - 6° het agrarisch medegebruik ;
 - 7° het beheer van de natuurwaarden gedurende of na afloop van de economische of andere activiteiten die in het gebied plaatsvinden.” ;
- 2° § 2 wordt opgeheven ;
- 3° In § 3 worden na de woorden "de GEN" de woorden "en de GENO" ingevoegd.

Artikel 14

Artikel 26 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 15

In hetzelfde decreet wordt onder “Afdeling 2. Het Vlaams Ecologisch Netwerk” een artikel 26bis ingevoegd dat luidt als volgt :

" Artikel 26bis

§ 1. De overheid mag geen toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken.

Als voor een activiteit een kennisgeving of melding aan de overheid vereist is, dient door de kennisgever worden aangetoond dat de activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken. Wanneer de kennisgever dit niet gedaan heeft, dient de betrokken overheid zelf te onderzoeken of de activiteit onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken. Wanneer dit het geval is, wordt dit door de overheid aan de kennisgever medegedeeld bij ter post aangetekende brief binnen de eventuele wachtermijn voor het uitvoeren van de activiteit voorzien in de wetgeving in kader waarvan de kennisgeving of de melding gebeurt of bij gebreke daarvan binnen dertig dagen na de kennisgeving of melding. De kennisgever mag pas starten met de uitvoering van de betrokken activiteit wanneer voormelde termijn verstreken is zonder dat hij een voormeld bericht van de overheid heeft ontvangen.

De Vlaamse regering kan bepalen hoe moet aangetoond worden dat een activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken.

§ 2. De in § 1 bedoelde overheid vraagt in de gevallen bedoeld in § 1 advies aan de dienst bevoegd voor het natuurbehoud over de vraag of de betrokken activiteit onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken.

De Vlaamse regering kan de nadere regels vastleggen met betrekking tot de procedure die moet nageleefd worden voor het vragen van het advies.

§ 3. In afwijking van § 1 kan een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken, bij afwezigheid van een alternatief, toch worden toegelaten of uitgevoerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. In dat geval dienen alle schadebeperkende en compenserende maatregelen genomen te worden.

Degene die de aanvraag, de kennisgeving of de melding bedoeld in § 1 gedaan heeft en die respectievelijk een weigering of een bericht zoals bedoeld in § 1, tweede lid van de betrokken overheid heeft ontvangen, richt tot deze overheid een verzoek tot het toepassen van de in deze paragraaf bedoelde afwijkingsmogelijkheid.

De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor deze aanvragen en voor het behandelen ervan.

De Vlaamse regering oordeelt over het bestaan van dwingende redenen van groot openbaar be-

lang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.”.

Artikel 16

Aan artikel 27 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° De eerste twee leden worden § 1 ;
- 2° De overige leden worden § 2 ;
- 3° In de nieuwe § 2, 1°, worden de woorden "artikel 20, 2°" vervangen door de woorden "artikel 20" ;
- 4° er wordt een nieuwe § 3 toegevoegd die luidt als volgt :

"§ 3. Elk natuurverwevingsgebied dat de Vlaamse regering in overdruk afbakt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, wordt van rechtswege beschouwd als natuurverwevingsgebied in de zin van dit decreet.

Elk natuurverbindingsgebied of met dit gebied vergelijkbaar gebied dat de Bestendige Deputatie afbakt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan, wordt van rechtswege beschouwd als natuurverbindingsgebied in de zin van dit decreet.

Een volgens artikel 30 vastgesteld afbakeningsplan wordt van rechtswege opgeheven voor een onderdeel waarvoor later een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in werking treedt dat aan dit onderdeel een bestemming geeft waardoor dit laatste niet meer krachtens artikel 27, § 2 van dit decreet zou kunnen worden aangeduid als onderdeel van het natuurverwevingsgebied. Het aldus opgeheven onderdeel van het afbakeningsplan herneemt zijn rechtskracht indien en in de mate het bedoelde ruimtelijk uitvoeringsplan door de Raad van State wordt geschorst of vernietigd.”.

Artikel 17

In artikel 28 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 2 worden de woorden "hoofdstuk IV en afdeling 4 van dit hoofdstuk" vervangen door de woorden "hoofdstuk IV, afdeling 4 van dit hoofdstuk en hoofdstuk VI" ;

2° in § 2 worden de woorden "in kader van dit decreet" opgeheven.

Artikel 18

In artikel 29 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 worden de woorden "hoofdstuk IV en afdeling 4 van dit hoofdstuk" vervangen door de woorden "hoofdstuk IV, afdeling 4 van dit hoofdstuk en hoofdstuk VI" ;
- 2° in § 2 worden de woorden "conform artikel 50" opgeheven.

Artikel 19

Artikel 30 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 30

Voor de afbakening van een gebied als natuurverwevingsgebied, stelt de Vlaamse regering een ontwerp van afbakeningsplan op al dan niet in samenwerking met natuurlijke dan wel publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen. De afbakening geschiedt overeenkomstig de bepalingen van artikel 21, §§ 2 tot 9, met dien verstande dat het in § 4 vermelde artikel 25 hier moet begrepen worden als artikel 28.".

Artikel 20

In artikel 34 van hetzelfde decreet wordt aan § 1 een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Indien het natuureservaat geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een speciale beschermingszone moeten in het beheersplan de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 opgenomen worden.".

Artikel 21

Artikel 35 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 35

§ 1. Binnen de natuurreservaten hebben, behoudens bij toepassing van het tweede of derde lid, de voetgangers steeds toegang tot alle wegen waarvoor de Vlaamse regering krachtens artikel 13, § 1, 6°, bevoegd is de toegang te regelen. Zij hebben echter geen toegang tot de paden waarop slechts één voetganger tegelijkertijd kan passeren, tenzij die paden in het goedgekeurde beheersplan als toegankelijk zijn aangeduid. Wat de voetgangers betreft, kan dit beheersplan tevens bepalen dat één of meerdere zones van het natuurreservaat ook buiten de wegen toegankelijk zijn.

Andere categorieën van weggebruikers dan de voetgangers kunnen uitsluitend tot de wegen en de paden die krachtens het eerste lid voor de voetgangers toegankelijk zijn, worden toegelaten indien en in de mate het goedgekeurde beheersplan dit uitdrukkelijk toelaat.

Het goedgekeurde beheersplan van een natuurreservaat kan bepalen dat het reservaat geheel of gedeeltelijk en bestendig, tijdelijk of periodiek ontoegankelijk is, de in het eerste lid bedoelde wegen en paden inbegrepen. Deze ontoegankelijkheid dient op een duidelijk zichtbare wijze te worden aangeduid langs de belangrijkste toegangswegen tot het reservaat of reservaatgedeelte dat ontoegankelijk wordt gesteld. De Vlaamse regering legt de vorm en de wijze vast waarop die aanduiding moet gebeuren.

De ambtenaar bedoeld in artikel 34, § 2, kan ten allen tijde, zo mogelijk in overleg met de bevoegde adviescommissie bedoeld in artikel 34, § 3, beslissen dat het Vlaamse natuurreservaat met het beheer waarvan hij belast is, voor een welbepaalde duur geheel of gedeeltelijk ontoegankelijk is, de in het eerste lid bedoelde wegen en paden inbegrepen, omwille van het brandgevaar, de bescherming van de fauna tijdens het voortplantingsseizoen of wegens het bestaan van ernstige bedreigingen voor de te beschermen planten- of diersoorten. De beheerder van een erkend reservaat heeft dezelfde bevoegdheid voor zijn reservaat, maar zijn beslissing behoeft wel de goedkeuring van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud. Wat betreft de vorm en de wijze van het aanduiden van de in dit lid bedoelde ontoegankelijkheid betreft, gelden de bepalingen van het vorige lid.

§ 2. Binnen de natuurreservaten is het verboden, behoudens ontheffing in het goedgekeurd beheersplan :

- 1° individuele of groepssporten te beoefenen ;
- 2° gemotoriseerde voertuigen te gebruiken of achter te laten tenzij die nodig zijn voor het beheer en de bewaking van het reservaat of voor de hulp aan personen in nood ;
- 3° keten, loodsen, tenten of andere constructies te plaatsen, zelfs tijdelijk ;
- 4° de rust te verstoren of reclame te maken op welke wijze ook ;
- 5° in het wild levende diersoorten opzettelijk te verstoren, vooral tijdens de perioden van voortplanting, afhankelijkheid van de jongen of overwintering en trek ; ze opzettelijk te vangen of te doden ; hun eieren opzettelijk te rapen of te vernielen of hun nesten, voortplantingsplaatsen of rust- en schuilplaatsen te vernielen of te beschadigen ;
- 6° planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen of planten of vegetatie op welke wijze ook te beschadigen of te vernietigen ;
- 7° opgravingen, boringen, grondwerkzaamheden of exploitatie van materialen te verrichten, welk werk ook uit te voeren dat de aard van de grond, het uitzicht van het terrein, de bronnen en het hydrografisch net zou kunnen wijzigen, boven- of ondergrondse leidingen te leggen en reclameborden en aanplakbrieven te plaatsen ;
- 8° vuur te maken en afval te storten ;
- 9° bestrijdingsmiddelen te gebruiken ;
- 10° meststoffen te gebruiken, met uitzondering van de natuurlijke uitscheiding als gevolg van extensieve begrazing ;
- 11° het waterpeil te wijzigen en op kunstmatige wijze water te lozen ;
- 12° het terrein op geringe hoogte te overvliegen of er te landen met vliegtuigen, helikopters, luchtballons en andere luchtvaartuigen van om het even welke aard.

Deze maatregelen kunnen evenwel geen erfdienstbaarheden opleggen op de omliggende gebieden.

De Vlaamse regering kan om redenen van natuurbehoud bijkomende algemene maatregelen treffen voor natuurreservaten.

De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan in het belang van het natuurbehoud, de volksgezondheid of het wetenschappelijk onderzoek, ter voorkoming van disproportionele schade ontheffing verlenen van de in dit artikel bedoelde verbodsbepalingen.”.

Artikel 22

Aan artikel 36 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 wordt de eerste zin vervangen door wat volgt :

"In de agrarische gebieden en de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden gelegen buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kunnen natuurreservaten erkend worden als ze aan de volgende criteria voldoen : " ;

2° § 3 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 3. In de valleigebieden, de brongebieden, de agrarische gebieden met ecologisch belang of agrarische gebieden met bijzondere waarde buiten het VEN en buiten de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, kan de Vlaamse regering specifieke criteria voor erkenning vaststellen." .

Artikel 23

In hoofdstuk V van hetzelfde decreet wordt een nieuwe afdeling 3bis ingevoegd met als opschrift "De speciale beschermingszones".

Artikel 24

In hetzelfde decreet wordt een artikel 36bis ingevoegd dat luidt als volgt :

“Artikel 36bis

§ 1. De Vlaamse regering stelt, op voorstel van het Instituut voor Natuurbehoud, de gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone voorlopig vast via een vaststellingsbesluit.

Het voorlopige vaststellingsbesluit bevat een grafisch plan dat aangeeft voor welk gebied of welke gebieden het plan van toepassing is, evenals een wetenschappelijke omschrijving en een situering van het gebied of de gebieden. De Vlaamse regering kan de nadere regels vaststellen met betrekking tot de inhoud en de vorm van dit besluit.

Voor de speciale beschermingszones in toepassing van de Habitatrictlijn gebeurt de voorlopige vaststelling op grond van de criteria van bijlage III van de Habitatrictlijn.

Voor de speciale beschermingszones in toepassing van de Vogelrichtlijn dienen de gebieden te worden aangewezen die naar aantal en oppervlakte de meest geschikte gebieden zijn voor de instandhouding van :

- de soorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn ;
- voor de niet in bijlage I van de Vogelrichtlijn genoemde geregeld voorkomende trekvogels.

Hierbij moet rekening worden gehouden met de behoeften van de beschermingsgebieden ten aanzien van hun broed-, rui-, foerageer- en overwinteringsgebieden en de rustplaatsen in de trekzones.

§ 2. De Vlaamse regering onderwerpt het voorlopige vaststellingsbesluit aan een openbaar onderzoek dat binnen 30 dagen na de voorlopige vaststelling minstens wordt aangekondigd door :

- 1° aanplakking in elke gemeente waarop de bedoelde vaststelling geheel of gedeeltelijk betrekking heeft ;
- 2° een bericht in het Belgisch Staatsblad en in ten minste drie dagbladen die in het Vlaamse Gewest worden verspreid ;
- 3° een bericht dat driemaal door de openbare radio en televisie wordt uitgezonden.

Deze aankondiging vermeldt minstens :

- 1° de gemeenten waarop de bedoelde vaststelling geheel of gedeeltelijk betrekking heeft ;

- 2° waar het voorlopige vaststellingsbesluit ter inzage ligt ;
- 3° de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek ;
- 4° het adres van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud waar adviezen, opmerkingen en bezwaren, vermeld in § 4, dienen toe te komen of kunnen worden afgegeven, en de vermelding dat opmerkingen en bezwaren ook kunnen worden afgegeven op het gemeentehuis van de gemeenten waarop de bedoelde vaststelling geheel of gedeeltelijk betrekking heeft.

§ 3. Na de aankondiging wordt het voorlopige vaststellingsbesluit gedurende 60 dagen ter inzage gelegd in het gemeentehuis van elke gemeente waarop de bedoelde vaststelling geheel of gedeeltelijk betrekking heeft.

§ 4. Opmerkingen en bezwaren worden uiterlijk de laatste dag van de termijn van het openbaar onderzoek per aangetekende brief toegezonden aan de administratie bevoegd voor het natuurbehoud of afgegeven tegen ontvangstbewijs.

De bezwaren en opmerkingen kunnen ook uiterlijk de laatste dag van die termijn aan het gemeentehuis van elke gemeente bedoeld in § 2, eerste lid, 1°, worden afgegeven tegen ontvangstbewijs of mondeling worden meegedeeld aan de burgemeester of zijn gemachtigde ambtenaar die hiervan een proces verbaal opmaakt. De gemeente bezorgt in dat geval uiterlijk de derde werkdag na het openbaar onderzoek, de bezwaren en opmerkingen aan de administratie bevoegd voor het natuurbehoud. Met bezwaren en opmerkingen die laattijdig aan de administratie bevoegd voor het natuurbehoud worden bezorgd, moet geen rekening worden gehouden. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het ontvangen en bijhouden van bezwaren en opmerkingen door de gemeente en met betrekking tot de wijze waarop deze aan de administratie bevoegd voor het natuurbehoud worden bezorgd.

De administratie bevoegd voor de ruimtelijke ordening kan aan de administratie bevoegd voor het natuurbehoud een advies bezorgen uiterlijk de laatste dag van het openbaar onderzoek.

§ 5. De administratie bevoegd voor het natuurbehoud bundelt en coördineert alle adviezen, opmerkingen en bezwaren en brengt binnen 90 dagen na het einde van het openbaar onderzoek gemotiveerd advies uit bij de Vlaamse regering. Dit advies

omvat tevens het advies van het Instituut om na te gaan of de voorgestelde wijzigingen aan de gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone, voldoen aan de criteria vermeld in § 1, derde of vierde lid.

Samen met het gemotiveerd advies bezorgt de administratie bevoegd voor het natuurbehoud de Vlaamse regering de gebundelde adviezen, opmerkingen en bezwaren.

§ 6. De Vlaamse regering stelt binnen 60 dagen na het einde van het openbaar onderzoek de gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone definitief vast.

Bij de definitieve vaststelling van de gebieden bedoeld in het eerste lid kunnen ten opzichte van het voorlopige vaststellingsbesluit slechts wijzigingen worden aangebracht, die gebaseerd zijn op of voortvloeien uit de tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren en opmerkingen of de adviezen, en dit telkens voor zover hierbij de criteria van bijlage III van de Habitatrichtlijn worden in achtgenomen of de bepalingen van § 1, laatste lid.

De definitieve vaststelling van de gebieden bedoeld in het eerste lid kan echter geen betrekking hebben op delen van het grondgebied die niet opgenomen zijn in het voorlopig vaststellingsbesluit.

§ 7. Het definitieve vaststellingsbesluit treedt in werking veertien dagen na de bekendmaking. De kaarten hebben voorrang op het tekstgedeelte.

De Vlaamse regering stuurt een afschrift van het definitieve vaststellingsbesluit naar de betrokken provincie(s) en gemeenten.

Voor de speciale beschermingszones in toepassing van de Vogelrichtlijn vormt het definitieve vaststellingsbesluit tevens het aanwijzingsbesluit zoals bedoeld in § 9.

§ 8. Binnen de termijn bedoeld in § 7, eerste lid, zendt de Vlaamse regering het in § 7 bedoelde besluit toe aan de Europese Commissie.

§ 9. Binnen drie maanden nadat de Commissie een in het Vlaamse Gewest gelegen gebied van communautair belang heeft verklaard, wijst de Vlaamse regering dit gebied bij besluit aan als speciale beschermingszone. Dit gebeurt met inachtneming van de bepalingen van § 1, tweede lid.

Dit aanwijzingsbesluit wordt door de Vlaamse regering bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Het aanwijzingsbesluit treedt in werking veertien dagen na de bekendmaking. De kaarten hebben voorrang op het tekstgedeelte.

De Vlaamse regering stuurt een afschrift van het aanwijzingsbesluit aan de betrokken provincie(s) en gemeente.

§ 10. Het in § 9 bedoelde aanwijzingsbesluit vervangt vanaf zijn inwerkingtreding het in § 12 bedoelde besluit of het besluit houdende definitieve vaststelling van de gebieden bedoeld in § 6, eerste lid, wat betreft elk gebied dat het voorwerp uitmaakt van het eerstgenoemde besluit.

Binnen drie maanden nadat de Commissie beslist heeft een gebied dat definitief vastgesteld werd krachtens § 6 of dat het voorwerp uitmaakt van het in § 12 bedoelde besluit, niet van communautair belang te verklaren, heft de Vlaamse regering het betreffende besluit op voor zover het betrekking heeft op dat gebied. De Vlaamse regering stuurt een afschrift van het opheffingsbesluit naar de betrokken provincie(s) en gemeenten.

§ 11. Indien de Europese Commissie constateert dat een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort, die haar op grond van relevante en betrouwbare wetenschappelijke informatie onontbeerlijk lijkt voor het behoud van dat prioritaire type of het voortbestaan van die prioritaire soort, ontbreekt op de door de Vlaamse regering overeenkomstig artikel 4, eerste lid van de Habitatrichtlijn aan de Commissie toegezonden lijst van gebieden, wordt overeenkomstig artikel 5 van de Habitatrichtlijn een bilateraal overleg geopend tussen de Commissie en de Belgische Staat of wordt desgevallend door de Commissie een besluit van de Europese Raad gevraagd.

Gedurende de overlegperiode of in afwachting van een besluit van de Europese Raad neemt de administratieve overheid de nodige maatregelen om een ernstige aantasting van de natuurkwaliteit te voorkomen.

§ 12. De gebieden die voor het in werking treden van het wijzigingsdecreet van xx.yy.2002 overeenkomstig artikel 4, eerste lid, van de Habitatrichtlijn voorgesteld zijn aan de Commissie als in aanmerking komend als speciale beschermingszone worden beschouwd als definitief vastgesteld in de zin van § 6 in zoverre zij opgenomen zijn in een besluit van de Vlaamse regering genomen in toepassing van dit decreet.

§ 13. Elke zone bedoeld in artikel 1, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn en elke in artikel 1, § 3, van dat besluit bedoelde zone voor zover het de in die paragraaf vermelde bestemmingsgebieden en de voor die zone vermelde habitats betreft, worden beschouwd als definitief vastgesteld in de zin van § 6.

§ 14. De bepalingen van dit decreet voor de vaststelling van de gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone en voor de aanwijzing van de speciale beschermingszone, zijn eveneens van toepassing op de herziening ervan.

§ 15. Zodra een gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone definitief is vastgesteld in de zin van § 6 of § 12, wordt het voor de toepassing van de artikelen 34, 35, 36, 36ter, §§ 3 tot 6, 47 en 48 van dit decreet beschouwd als speciale beschermingszone.

Een gebied dat definitief is vastgesteld in de zin van § 6 of § 12, is tevens onderworpen aan artikel 19 van het Bosdecreet, artikel 16 van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, artikel 13 van het decreet van 21 december 1998 houdende de oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, de artikelen 62 en 70 van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet en de artikelen 15ter, §§§ 4 en 5 en 15 sexies, § 1 van het Mestdecreet.”

Artikel 25

In hetzelfde decreet wordt een artikel 36ter ingevoegd dat luidt als volgt :

“Artikel 36ter

§ 1. De administratieve overheid neemt in de speciale beschermingszones, ongeacht de bestemming van het betrokken gebied, de nodige instandhoudingsmaatregelen die steeds dienen te beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats vermeld in bijlage I van dit decreet en de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van dit decreet. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten.

§ 2. De administratieve overheid neemt, ongeacht de bestemming van het betrokken gebied, tevens alle nodige maatregelen om

- a) elke verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de habitats van bijlage I van dit decreet en van de habitats van de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van dit decreet in een speciale beschermingszone te vermijden ;
- b) elke betekenisvolle verstoring van een soort vermeld in de bijlagen II, III of IV van dit decreet in een speciale beschermingszone te vermijden.

De Vlaamse regering stelt hiervoor nadere regels vast.

§ 3. Een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

De verplichting tot het uitvoeren van een passende beoordeling geldt ook indien wegens het verstrijken van de lopende vergunning van de vergunningsplichtige activiteit een nieuwe vergunning moet worden aangevraagd.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de passende beoordeling.

Indien een vergunningsplichtige activiteit of een plan of programma onderworpen is aan de verplichting tot milieueffectrapportage overeenkomstig de wetgeving in uitvoering van de project-MERrichtlijn of de plan-MERrichtlijn, geschiedt de passende beoordeling in het kader van de milieueffectrapportage. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen in verband met de herkenbaarheid van de passende beoordeling in het milieueffectrapport.

Indien een vergunningsplichtige activiteit of een plan of programma niet onderworpen is aan de verplichting tot milieueffectrapportage overeenkomstig de wetgeving in uitvoering van de project-MERrichtlijn of de plan-MERrichtlijn, vraagt de administratieve overheid steeds het advies van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen in verband met de inhoud en de vorm van de passende beoordeling.

§ 4. De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde administratieve overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.

§ 5. In afwijking op de bepalingen van § 4, kan een vergunningsplichtige activiteit die of een plan of programma dat afzonderlijk of in combinatie met één of meer bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, slechts toegestaan of goedgekeurd worden

- a) nadat is gebleken dat er voor de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone geen minder schadelijke alternatieve oplossingen zijn

en

- b) omwille van dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Wanneer de betrokken speciale beschermingszone of een deelgebied ervan, een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritair soort is, komen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang, in aanmerking.

De afwijking bedoeld in het voorgaande lid kan bovendien slechts toegestaan worden nadat voldaan is aan de volgende voorwaarden :

- 1° de nodige compenserende maatregelen genomen zijn en de nodige actieve instandhoudingsmaatregelen genomen zijn of worden die waarborgen dat de algehele samenhang van de speciale beschermingszone en -zones bewaard blijft ;

2° de compenserende maatregelen zijn van die aard dat een evenwaardige habitat of het natuurlijk milieu ervan, van minstens een gelijkwaardige oppervlakte in principe actief is ontwikkeld.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor het opstellen van een passende beoordeling van de effecten van de activiteit op de habitats, de habitats van een soort en op de soort of soorten waarvoor de speciale beschermingszone is aangegeven, voor het onderzoeken van minder schadelijke alternatieven en inzake de compenserende maatregelen.

De Vlaamse regering oordeelt over het bestaan van een dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

Elke beslissing in uitvoering van de afwijkingsprocedure van deze paragraaf, wordt met redenen omkleed.

§ 6. De administratieve overheid houdt bij haar beslissing over de voorgenomen actie, en in voorkomend geval ook bij de uitwerking ervan, rekening met het goedgekeurde milieueffectrapport, de passende beoordeling of het advies van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud.

De administratieve overheid motiveert elke beslissing over de voorgenomen actie in het bijzonder op volgende punten :

- 1° de keuze voor de voorgenomen actie, een bepaald alternatief of bepaalde deelalternatieven ;
- 2° de aanvaardbaarheid van de te verwachten betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone ;
- 3° de in het milieueffectrapport, in de passende beoordeling of de in het advies van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud voorgestelde compenserende maatregelen en actieve instandhoudingsmaatregelen.

Wordt deze beslissing genomen in het kader van een vergunningverlening of het verlenen van een toestemming of machtiging, dan deelt de overheid haar beslissing mee aan de aanvrager op dezelfde wijze als de beslissing op de aanvraag voor de vergunning of de toestemming of machtiging wordt meegedeeld.

§ 7. Voor de speciale beschermingszones kan de Vlaamse regering een specifieke regeling uitwerken voor de cumulatieve toepassing van de procedures voorzien in dit artikel en in de artikelen 13, 15, 26bis en 36ter. "

Artikel 26

In artikel 37 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1, 2. wordt vervangen door :

"2. in de natuurreservaten en hun uitbreidingszone gelegen binnen de groen- en bosgebieden, de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, of het VEN." ;

2° in § 1, 3. worden na de woorden "binnen de groen- en bosgebieden" de volgende woorden toegevoegd :

"en de bosuitbreidingsgebieden en de met al deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening." ;

3° in § 1, derde lid, worden de woorden "van de afbakening van het VEN of van de perimeter of de afbakening" vervangen door de woorden "van de afbakening van het VEN, van de uitbreidingszone, van de perimeter of van de afbakening" ;

4° er wordt een § 4 toegevoegd die luidt als volgt :

"§ 4. De Vlaamse regering kan de nodige maatregelen nemen om in geval het voorkoopprecht wordt uitgeoefend op een verpacht perceel een vrijwillige grondruil mogelijk te maken."

Voor voormelde gronden kan slechts een einde gemaakt aan de lopende pacht bij het verstrijken van elke pachtperiode zoals voorzien in artikel 7, 9° van de pachtwet tenzij de pachter vroeger afstand doet van zijn pachtrecht.

Artikel 27

In artikel 40, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt het woord "uitbreidingsperimeter" vervangen door het woord "uitbreidingszone".

Artikel 28

Artikel 43 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 43

Indien een onroerend goed wordt gebruikt dat binnen een GEN of GENO ligt, kan van het Vlaamse Gewest een vergoeding gevraagd worden in de mate dat inkomstenverlies kan aangetoond worden ten gevolge van de maatregelen conform artikel 25, § 3, 2°, 1.

Artikel 29

Artikel 47 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 47

§ 1. De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan, na advies van de Raad, in de gebieden of gebiedscategorieën vermeld in artikel 20, 1° en 2° en in andere door de Vlaamse regering of haar gemachtigde met reden omkleed aan te duiden gebieden, een natuurinrichtingsproject instellen.

Met natuurinrichtingsprojecten worden maatregelen en inrichtingswerkzaamheden beoogd die gericht zijn op een optimale inrichting van een gebied met het oog op het behoud, het herstel, het beheer en de ontwikkeling van natuur en natuurlijk milieu in het VEN, de speciale beschermingszones en in groen-, park-, buffer-, bos- en bosuitbreidingsgebieden en de ermee vergelijkbare gebieden, aangeduid op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

Een natuurinrichtingsproject voor een gebied dat behoort tot een speciale beschermingszone, doch niet tot het VEN, kan, naast de maatregelen op basis van artikels 13, 27, 28, 29 en 51, slechts die maatregelen bevatten die nodig zijn voor de in-

standhouding van de habitats of habitats van soorten waarvoor de speciale beschermingszones werd vastgesteld of aangewezen.

§ 2. De Vlaamse regering stelt de nadere regels vast met betrekking tot de maatregelen binnen natuurinrichtingsprojecten. Deze maatregelen kunnen inhouden :

- 1° kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herkaveling ;
- 2° infrastructuur- en kavelwerken ;
- 3° aanpassing van de wegen en van het wegenpatroon ;
- 4° bewarende maatregelen om te voorkomen dat, vanaf het moment van de aanduiding, het gebruik of de plaatsgesteldheid van het gebied zodanig gewijzigd wordt dat het natuurinrichtingsproject belemmerd wordt ;
- 5° het tijdelijk opheffen van de bevoegdheden van de administratieve overheid en openbare besturen gedurende de uitvoering van het natuurinrichtingsproject ;
- 6° het tijdelijk beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van het natuurinrichtingsproject ;
- 7° waterhuishoudingswerken zoals peilwijziging, wijziging van de structuurkenmerken van de waterlopen, aanpassen van het afwateringspatroon, en aanpassing van de watertoevoer en -afvoer ;
- 8° grondwerken zoals reliëfwijziging en afgraving ;
- 9° uitbouw van natuureducatieve voorzieningen ;
- 10° bedrijfsverplaatsing ;
- 11° erfdiensbaarheden vestigen of afschaffen.

§ 3. De Vlaamse regering kan de nadere regels vastleggen betreffende de procedure en de uitvoeringsmodaliteiten inzake het voorbereiden, het uitvoeren en het opvolgen van natuurinrichtingsprojecten.

§ 4. De Vlaamse regering kan voorwaarden bepalen waaronder de eigenaar of degene die het gebruiksrecht heeft van een betrokken gebied een vergoeding kunnen krijgen voor de uitvoering van het natuurinrichtingsproject.

Artikel 30

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 47bis toegevoegd dat luidt als volgt :

" Artikel 47bis

De vrederechter van het kanton waarin het grootste gedeelte van het natuurinrichtingsproject is gelegen, neemt kennis van de geschillen inzake natuurinrichting."

Artikel 31

Artikel 48 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 48

§ 1. Voor elk gebied dat behoort tot het VEN, het IVON, de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden of de ermee vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of op de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening en de gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, wordt een natuurrichtplan opgesteld.

§ 2. Een natuurrichtplan is een instrument dat aangeeft wat op het vlak van natuurbehoud voor een specifiek gebied wordt beoogd.

Een natuurrichtplan bevat in het bijzonder :

- 1° een gebiedsvisie die het streefbeeld weergeeft voor de natuur en het natuurlijk milieu ;
- 2° een beschrijving van de stimulerende en bindende maatregelen inzake natuurbehoud die nodig zijn om de gebiedsvisie te realiseren ;
- 3° een opsomming van de instrumenten die nodig zijn om de gebiedsvisie te verwezenlijken.

§ 3. Onverminderd hetgeen bepaald wordt in § 4 kan een natuurrichtplan de volgende maatregelen inzake natuurbehoud bevatten :

- 1° alle nodige maatregelen ter verwezenlijking van de gebiedsvisie, met inbegrip van de maatregelen bedoeld in artikel 13, § 1, en artikel 51 ;
- 2° de maatregelen bedoeld in artikel 25, § 1 wanneer het een natuurrichtplan voor een gebied gelegen in het VEN betreft ;
- 3° de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 wanneer het een natuurrichtplan voor een gebied gelegen in een speciale beschermingszone betreft ;
- 4° de maatregelen bedoeld in artikel 27, 28 of 29 wanneer het een natuurrichtplan voor een gebied gelegen in IVON betreft ;
- 5° ontheffingen om redenen van natuurbehoud of natuureducatie van de verbodsbepalingen die door of krachtens dit decreet zijn opgelegd ;
- 6° de specifieke bepalingen bedoeld in artikel 15ter, § 4, tweede lid, en § 5, eerste en tweede lid van het Mestdecreet ;
- 7° de perimeter waarbinnen het recht van voorkoop van het Vlaamse Gewest geldt in uitvoering van artikel 37, § 1, 3 ;
- 8° de perimeter waarbinnen beheersovereenkomsten kunnen worden afgesloten in uitvoering van artikel 46, 2° van het decreet.

§ 4. Het natuurrichtplan kan bepalen welke gedeelten van de gebiedsvisie bindend zijn voor de administratieve overheid.

De maatregelen in een natuurrichtplan voor een gebied behorende tot het IVON of behorende tot de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden of al de met deze gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen op de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening kunnen voor particuliere grondeigenaars en grondgebruikers enkel stimulerend en niet bindend zijn behalve de maatregelen in § 3, 5°, 6° en 8°, voor zover dat gebied niet gelegen is in het VEN of in gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

§ 5. De Vlaamse regering kan nadere regels en voorwaarden vaststellen inzake de stimulerende en

bindende maatregelen en inzake subsidiëring of vergoeding van een administratieve overheid of van een particuliere eigenaar of grondgebruiker indien deze maatregelen opgenomen in het natuurrichtplan op projectmatige basis uitvoert."

Artikel 32

Artikel 49 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 33

Artikel 50 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 50

§ 1. De natuurrichtplannen worden goedgekeurd door de Vlaamse regering of haar gemachtigde.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de vorm van het natuurrichtplan alsook de procedure voor de opstelling, de inspraak, de goedkeuring, de bekendmaking, de herziening en de ontheffing van een natuurrichtplan. Bij de opmaak van het natuurrichtplan worden grondeigenaars en grondgebruikers betrokken.

§ 3. Elke administratieve overheid stelt, hetzij op eenvoudig verzoek of uit eigen beweging, alle nuttige informatie en kennis waarover zij beschikt ter beschikking van de dienst bevoegd voor het natuurbehoud die wordt belast met het opstellen of herzien van de natuurrichtplannen."

Artikel 34

Artikel 51 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 51

§ 1. De Vlaamse regering neemt, na advies van de Raad, alle maatregelen die ze nuttig acht :

1° inzake de instandhouding van populaties van soorten of ondersoorten van organismen ver-

meld in de bijlagen III en IV van dit decreet en van hun habitats ;

2° om populaties van de overige soorten of ondersoorten van organismen in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen.

Deze maatregelen kunnen overal of voor bepaalde gebieden of habitats worden genomen, ze kunnen soortenbescherming omvatten en kunnen betrekking hebben op ondermeer :

1° alle ontwikkelingsvormen van organismen ;

2° een verbod op het (opzettelijk) verstoren van soorten en hun habitats, tijdens de periode van voortplanting, afhankelijkheid van de jongen, trek en overwintering ;

3° beschermingsmaatregelen voor geregeld voorkomende trekvogels in hun broed-, rui-, foeraageer- en overwinteringsgebieden en rustplaatsen in hun trekzones ;

4° een verbod of op het (opzettelijk) vernielen of rapen van eieren van in het wild levende soorten ;

5° een verbod op of beschadigen of vernielen van de woongebieden ;

6° een verbod op het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van plantensoorten ;

7° een verbod op het exploiteren van bepaalde populaties ;

8° een verbod op het gebruik van alle niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstorening van de rust van de populaties vermeld in de bijlage III van dit decreet tot gevolg kunnen hebben ;

9° het instellen van een stelsel van onttrekkingsvergunningen of quota ;

10° het revalideren van gekwetste in het wild levende diersoorten.

Deze maatregelen kunnen blijvend, voor een bepaalde periode of tijdelijk van toepassing zijn en kunnen worden ondersteund door subsidies afhankelijk van de stand van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Voor organismen die onder toepassing vallen van het jachtdecreet van 24 juli 1991 of van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij kunnen de maatregelen slechts worden genomen na advies van de betrokken Vlaamse Hoge Raden.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast inzake de maatregelen en de procedure.

§ 2. De Vlaamse regering kan, onverminderd de bepalingen van het voormelde Jachtdecreet, maatregelen nemen om de volgende activiteiten tijdelijk of permanent, plaatselijk of over het hele grondgebied te regelen of te verbieden : het in het bezit houden voor persoonlijke of commerciële doeleinden, vangen, doden, onttrekken, het gebruik van bepaalde middelen voor het vangen en doden, verzamelen, wegnemen of vernielen, het in de handel brengen, het ruilen, het te koop of in ruil aanbieden, het te koop vragen, het vervoeren en het in- of uitvoeren van elk organisme, levend of dood, of van gemakkelijk herkenbare delen of elk daaruit verkregen product.

§ 3. De Vlaamse regering kan maatregelen nemen om het uitzetten van diersoorten of van plantensoorten of organismen te regelen of te verbieden voorzover deze uitzetting een bedreiging vormt voor de natuur of, het natuurlijk milieu en om het vervoeren van diersoorten of hun krengen of plantensoorten te regelen of te verbieden." .

Artikel 35

Aan artikel 53, § 1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt :

"De Vlaamse regering neemt en bevordert in het bijzonder initiatieven voor educatie en algemene voorlichting aangaande de noodzaak wilde dieren en plantensoorten te beschermen en hun habitats en de natuurlijke habitats overeenkomstig de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn in stand te houden." .

Artikel 36

Artikel 56 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 56

De Vlaamse regering of haar gemachtigde kan :

- 1° ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek verricht door wetenschappelijke instellingen en universiteiten ;
- 2° ten behoeve van het natuurbeheer, de natuureducatie in het belang van de bescherming van de natuur en van de instandhouding van de habitats ;
- 3° ter voorkoming van belangrijke schade aan cultuurgewassen, vee en huisdieren, bossen en visserij ;
- 4° ten behoeve van het onderwijs en de repopulatie ;
- 5° afwijken van de verbodsbepalingen van dit decreet of zijn uitvoeringsbepalingen.

Wanneer wordt afgeweken van een bepaling voortvloeiend uit een internationaal verdrag of overeenkomst, bedoeld in artikel 7, moet bovendien voldaan worden aan de door dat verdrag of die overeenkomst opgelegde voorwaarden. Deze afwijkingen mogen uitsluitend worden toegestaan wanneer er geen bevredigende alternatieven bestaan en voorzover zij soorten van bijlage III van dit decreet betreffen geen afbreuk doen aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De administratie, bevoegd voor het natuurbehoud meldt deze afwijking en de motivering ervan aan de Europese Commissie.

De Vlaamse regering kan de nadere voorwaarden en procedure voor de toepassing van deze afwijkingmogelijkheden bepalen." .

Artikel 37

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 57bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 57bis

Personen die ingevolgd hun ambt of in opdracht van de overheid werken ten behoeve van aangelegenheden die ressorteren onder dit decreet of zijn

uitvoeringsbesluiten, mogen in functie van hun opdracht onroerende eigendommen, met uitzondering van woningen en gebouwen bestemd voor privé of bedrijfsactiviteiten, betreden om er opmetingen en onderzoeken te verrichten. Zij dienen zich te legitimeren en moeten in staat zijn bewijs te leveren van hun opdracht. De Vlaamse regering kan hiertoe nadere regels vaststellen."

Artikel 38

Artikel 62, § 1, 7° van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"7° alle maatregelen te treffen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel, om te voorzien in de toepassing van het bevel tot staking van de werkzaamheden of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding."

Artikel 39

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 75 toegevoegd dat luidt als volgt :

" Artikel 75

Artikel 3, § 1, eerste lid, 3° van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 16 maart 1968, wordt vervangen door wat volgt :

"3° voor het openbaar verkeer openstaande wegen in de domeinbossen en de bosreservaten zoals bedoeld in het bosdecreet van 13 juni 1990, en in de natuurreservaten, het VEN of onderdelen ervan en de speciale beschermingszones of onderdelen ervan zoals bedoeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu ;"

Artikel 40

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 76 toegevoegd dat luidt als volgt :

" Artikel 76

Artikel 49 van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud wordt opgeheven."

Artikel 41

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 77 toegevoegd dat luidt als volgt :

" Artikel 77

Wat het gedeelte van een in artikel 1, § 3, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn, bedoelde zone betreft die noch één der in artikel 1, § 3, vermelde bestemmingsgebieden, noch één der in dat artikel voor die zone vermelde habitats bevat, zijn de bepalingen van artikel 36ter, §§ 3 tot 6, van overeenkomstige toepassing in afwachting van een in artikel 36bis, § 6, bedoeld definitief vaststellingsbesluit voor dat gedeelte of onderdelen daarvan."

Artikel 42

Bij hetzelfde decreet worden bijlage I tot IV toegevoegd, luidend als volgt :

"Bijlage I. De habitattypes van Bijlage I van de Habitatrichtlijn die in Vlaanderen voorkomen.

"Typen van natuurlijke habitats van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is' (* : prioritair habitat)

Bijlage II. De dier- en plantensoorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn die voorkomen in Vlaanderen.

Bijlage III. De dier- en plantensoorten van communautair belang van de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, die voorkomen in Vlaanderen.

Bijlage IV. De vogelsoorten van de Bijlage I van de Vogelrichtlijn die voorkomen in Vlaanderen."

Artikel 43

In artikel 4 van het Bosdecreet wordt een 9bis ingevoerd dat luidt als volgt :

"9bis het Decreet Natuurbehoud : het decreet van 21 oktober 1997 inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu ;".

Artikel 44

In artikel 18 van het hetzelfde decreet worden in punt 5 de woorden "natuurlijke of deels natuurlijke habitats of ecosystemen" vervangen door de woorden "habitats of deels natuurlijke ecosystemen".

Artikel 45

Artikel 19 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 19

Bij het beheer van openbare bossen moet altijd rekening worden gehouden met de ecologische functie, zoals die in artikel 18 werd vastgelegd.

In het beheersplan van alle bossen, zoals bedoeld in de artikelen 25 en 43, wordt steeds aangegeven hoe en in welke mate de ecologische functie aan bod komt, onverminderd de bepalingen van artikel 20.

Voor elk openbaar bos en bosreservaat dat geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen een speciale beschermingszone moeten in het beheersplan tevens de nodige maatregelen zoals bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het Decreet Natuurbehoud opgenomen worden."

Artikel 46

Artikel 19bis van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 19bis

De Vlaamse regering kan, na advies van de Vlaamse Hoge Bosraad en van de Vlaamse Hoge Raad voor het Natuurbehoud, volgens de voorwaarden en de normen door haar te bepalen, afhankelijk van de begrotingskredieten, toelagen verlenen voor het nemen van maatregelen die de ontwikkeling van natuur in het bos, met inbegrip van de realisatie van de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het Decreet Natuurbehoud tot doel hebben, desgevallend afgestemd op de door het natuurbeleid of het ruimtelijk beleid vooropgestelde gebiedscategorieën en zo nodig afgestemd op de gebieden afgebakend in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen."

Artikel 47

In artikel 16 van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen wordt § 3 vervangen door wat volgt :

"§ 3. De Vlaamse regering bepaalt eveneens de nadere regels inzake de opmaak en de uitvoering van de beheersplannen.

Indien een beschermd landschap geheel of gedeeltelijk ligt in een gebied waarvoor een natuurrichtplan moet opgesteld worden, moet in voorkomend geval het beheersplan en het besluit tot bescherming als landschap in overeenstemming zijn met het natuurrichtplan bedoeld in artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu. In voorkomend geval, dienen op voorstel van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud, het beheersplan en het besluit tot bescherming als landschap in overeenstemming te worden gebracht binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het betrokken natuurrichtplan.

Indien het beschermd landschap geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen een speciale beschermingszone, moet het beheersplan de nodige maatregelen zoals bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het voormelde decreet, bevatten."

Artikel 48

In artikel 13 van het decreet van 21 december 1988 houdende de oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij wordt § 2 vervangen door wat volgt :

"§ 2. Voor die zones van een landinrichtingsplan en de bijhorende uitvoeringsprogramma's die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen een speciale beschermingszone zoals bedoeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, moeten de maatregelen in het richtplan en het inrichtingsplan beantwoorden aan de noodzakelijke maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het voormelde decreet."

Artikel 49

In artikel 62 van de Wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet, zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest wordt een derde lid toegevoegd dat luidt als volgt :

"Een ruilverkaveling die geheel of gedeeltelijk wordt uitgevoerd binnen een speciale beschermingszone zoals bedoeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, is tevens gericht op het realiseren van de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het voormelde decreet."

Artikel 50

In artikel 70 van dezelfde wet wordt aan het eerste lid een zin toegevoegd, die luidt als volgt :

"In voorkomend geval worden de activiteiten die nodig zijn voor het realiseren van de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, § 1 en § 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu eveneens op voormeld plan aangegeven."

Artikel 51

In artikel 71 van dezelfde wet wordt aan het eerste lid een zin toegevoegd die luidt als volgt :

"Dat landschapsplan bevat de activiteiten die nodig zijn voor het realiseren van de maatregelen, bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu."

Artikel 52

In artikel 20 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt :

"Indien de hinderlijke inrichting binnen een speciale beschermingszone of in de onmiddellijke omgeving ervan ligt, moeten de milieuvoorwaarden en de bijzondere exploitatievoorwaarden de maatregelen bedoeld in artikel 36ter, § 2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu bevatten."

Artikel 53

In artikel 15ter van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in artikel 15ter, § 4, tweede lid, worden de woorden "de artikelen 25 en 26" vervangen door de woorden "artikel 25" ;

2° in artikel 15ter, § 4, tweede lid, worden de woorden "artikelen 48 en 50" vervangen door de woorden "artikel 48" ;

3° artikel 15ter, § 5 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 5. In natuurrichtplannen conform artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu kan voor gebieden gelegen in het VEN en voor groengebieden gelegen in IVON of voor groengebieden gelegen in gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, in functie van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu, gemoduleerd ontheffing worden verleend van het verbod op bemesting zoals bedoeld in §§ 1, 3 en 5 tot maximum de algemene for-

faitaire bemestingsnormen, bedoeld in artikel 14, met uitzondering van de regeling voor de combinatie van maïs en gras.

In deze natuurrichtplannen kunnen voor de in het vorige lid vermelde gebieden de bemestingsnormen ter stimulering van verdergaande stappen inzake het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu mits vergoeding van de inkomstenverliezen gemoduleerd verstrengd worden."

Artikel 54

In artikel 15sexies, § 1, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het eerste lid worden de woorden "of volgens artikel 50" opgeheven ;
- 2° in het tweede lid wordt de laatste zin vervangen door wat volgt :

"Indien de kwetsbare zones bedoeld in de artikelen 15bis en 15ter tevens behoren tot het IVON in de zin van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu of tot een gebied afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen, worden de beheersovereenkomsten afgesloten overeenkomstig de regels van de artikelen 45 en 46 van datzelfde decreet."

Isabel VERTRIEST
Jacky MAES
Patrick LACHAERT
Jos BEX

BIJLAGEN

Bijlage I De habitattypes van Bijlage I van de Habitatrictlijn die in Vlaanderen voorkomen

'Typen van natuurlijke habitats van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is' (*: prioritair habitat)

Code Prioriteit Habitatype

1130		Estuaria
1140		Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten
1310		Eénjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> -soorten en andere zoutminnende planten
1320		Schorren met slijkgrasvegetatie (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330		Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
2110		Embryonale wandelende duinen
2120		Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> (witte duinen)
2130	*	Vastgelegde duinen met kruidvegetatie (grijze duinen)
2150	*	Eu-atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160		Duinen met <i>Hyppophae rhamnoides</i>
2170		Duinen met <i>Salix repens</i> ssp. <i>Argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180		Beboste duinen van het Atlantische, Continentale and Boreale kustgebied
2190		Vochtige duinvalleien
2310		Psammofiele heide met <i>Calluna</i> - en <i>Genista</i> -soorten
2330		Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen
3110		Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (<i>Littorelletalia uniflora</i>)
3130		Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het <i>Littorelletea uniflora</i> en/of <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140		Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische <i>Chara</i> spp. Vegetaties
3150		Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type <i>Magnopotamion</i> of <i>Hydrocharition</i>
3260		Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitans</i> en het <i>Callitricho-Batrachion</i>
4010		Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
4030		Droge Europese heide
5130		<i>Juniperus communis</i> -formaties in heidevelden of op kalkgrasland
6210		Droge halfnatuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*gebieden waar zeldzame orchideeën groeien)
6230	*	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems
6410		Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (<i>Eu-Molinion</i>)
6430		Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Code	Prioriteit	Habitatype
6510		Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
7110	*	Actief hoogveen
7120		Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is
7140		Overgangs- en trilveen
7150		Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>
7210	*	Kalkhoudende moerassen met <i>Cladium mariscus</i> en <i>Carex</i> <i>davalliana</i>
7220	*	Kalktufbronnen met tufsteenformatie (<i>Cratoneurion</i>)
7230		Alkalisch laagveen
8310		Niet voor het publiek opengestelde grotten
9110		Beukenbossen van het type Luzulo-Fagetum
9120		Zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van van <i>Ilex</i> of soms <i>Taxus</i> (<i>Quercion robori-petraeae</i> of <i>Ilici-Fagion</i>)
9130		Beukenbossen van het type <i>Asperulo-Fagetu</i>
9160		Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het <i>Carpinion-betuli</i>
9190		Oude zuurminnende eikenbossen met <i>Quercus robur</i> op zandvlakten
91D0	*	Veenbossen
91E0	*	Alluviale bossen met <i>Alnion glutinosa</i> en <i>Fraxinus</i> <i>excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0		Gemengde eiken-iepen-essenbossen langs de oevers van grote rivieren met <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , <i>Fraxinus</i> <i>excelsior</i> of <i>Fraxinus angustifolia</i> (<i>Ulmenion minoris</i>)

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van xx.yy.2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Isabel Vertriest

Jos Bex

Patrick Lachaert

Jacky Maes

Bijlage II

De dier- en plantensoorten van Bijlage II van de Habitatrictlijn die voorkomen in Vlaanderen `

Code	Zoogdieren	
1304	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Grote hoefijzerneus
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	Dwarsoor of Mopsvleermuis
1323	<i>Myotis bechsteini</i>	Langoor of Bechsteins vleermuis
1318	<i>Myotis dasycneme</i>	Meervleermuis
1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Ingekorven vleermuis
1324	<i>Myotis myotis</i>	Vale vleermuis
1355	<i>Lutra lutra</i>	Otter
Amfibieën		
1166	<i>Triturus cristatus</i>	Kamsalamander
Vissen		
1099	<i>Lampetra fluviatilis</i>	Rivierprik
1096	<i>Lampetra planeri</i>	Beekprik
1134	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Bittervoorn
1149	<i>Cobitis taenia</i>	Kleine modderkruiper
1145	<i>Misgurnis fossilis</i>	Grote modderkruiper
1163	<i>Cottus gobio</i>	Rivierdonderpad
Insecten		
1042	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Gevlekte witsnuitlibel
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Vliegend hert
Mollusken		
1016	<i>Vertigo moulinsiana</i>	Zeggekorfslak
1014	<i>Vertigo angustior</i>	Nauwe korfslak
Planten		
1393	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	Geel Schorpioenmos
1614	<i>Apium repens</i>	Kruipend moerasscherm
1831	<i>Luronium natans</i>	Drijvende Waterweegbree
1903	<i>Liparis loeselii</i>	Groenknolorchis

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van xx.yy.2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Isabel Vertriest

Jos Bex

Patrick Lachaert

Jacky Maes

Bijlage III. De dier- en plantensoorten van communautair belang van de Bijlage IV van de Habitatrictlijn, die voorkomen in Vlaanderen

MICROCHIROPTEREN

<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Grote hoefijzervleermuis
<i>Myotis mystacinus</i>	Baardvleermuis
<i>Myotis brandtii</i>	Brandt's vleermuis
<i>Myotis daubentonii</i>	Watervleermuis
<i>Myotis nattereri</i>	Franjestaart
<i>Myotis emarginatus</i>	Ingekorven vleermuis
<i>Myotis dasycneme</i>	Meervleermuis
<i>Myotis bechsteinii</i>	Bechstein's vleermuis
<i>Myotis myotis</i>	Vale vleermuis
<i>Plecotus auritus</i>	Gewone grootoorvleermuis
<i>Plecotus austriacus</i>	Grijze grootoorvleermuis
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Dwergvleermuis
<i>Pipistrellus nathusii</i>	Ruige dwergvleermuis
<i>Eptesicus serotinus</i>	Laatvlieger
<i>Vespertilio murinus</i>	Tweekleurige vleermuis
<i>Nyctalus noctula</i>	Rosse vleermuis
<i>Nyctalus leisleri</i>	Bosvleermuis
<i>Barbastella barbastellus</i>	Mopsvleermuis

RODENTIA

<i>Muscardinus avellanarius</i>	Hazelmuis
<i>Cricetus cricetus</i>	Hamster

CARNIVORA

<i>Lutra lutra</i>	Otter
--------------------	-------

AMPHIBIEËN

<i>Triturus cristatus</i>	Kamsalamander
<i>Alytes obstetricans</i>	Vroedmeesterpad
<i>Rana arvalis</i>	Heidekikker
<i>Pelobates fuscus</i>	Knoflookpad
<i>Bufo calamita</i>	Rugstreepad
<i>Hyla arborea</i>	Boomkikker
<i>Coronella austriaca</i>	Gladde slang

GELEEDPOTIGEN

<i>Odonata</i>	
<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Gevlekte witsnuitlibel

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van xx.yy.2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Isabel Vertriest

Jos Bex

Patrick Lachaert

Jacky Maes

BIJLAGE IV.

De vogelsoorten van de Bijlage I van de Vogelrichtlijn die voorkomen in Vlaanderen.

<i>Acrocephalus paludicola</i>	Waterrietzanger
<i>Alcedo atthis</i>	Ijsvogel
<i>Anser erythropus</i>	Dwerggans
<i>Anthus campestris</i>	Duinpieper
<i>Ardea purpurea</i>	Purperreiger
<i>Asio flameus</i>	Velduil
<i>Aythya nyroca</i>	Witoogeend
<i>Botaurus stellaris</i>	Roerdomp
<i>Branta leucopsis</i>	Brandgans
<i>Branta ruficollis</i>	Roodhalsgans
<i>Burhinus oedichnemus</i>	Griël
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Nachtzwaluw
<i>Charadrius morinellus</i>	Morinelplevier
<i>Chlidonias niger</i>	Zwarte stern
<i>Ciconia ciconia</i>	Ooievaar
<i>Ciconia nigra</i>	Zwarte Ooievaar
<i>Circus aeruginosus</i>	Bruine kiekendief
<i>Circus cyaneus</i>	Blauwe kiekendief
<i>Circus pygargus</i>	Grauwe kiekendief
<i>Crex crex</i>	Kwartelkoning
<i>Cygnus columbianus</i>	Kleine zwaan
<i>Cygnus cygnus</i>	Wilde zwaan
<i>Dendrocopos medius</i>	Middelste Bonte Specht
<i>Dryocopus martius</i>	Zwarte specht
<i>Egretta alba</i>	Grote zilverreiger
<i>Egretta garzetta</i>	Kleine zilverreiger
<i>Emberiza hortulana</i>	Ortolaan
<i>Ficedula parva</i>	Kleine vliegenvanger
<i>Falco columbarius</i>	Smelleken
<i>Falco peregrinus</i>	Slechtvalk
<i>Gallinago media</i>	Poelsnip
<i>Gavia arctica</i>	Parelduiker
<i>Gavia immer</i>	Ijsduiker
<i>Gavia stellata</i>	Roodkeelduiker
<i>Grus grus</i>	Kraanvogel
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Zeearend
<i>Himantopus himantopus</i>	Steltkluut
<i>Ixobrychus minutus</i>	Woudaapje
<i>Lanius collurio</i>	Grauwe klauwier
<i>Larus melanocephalus</i>	Zwartkopmeeuw
<i>Limosa lapponica</i>	Rosse grutto
<i>Lullula arborea</i>	Boomleeuwerik
<i>Luscinia svecica</i>	Blauwborst
<i>Mergellus albellus</i>	Nonnetje
<i>Milvus migrans</i>	Zwarte wouw
<i>Milvus milvus</i>	Rode wouw
<i>Nycticorax nycticorax</i>	Kwak
<i>Pandion haliaetus</i>	Visarend
<i>Pernis apivorus</i>	Wespendief
<i>Phalaropus lobatus</i>	Grauwe franjepoot
<i>Philomachus pugnax</i>	Kemphaan
<i>Platalea leucorodia</i>	Lepelaar
<i>Pluvialis apricaria</i>	Goudplevier
<i>Podiceps auritus</i>	Kuifduiker

<i>Porzana parva</i>	Kleine waterhoen
<i>Porzana porzana</i>	Porseleinhoen
<i>Porzana pusilla</i>	Kleinste waterhoen
<i>Recurvirostra avocetta</i>	Kluut
<i>Sterna albifrons</i>	Dwergstern
<i>Sterna dougallii</i>	Dougalls stern
<i>Sterna hirundo</i>	Visdief
<i>Sterna paradisaea</i>	Noordse stern
<i>Sterna sandvicensis</i>	Grote stern
<i>Sylvia nisoria</i>	Sperwergrasmus
<i>Tetrao tetrix</i>	Korhoen
<i>Tringa glareola</i>	Bosruiter

Gezien om gevoegd te worden bij het decreet van xx.yy.2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

Isabel Vertriest

Jos Bex

Patrick Lachaert

Jacky Maes